

05.09.2016

Kokousaika 05.09.2016 16:00 - 17:12

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu
Pajamäki, Osku

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Honkasalo, Veronika
Karhuvaara, Arja
Modig, Silvia
Peltokorpi, Terhi
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Torsti, Pilvi
Vainikka, Mirka
Vesikansa, Sanna
Hakola, Juha
Kousa, Tuuli
Tuominen, Hannu

varajäsen
varajäsen
varajäsen

Muut

Puoskari, Mari
Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Paavolainen, Sara

kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pajunen, Jussi
Sauri, Pekka
Viljanen, Ritva

kaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
poissa: 750 §

Sinnemäki, Anni
Panhelainen, Pia
Karvinen, Marko
Pohjaniemi, Marju
Saxholm, Tuula

apulaiskaupunginjohtaja
va. apulaiskaupunginjohtaja
vs. talousarviopäällikkö
henkilöstöjohtaja
va. kansliapäällikkö
poissa: 750 §

Summanen, Juha
Sarvilinna, Sami

hallintojohtaja
kaupunginlakimies

05.09.2016

Kari, Tapio Peltonen, Antti	poissa: 750 § viestintäpäällikkö hallintopäällikkö poistui 16:43, poissa: 752 - 769 §:t
Hyttinen, Hannu Matikainen, Kristiina Mickwitz, Leena Rautanen, Marja-Liisa Tapiolinna, Hilikka Thodén, Annikki Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri vs. kaupunginsihteeri vs. kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri poistui 17:06, poissa: 769 § vs. apulaiskaupunginsihteeri
Lindén, Timo Villeneuve, Anna Menna, Lauri Heikkilä, Olli-Pekka	hallintoasiantuntija hallintoasiantuntija kalustopäällikkö asiantuntija saapui 16:15, poistui 16:42, läsnä: osa 751 §:ää
Lehmuskoski, Ville	toimitusjohtaja asiantuntija saapui 16:15, poistui 16:42, läsnä: osa 751 §:ää
Lähdetie, Artturi	johtaja asiantuntija saapui 16:15, poistui 16:42, läsnä: osa 751 §:ää
Puheenjohtaja	
Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja 746 - 769 §:t
Esittelijät	
Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja 746 - 750 ja 752 - 755 §:t
Pekka Sauri	apulaiskaupunginjohtaja 751 ja 756 - 759 §:t
Ritva Viljanen	apulaiskaupunginjohtaja 760 - 763 §:t
Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja 764 - 768 §:t
Pia Panhelainen	va. apulaiskaupunginjohtaja 769 §

05.09.2016

Pöytäkirjanpitäjä

Lauri Menna

hallintoasiantuntija
746 - 769 §:t

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

§	Asia	
746	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
747	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
748	Kj/1	V 14.9.2016, Sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen valinta
749	Kj/2	V 14.9.2016, Eräiden vuoden 2016 talousarvioon merkittyjen määrärahojen ylittäminen sekä siirtäminen
750	Kj/3	V 28.9.2016, Kansliapäällikön virkaan ottaminen ja avoimen viran hoitaminen
751	Ryj/1	V 14.9.2016, Raide-Jokeri-linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen
752	Kj/3	Vaalivalmistelutoimikunnan kahden jäsenen, varapuheenjohtajan ja puheenjohtajan valinta
753	Kj/4	Esitys valtioneuvostolle pääkaupunkiseudun erillisratkaisuksi sote- ja aluehallintouudistuksissa
754	Kj/5	Kaupunginvaltuuston 31.8.2016 tekemien päätösten täytäntöönpano
755	Kj/6	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
756	Kj/7	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
757	Ryj/1	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2017 - 2019
758	Ryj/2	Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittyminen sopimuskaudelle 2017-2025
759	Ryj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
760	Sj/1	Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan jäsenen valinta
761	Sj/2	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta
762	Sj/3	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi perusopetuslain 46 §:n muuttamisesta

05.09.2016

763	Sj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
764	Kaj/1	Kalasadaman Palvelu 2 Oy:n perustaminen
765	Kaj/2	Oikaisuvaatimus asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehtoja sekä asukas- ja yrityspysäköintivyöhykkeen laajentamista koskevaan päätökseen
766	Kaj/3	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdystä valituksesta Länsisataman Bunkkeri ja naapurikorttelita koskevassa asemakaava-asiassa (nro 12173)
767	Kaj/4	Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksen esteettömyydestä
768	Kaj/5	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
769	Stj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

05.09.2016

Kj/1

§ 746

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Osku Pajamäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Arja Karhuvaaran ja Silvia Modigin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Kj/2

§ 747

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Kj/1

§ 748

V 14.9.2016, Sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2016-009313 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Johanna Laisaarelle vapautuksen sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Nelli Nurmisen Jouko Malisen henkilökohtaiseksi varajäseneksi vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti esittää Pilvi Torstin ehdotuksesta, että varajäseneksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan valitaan Nelli Nurminen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Johanna Laisaaren eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

05.09.2016

Kj/1

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Johanna Laisaarelle vapautuksen sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ Jouko Malisen henkilökohtaiseksi varajäseneksi vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Johanna Laisaaren (SDP) 23.9.2015 (§ 219) sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäseneksi vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Johanna Laisaari pyytää 22.8.2016 eroa sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Johanna Laisaaren eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

05.09.2016

Kj/1

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/2

§ 749

V 14.9.2016, Eräiden vuoden 2016 talousarvioon merkittyjen määrärahojen ylittäminen sekä siirtäminen

HEL 2016-009457 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään vuoden 2016 talousarvion määrärahoja seuraavasti:

Ta-kohta		Euroa
8 01 01	Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi	+ 6 400 000

Edelleen kaupunginvaltuusto päättää siirtää käyttötarkoitusta muuttaen vuoden 2016 talousarvioon merkittyjä määrärahoja seuraavasti:

TA-kohta		Euroa
3 10 01	Sosiaali- ja terveystalvet	- 450 000
3 10 06	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	+ 450 000

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Investointiosan määrärahojen ylittäminen

Kiinteistövaihto Herttoniemenrannassa, Lauttasaarella ja Kruunuvuorenrannassa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginhallitus päätti 15.8.2016 § 693 oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään päätöksen liitteenä olleen vaihtokirjaluonnoksen mukaisen välirahattoman vaihtokaupan ehdolla, että kaupunginvaltuusto osoittaa kiinteistölautakunnalle vaihtokaupan toteuttamiseksi tarvittavan 6,4 miljoonan euron määrärahan.

Maanomistajien kanssa käydyissä neuvotteluissa on päästy neuvottelutulokseen velattomasta kiinteistövaihdosta, jossa kummankin osapuolen luovuttamien kiinteistöjen arvo on yhteensä 6,4 miljoonaa euroa.

Kaupunki on arvostanut luovuttamiensa tonttien arvon Herttoniemenrannan Reginankujan kerrostalotontin osalta noin 5,1 miljoonaan euroon ja Lauttasaarenmäen rivitalotontin osalta noin 1,3 miljoonaan euroon. Arvioinnissa on käytetty ulkopuolisia asiantuntijoita oman hinnoittelutyön tukena. Kaupungin saama Kruunuvuoren alue on hinnoiteltu kiinteistölautakunnan 23.3.2016 (129 §) hyväksymän yleisten alueiden hinnoitteluohjeen mukaisesti ottaen huomioon alueella olevat rakennuspaikat. Vaihtoarvo 6,4 miljoonaa euroa. Vaihtohintoja voidaan kiinteistöjen sijainnit ja luonteet huomioon ottaen pitää kaupungin kannalta hyväksyttävänä ja käyviä arvoja vastaavina.

Vaihtokaupan avulla kaupunki pääsee kehittämään Kruunuvuorenrannan osayleiskaavan ja asemakaavaehdotuksen mukaista laajaa Kruunuvuoren merenrantapuistoa, johon kaupungilla asemakaavan vahvistuttua on lunastusoikeus ja tietyin ehdoin lunastusvelvollisuus. Kaupungin maanomistusta täydentävä vaihtokauppa on osa asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellista yleisten alueiden maanhankintaa.

Koska vaihtokaupassa luovutettavat kiinteistöt on arvioitu samanarvoisiksi, vaihto on vastikkeeton. Vaihtokauppa on kuitenkin talousarviovai-kutteinen. Kaupungin luovuttamista kiinteistöistä saatavat 6,4 milj. euron tulot kirjataan maanmyyntituloihin talousarviokohtaan 8 01 52, Kiinteän omaisuuden myynti. Kaupungille siirtyvästä kiinteistöistä koituvat samansuuruiset hankintamenot edellyttävät määrärahan osoittamista talousarviokohdasta 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi. Talousarviokohdassa ei ole vaihtokaupan edellyttämää määrärahaa.

Talouden seurannan ennusteiden mukaan muista talousarviokohdista ei ole mahdollista tehdä tarvittavaa määrärahasiirtoa, joten vaihtokauppa varten kaupunginvaltuuston tulisi myöntää 6,4 milj. euron suuruisen ylitysoikeus talousarviokohtaan 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi. Mikäli kaupunginvaltuusto myöntää ylitysoikeuden, kaupunginhallitus tulee täytäntöönpanopäätöksessään myöntämään em. määrärahan kiinteistölautakunnalle käyttäväksi po. vaihtokauppaan.

05.09.2016

Kj/2

Samanarvoisten kiinteistöjen vaihtokaupasta ei koidu kaupungille todellisia menoja ja ennusteiden mukaan myös talousarvion mukaiset 100 milj. euron maanmyyntitavoitteet arvioidaan saavutettavan selvästi ilman tästä vaihtokaupasta kirjattavia maanmyyntulojakin. Strategiaohjelman mukaisen investointiraamin ylittämistä voidaan tässä tapauksessa pitää perusteltuna.

Ylitystarve on 6,4 milj. euroa.

Käyttötalousosan määrärahojen siirtäminen

Kaupunginvaltuusto päätti 20.1.2016 kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä sopimuksen vanhuspsykiatrian konsultaatiopoliklinikan ja neuropsykiatrian konsultaatiotyöryhmän siirtämisestä liikkeenluovutuksena 1.3.2016 lukien sosiaali- ja terveystaloudesta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymälle.

Päätöksessä todettiin, että toiminnallista muutosta vastaavat määrärahamuutokset tuodaan valtuuston päätettäväksi myöhemmin tilikauden aikana ja että HYKS-sairaanhoitoalue ja HUS-kuntayhtymä ovat huomioineet siirron omassa vuoden 2016 talousarviota koskevassa päätöksenteossään.

Siirron arvo on vuositasolla 540 800 euroa ja se huomioidaan työnjakosopimuksessa. Siirron tapahduttua 1.3.2016 tulee kymmentä kuukautta vastaavat määrärahat (450 000 e) siirtää sosiaali- ja terveystaloudesta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin talousarviokohdalle.

Sosiaali- ja terveystaloudesta esittää kaupunginhallitukselle 450 000 euron siirtämistä talousarviokohdalla 3 10 01 Sosiaali- ja terveystaloudesta talousarviokohdalle 3 10 06 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/3

§ 750

V 28.9.2016, Kansliapäällikön virkaan ottaminen ja avoimen viran hoitaminen

HEL 2016-008036 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi.

Käsittely

Esteelliset: Sami Sarvilinna, Ritva Viljanen, Tuula Saxholm

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Osku Pajamäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää valita OTL, VT, FM Sami Sarvilinnan kansliapäällikön virkaan 4.10.2016 lukien seitsemän vuoden määräajaksi 14 000 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin (johdon palkkausjärjestelmän vaativuusluokka 28).

Samalla kaupunginvaltuusto päättää määrätä Sami Sarvilinnan hoitamaan avointa, nykyisen organisaation kansliapäällikön virkaa sitä haettavaksi julistamatta oman viran ohella edellä mainitusta ajankohdasta lukien.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti 22.6.2016, 196 § hyväksyä Helsingin kaupungin hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat 1.6.2017 lu-

kien, ja että hallintosäännön täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen sen voimaantuloa.

Hyväksytyn hallintosäännön (uusi hallintosääntö) 5 luvun 2 §:n mukaan keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö. Keskushallintoon kuuluvat kaupunginkanslia, palvelukeskusliikelaitos, taloushallintoliikelaitos ja työterveysliikelaitos. Kansliapäällikkö toimii kaupunginkanslian päällikkönä. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies. Kansliapäällikkö suorittaa pormestarin määräämät tehtävät. Kansliapäällikkö nimitetään enintään seitsemän vuoden määräajaksi ja hänen kanssaan tehdään johtajaspimus.

Kansliapäällikön virka on uusi virka kaupungin tulevassa organisaatiossa. Virka on perusteltua täyttää jo ennen uuden organisaation voimaantuloa, jotta kansliapäällikkö voi hoitaa uuden johtamisjärjestelmän täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä.

Kaupunginhallitus päätti 27.6.2016, 640 § perustaa kansliapäällikön viran ja kehotti kaupunginkansliaa käynnistämään viran täyttämiseksi julkisen hakumenettelyn. Kaupunginhallituksen päätökseen sisältyi, että virkaan valittu henkilö toimii lisäksi nykyisen kaupunginkanslian päällikkönä 31.5.2017 asti päätösehdotuksessa ilmenevällä tavalla.

Kansliapäällikön virka on ollut julkisesti haettavana 6.7. – 8.8.2016. Hakuilmoitus julkaistiin Helsingin Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa 10.7.2016 sekä Metro-lehdessä 6.7.2016. Lehti-ilmoitusten lisäksi hakuilmoitus oli esillä kaupungin eRekry-palvelussa sekä MOL.fi, Oikotie.fi ja LinkedIn -palveluissa.

Uuden hallintosäännön 7 luvun 1 §:n mukaan kansliapäällikön valitsee kaupunginvaltuusto.

Kansliapäällikön tehtävänä on johtaa keskushallintoa, toimia kaupunginkanslian päällikkönä ja toimialajohtajien esimiehenä sekä suorittaa pormestarin määräämät tehtävät. Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen, sen jaostojen sekä pormestarin esittelijänä.

Uuden hallintosäännön 23 luvun 1 §:n mukaan kansliapäällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi ilmoitettiin edellytettävän kokemusta johtamistehtävistä laaja-alaisessa toimintaympäristössä, vankkaa julkistalouden ja – hallinnon tuntemusta, näyttöä vahvaa strategista ajattelua edellyttävistä tehtävistä sekä muutoksen aikaansaamisesta, hyviä vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja ja kykyä tehdä yhteis-

05.09.2016

Kj/3

työtä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Laajentuva kansainvälinen yhteistyö edellyttää myös sujuvaa englannin kielen taitoa ja kykyä ylläpitää ja edistää kansainvälisiä verkostoja.

Virkaa täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:ssä säädettyt yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin eli taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Virkaa haki hakuajan kuluessa 23 henkilöä. Liitteenä 1 on hakemusten perusteella laadittu yhteenveto hakijoista.

Hakemusten perusteella haastatteluun kutsuttiin seitsemän hakijaa: Jyrki Heinonen, Marja-Leena Rinkineva, Sami Sarvilinna, Tuula Saxholm, Marianne Tikkanen, Marita Toikka ja Ritva Viljanen.

Hakijoita haastattelivat 15.8. - 16.8.2016 kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tatu Rauhamäki, kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat Osku Pajamäki ja Otso Kivekäs, kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, henkilöstöjohtaja Marju Pohjaniemi sekä PD Personnel Helsinki Oy:n konsulttijohtaja Taija Stoa.

Psykologiseen henkilöarviointiin kutsuttiin viisi hakijaa: Jyrki Heinonen, Marja-Leena Rinkineva, Sami Sarvilinna, Tuula Saxholm ja Ritva Viljanen.

Kaikki arviointiin osallistuneet hakijat täyttävät viran kelpoisuusvaatimukset. Vaikka hakijoiden työkokemus ja osaaminen vaihtelevat, heillä kaikilla on vahva osaaminen usealla viran toimenkuvaan kuuluvalla osa-alueella. Kaikilla on kokemusta organisaatioiden johtamisesta, organisaatiomuutosten johtamisesta tai niiden johtamiseen osallistumisesta sekä vankka julkistalouden ja – hallinnon tuntemus. Kaikilla arviointiin osallistuneilla on myös tarvittava kielitaito sekä tarvittava taito ja kyky pitää yllä ja edistää kansainvälisiä verkostoja.

Hakijoiden ansiot ilmenevät liitteestä 1. Hakijoiden vertailu on tehty hakemusten, haastattelujen ja henkilöarvioinnin perusteella.

Kaupunginhallitus katsoo hakijoiden työkokemuksen, koulutuksen sekä haastatteluista ja psykologisista henkilöarvioinneista ilmenevien seikkojen perusteella, että Sami Sarvilinna on kansliapäällikön virkaan parhaiten soveltuva. Sami Sarvilinnan ansioituneisuus julkishallinnon vaativissa tehtävissä ja henkilökohtaiset ominaisuudet antavat hänelle parhaat edellytykset keskushallinnon ja kaupunginkanslian johtamiseen ja kehittämiseen. Hyvänä neuvottelijana ja kokeneena edunvalvojana hänellä on erinomaiset edellytykset tulokselliseen yhteistyöhön sekä sisäisten että ulkoisten sidosryhmien kanssa, myös englannin kielellä.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanopäätöksen yhteydessä, päättää valittavan kansliapäällikön kanssa tehtävästä johtamissopimuksesta. Johtajasopimus täydentää hallintosäännön ja viranhoitomääräyksen sisältöä. Siinä tarkennetaan kansliapäällikön ja pormestarin työnjakoa sekä sovitaan tavoitteiden asettamisesta, toteutumisen arvioinnista ja seurannasta. Johtajasopimuksessa on tarkoitus sopia myös vapaaehtoisen irtisanoutumisen ehdoista tilanteessa, jossa kansliapäällikön toimintaan kohdistuisi vakava luottamuspula.

Jotta valittavalla kansliapäälliköllä olisi toimivaltuudet johtaa nykyistä kaupunginkansliaa uuden organisaation aloittamiseen asti, kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se määräisi Sami Sarvilinnan hoitamaan nykyiseen organisaatioon kuuluvaa kansliapäällikön avointa virkaa 4.10.2016 alkaen 31.5.2017 asti oman virkansa ohella.

Voimassa olevan hallintosäännön 15 §:n mukaan avoimen viran määräaikaisen hoitajan ja hänen palkkauksensa määrää virkasuhteeseen ottava viranomainen. Jos viranomainen on kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus voi antaa määräyksen enintään 180 päivän ajaksi. Kaupunginkanslian johtosäännön 14 §:n 1 momentin mukaan viraston päällikön ottaa kaupunginvaltuusto.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan viran julkisesta hakumenettelystä voidaan poiketa muun muassa kun kysymyksessä on avoinna olevaan virkasuhteeseen ottaminen määräajaksi.

Kaikki hakuasiakirjat ja muut hakuprosessiin liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokouksissa ja tätä ennen valmistelijalla.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Kansliapäällikön viran hakijoiden yhteenveto_020916

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

05.09.2016

Kj/3

Ote

Virkaan valittu
Viran muut hakijat

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

05.09.2016

Ryj/1

§ 751

V 14.9.2016, Raide-Jokeri-linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2016-008671 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Raide-Jokerin kaluston hankesuunnitelman liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksen 16.8.2016 § 132 mukaisesti siten, että

- Raide-Jokeri -linjan liikennöintiä varten hankitaan enintään 29 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia, 35 metriä pitkiä raitiovaunuja
- Hankkeen kokonaiskustannus, jossa on otettu huomioon varaosat ja varaukset, on yhteensä enintään 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.
- Hanke toteutetaan niin, että raitiovaunut tulevat liikenteeseen Raide-Jokeri -linjan valmistumisen edellyttämässä aikataulussa vuoteen 2021 mennessä.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä osaltaan Raide-Jokerin kaluston hankinnan toteuttamiselle seuraavat yhteistyöehdot liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan 16.8.2016 § 131 esityksen mukaisesti:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

- Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymällä on raitioliikenteen tilaajana oikeus kilpailuttaa Raide-Jokeri –linjan liikenne haluamanaan ajankohdantana siten, että Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä saa vuokrasopimuksella Raide-Jokeri –linjaa varten hankittujen raitiovaunujen hallinnan luovuttaakseen raitiovaunut tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.

- Raitiovaunujen hallinnan luovutus voidaan toteuttaa joko siten, että Helsingin kaupungin liikennelaitos – liikelaitos vuokraa raitiovaunut pitkäaikaisella vuokrasopimuksella suoraan Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle taikka siten, että Raide-Jokeria varten hankitut raitiovaunut siirretään erikseen sovittavan kalustoyhtiön omistukseen ja/tai hallintaan ja kalustoyhtiö vuokraa raitiovaunut Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Liikennelaitos –liikelaytöksen (HKL) tällä hetkellä käytössä oleva raitiovaunukalusto (122 kpl) muodostuu kolmesta eri raitiovaunutyypistä. Käytössä on korkealattiaisia nivelraitiovaunuja, peruskorjattuja osamatalalattiaisia nivelraitiovaunuja ja täysin matalalattiaisia raitiovaunuja. Kalustoa ja voimassa olevan hankintasopimuksen mukaisesti vuosina 2016 – 2018 toimitettavia uusia vaunuja (38 kpl) käytetään nykyisen raitiolinjaston ja kantakaupungin raitiolinjastoverkon tulevien laajennusten tarpeisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti 15.6.2016 § 187 hyväksyä Raide-Jokerin hankesuunnitelman Helsingin kaupungin osalta liikennelaitos –liikelaytöksen johtokunnan esityksen 14.4.2016 mukaisesti siten, että hankesuunnitelman mukaisen pikaraitiotien infrastruktuurin kokonaiskustannusarvio on yhteensä 275 milj. euroa (MAKU-indeksi 110,6, huhtikuu 2015) ja Helsingin kaupungin osuus kustannuksista 123,9 milj. euroa (alv 0 %, MAKU huhtikuu 2015) kun valtion osuus kustannuksista on yhteensä 84 milj. euroa.

Raide-Jokerin käyttöönottamiseksi tarvitaan investointeja paitsi raitiotien infrastruktuurin ja varikoiden rakentamiseen myös kaluston hankkimiseen. Liikennöintiä ei ole mahdollista hoitaa olemassa olevalla kalustolla.

Raide-Jokerin radan kokonaispituus on noin 25 km, josta noin 16 km sijoittuu Helsingin alueelle ja 9 km Espooseen. Linja on koko osuudeltaan kaksiraiteinen ja rata on sijoitettu pääosin omalle ajouralle.

Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa on esitetty ratarakenne, pysäkit, katujärjestelyt yms. infrastruktuuriin liittyvät ratkaisut. Järjestelmän suunnittelussa pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon yhteensopivuus muun pääkaupunkiseudun raideliikennejärjestelmän kanssa mm. teknisten ratkaisujen ja kaluston suhteen.

Raide-Jokerille järjestetään kaikissa valo-ohjatuissa risteämissä etuudet muuhun liikenteeseen nähden. Keskimääräinen matkanopeus on hankesuunnitelman mukaan 25 km/h, kun tavanomaisen raitiovaunun vastaava on nykyisin noin 15 km/h. Ero johtuu liikennevaloetuuksien ja oman ajouran lisäksi huomattavasti nykyistä raitioverkkoa pidemmästä pysäkkivälistä.

Kaluston hankesuunnitelma

Liikennelaitos –liikelaituksen esitys

Raide-Jokerin 15.6.2016 hyväksytyn hankesuunnitelman yhteydessä tehtyjen alustavien tarkastelujen jälkeen liikennelaitos -liikelaitus on jatkanut kalustohankinnan valmistelua. Liikennelaitos –liikelaituksen johtokunta esittää 16.8.2016 § 132, että Raide-Jokeri -linjan liikennöintiä varten hankitaan 29 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia, 35 metriä pitkiä raitiovaunuja siten, että hankkeen kokonaiskustannus, jossa on otettu huomioon varaosat ja varaukset, on yhteensä 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.

Liikennelaitos –liikelaituksen esitys on liitteenä 1.

Kalustotarpeen arviointi

Hyväksytyn hankesuunnitelman lähtökohdista

Raide-Jokeria tullaan liikennöimään nykyaikaisella, matalalattiaisella vaunukalustolla. Raide-Jokerin kaluston määrän ja vaunutyypin mitoitukseen vaikuttavat seudun matkustajamääräennusteet, Helsingin, Espoon ja Vantaan pikaraitioverkkosuunnitelmat sekä Helsingin nykyinen raitiotiejärjestelmä, jonka suunnitellaan tulevaisuudessa yhdistyvän seudun pikaraitiotiejärjestelmään.

Raide-Jokerin 15.6.2016 hyväksytyssä hankesuunnitelmassa on alustavasti tarkasteltu kaluston mitoitusta raitiotieinfran kannalta sekä arvioitu kalustotarvetta mm. linjan vuorovälien ja eri vaunupituuksien mukaan. Tarvittavan kaluston pituus on hankesuunnitelman lähtötiedoissa 30 - 45 metriä, mutta ratageometrian suunnittelun lähtökohtana on ollut 40 – 45 metriä pitkä kalusto. Hyväksytyssä hankesuunnitelmassa mainitaan, että Raide-Jokeri –linjan käynnistymisvaiheessa lähtökohtana on 2,4 metriä leveä vaunu, mutta radan suunnittelussa on myös varau-

duttu 2,65 metriä leveiden vaunujen käyttämiseen tulevaisuudessa, mikäli muulla pikaraitioverkostolla tulevaisuudessa päädyttäisiin tähän leveyteen.

Hyväksytyssä hankesuunnitelmassa on lisäksi tarkasteltu Raide-Jokerin suhdetta pääkaupunkiseudun muuhun raitiotiejärjestelmään. Tässä yhteydessä suunnitelmassa arvioitiin, että Raide-Jokerin kalustotarve on 22 kpl 45 metrin vaunuja tai 26 kpl 30 metrin vaunuja sekä lisäksi kolme varavaunua. Kaluston kokonaisinvestoinniksi hankesuunnitelmassa arvioitiin 85–95 milj. euroa.

Raide-Jokerin infrahankkeen suunnittelun lähtökohtana ovat kahteen suuntaan ajettavat raitiovaunut, joissa on ovet molemmilla puolilla vaunua. Kahteen suuntaan ajettavassa vaunussa etuna on, että ajosuuntaa voidaan vaihtaa missä tahansa raitiolinjan kohdassa, jossa on vaihteet raiteiden välillä. Raiteenvaihtopaikkoja sijoitetaan linjalle noin kahden kilometrin välein. Tämä helpottaa radan suurempien kunnossapitotöiden järjestämistä ja mahdollisten häiriötilanteiden hallintaa. Kahteen suuntaan ajettava vaunu ei tarvitse myöskään päätepysäkillä tilaa vievää kääntösilmukkaa. Uusi raitiotieyhteys on kahteen suuntaan ajettavaan vaunuihin perustuvana helpommin toteutettavissa vaiheittain, koska päätepysäkki voi olla katuverkossa.

Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevassa hankesuunnitelmassa arvioidaan Raide-Jokeri-linjan kalustotarve mm. seuraavasti:

- Dynaamisen simuloinnin perusteella tehtyjen laskelmien mukaan kiertoaika on 2:06:34 tuntia.
- Mikäli vuoroväli oletetaan viisi (5) minuutiksi, reitin operoimiseen tarvitaan 26 raitiovaunuyksikköä.
- Lisäksi operoinnin varmistamiseksi tulee varautua 10 % suuruisella lisäkalustolla, mikä tarkoittaa kolmea (3) lisävaunua, jolloin kokonaismääräksi tulee 29 raitiovaunua.
- Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevan hankesuunnitelmassa on mukana myös seuraava ajoajoista lähtevä tiivistetty kalustotarvelaskelma:

Ajoaika 1:01:00 h

Tekninen kääntöaika 2:00 min / päätepysäkki

Lisäkääntöaika Itäkeskuksessa 1:41 min

Puskuriaika 1:13 min

05.09.2016

Ryj/1

Arvioitu kalustomäärä 26 vaunua liikennöintiin

lisäksi yksi (1) varavaunu liikennöintiin ja kaksi (2) varavaunua huoltoon

Raide-Jokeri linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen kapasiteettitarpeeksi on Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevan hankesuunnitelmassa arvioitu 150 matkustajaa, kun otetaan huomioon arvioidut matkustajamäärät ja kysyntää vastaava liikennöintisuunnitelma.

HKL:n arviot kalustotarpeesta

HKL:n keskeinen lähtökohta Raide-Jokerin kalustoa koskevan hankesuunnitelman valmistelussa on ollut, että pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon Raide-Jokerin yhteensopivuus pääkaupunkiseudun muun raideliikennejärjestelmän kanssa mm. teknisten ratkaisujen ja kaluston suhteen. Jotta Helsingin nykyisen raitioliikenteen hoitamisen ja kunnossapidon kanssa saavutetaan mahdollisimman suuret synergiaedut, tulee hankittavan kaluston olla yhteisajokelpoista HKL:n nykyisen raitiotieinfran ja kunnossapitoinfran kanssa.

HKL:n tarkentunut arvio Raide-Jokerin kalustotarpeesta on seuraava:

kaksikymmentäkuusi (26) vaunua liikennöintiin

yksi (1) varavaunu liikennöintiin ja

kaksi (2) varavaunua huoltoon

eli tarve on yhteensä 29 raitiovaunua.

Liikennelaitos –liikelaitos on hyväksytyn hankesuunnitelman alustavien tarkastelujen ja lähtökohtien sekä tekemänsä jatkovalmistelun perusteella arvioinut, että Raide-Jokeri –linjaa varten tarvitaan 29 kpl uusia, 35 metriä pitkiä kaksisuuntaisia raitiovaunuja, joissa ovien on oltava molemmilla sivuilla ja ohjaamot molemmissa päissä. Kahteen suuntaan ajettavilla raitiovaunuilla saavutetaan merkittäviä etuja erityisesti häiriötilanteissa, kun niillä mahdollistuu linjan osittainen liikennöinti. Lisäksi saavutetaan kaupunkirakenteeseen liittyviä hyötyjä päätepuskialueilla.

Vaunukohtainen kapasiteettitarve Jokeri-linjan liikenteessä on liikenteen alkaessa noin 20 % suurempi kuin uusimmissa kantakaupungin liikenteeseen hankituissa raitiovaunuissa. Noin 35 metriä pitkällä vaunulla on saavutettavissa tarvittava kapasiteetti myös kaksisuuntaisena versiona. Hankittava vaunutyyppi on tarvittaessa jatkettavissa noin 45 metriseksi, kapasiteettitarpeen mahdollisesti kasvaessa.

Vaunujen rakenteessa otetaan huomioon Helsingin vaativat ilmasto-olosuhteet sekä HSL:n vaatimukset koskien Jokeri-raitiotien pikaraitiotietyyppistä liikennöintiä. Vaunujen ratkaisussa huomioidaan myös esteettömyysnäkökohdat sekä erityiskäyttäjryhmät. Vaunujen tulee olla helposti pidennettävissä, mikäli Jokeri-linjan kapasiteettivaatimus kasvaa tulevaisuudessa.

Vaunujen tekniseksi matkustajakapasiteetiksi on arvioitu noin 250 matkustajaa (76 istumapaikkaa ja 180 seisomapaikkaa). Kapasiteetin kasvu keskittyy lähinnä seisomapaikkojen (pyörätuoli- ja lastenvaunupaikkojen) lisäämiseen. Seisomapaikkoja on noin 55 kpl enemmän kuin uusimmissa kantakaupungin vaunuissa.

Hankkeen kustannukset

Raide-Jokeri -linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen kokonaiskustannus, kun hanke käsittää 29 kpl kahteen suuntaan ajettavia 35 metriä pitkiä raitiovaunuja, on 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on liitteenä 2.

Kokonaiskustannuksen määrittelyssä on otettu huomioon markkinatiedot, voimassa olevan raitiovaunuhankintasopimuksen optioita koskevat ehdot, sekä HKL:n ja HSL:n arvioidut lisäkustannukset Raide-Jokeri -linjan raitiovaunuihin edellyttämistä teknisistä ratkaisuksista. Kokonaiskustannuksissa on lisäksi huomioitu raitiovaunuja varten tarvittavien vaihto- ja varaosien tarve, joka on mitoitettu vaunumäärän mukaan. Lisäksi kokonaiskustannukseen on arvioitu vaunujen valmistuksen aikaisen lainan korko sekä HKL:n oman henkilökunnan projektikustannus sekä lisätyövaraus.

Raide-Jokeri -linjaa varten hankittavien kahteen suuntaan ajettavien raitiovaunujen käyttö- ja kunnossapitokustannukset ovat noin 40 % korkeammat (40 senttiä/km) kuin HKL:n viimeksi hankkimien matalalattia-raitiovaunujen kustannukset. Kustannuserot johtuvat erityisesti kahteen suuntaan ajettavuuden edellyttämistä teknisistä ratkaisuksista (mm. ovien suurempi määrä ja vaunun suurempi koko nykyisiin matalalattiavaunuihin verrattuna).

Selvitys Raide Jokeri -linjan raitiovaunun yhteiskäyttökelpoisuusominaisuuden hyödyistä ja kustannuksista on liitteenä 3.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan 16.8.2016 hyväksymään talousarvioehdotukseen vuodelle 2017 ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2017 – 2019 sisältyvässä, vuosien 2017 – 2023 investointioh-

jelmaehdotuksessa on varauduttu Raide-Jokerin kaluston hankintaan yhteensä 107,9 milj. eurolla vuosille 2017 - 2019.

HKL:n nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa vauvuhankinnan poistot, korot ja vakuutusmaksurahastomaksun HSL:ltä.

Aikataulu

Alustavan aikataulun mukaan Raide-Jokerin operointi voisi alkaa arviolta elokuussa 2021.

Kalustohankinta on tarkoitus toteuttaa niin, että vaunujen valmistuminen ajoittuu hyvin Raide-Jokeri -linjan valmistumisen ja käyttöönoton edellyttämässä aikataulussa. Siten kaikki kaluston hankesuunnitelman hyväksymispäätöksen perusteella hankittavat raitiovaunut olisivat näin valmiina liikennekäyttöön vuoden 2021 aikana.

Sarjan ensimmäinen raitiovaunu (esisarjan vaunu) toimitettaisiin, mikäli mahdollista, jo syksyllä 2018. HKL on varautunut taloussuunnitteluunsa siihen, että esisarjan vaunu voitaisiin toimittaa vuonna 2018.

Sarjavalmistus on suunniteltu alkavaksi vuonna 2019 ja kaikki vaunut toimitettavaksi toukokuuhun 2021 mennessä, kun liikenne alkaa vuonna 2021.

Kalustohankinnan periaatteista

Raide-Jokeri –hanke toteutetaan Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteishankkeena erillisen projektiorganisaation toimesta siten kuin liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksessä on selostettu.

Helsingin kaupunki (HKL) ja Espoon kaupunki tekevät yhteistyösopimuksen Raide-Jokerin suunnittelusta ja toteuttamisesta syksyllä 2016. Tarkoituksena on, että Helsingin kaupunki (HKL) hankkii yhteistyössä HSL:n kanssa Raide-Jokeria varten tarvittavan uuden raitiovaunukaluston, ja kalustohankintaa koskeva projekti toteutetaan HKL:n organisaation toimesta. Sopimus tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) tilaa Helsingin sisäisen raitioliikenteen kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HKL:ltä. Liikennöinnistä HSL ja HKL ovat tehneet vuonna 2010 sopimuksen, joka on voimassa 31.12.2024 saakka. Sopimus kattaa Helsingin sisäisen raideliikenteen lisäksi Helsingin rajan ylittävän tai kokonaisuudessaan erillisessä verkossa liikennöitävän raitiovaunuliikenteen, ellei HSL kokonaisarvion perusteella päättä muusta järjestelystä.

HKL ja HSL toteuttavat raitiovaunuhankinnan yhteistyönä. HKL on neuvotellut HSL:n kanssa keskeisistä periaatteista Raide-Jokerin raitiovaun-

nujen hankintaan, operointiin, ylläpitoon ja varikkotilojen rakentamiseen liittyen. Tarkoituksena on, että HKL ja HSL tekevät kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen yhteistyöpöytäkirjan raitiovaunukaluston hankinnasta Raide-Jokerin liikennöintiä varten. Myöhemmin syksyllä, liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan tehtyä päätöksen raitiovaunujen hankinnasta, yhteistyöpöytäkirja korvataan osapuolten välisellä yhteistyösopimuksella, joka tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta esittää 16.8.2016 § 131, että kaupunginhallitus oikeuttaisi HKL:n tekemään HSL:n kanssa johtokunnan esityksen mukaisen yhteistyöpöytäkirjan Raide-Jokeri –linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen hankinnasta.

Liikennelaitos – liikelaitoksen johtokunnan esitys on liitteenä 4 ja yhteistyöpöytäkirjaluonnos on liitteenä 5.

Yhteistyöpöytäkirjassa sovitaan mm. Raide-Jokeri –linjan operoinnista. Kalustohankinnan lähtökohtana on, että hankittavia raitiovaunuja voidaan käyttää koko niiden elinkaaren ajan pääkaupunkiseudun raitioliikenteessä. HKL hoitaa Raide-Jokeri –linjan operoinnin ja linjalle hankittavien raitiovaunujen kunnossapidon HKL:n ja HSL:n voimassa olevan raitioliikenteen operointia koskevan sopimuksen voimassaolon päättämiseen eli 31.12.2024 saakka, ellei HSL kokonaisarvion perusteella päätä järjestää Raide-Jokeri –linjan operointia kilpailuttamalla.

HSL:llä on raitioliikenteen tilaajana oikeus kilpailuttaa Raide-Jokeri -linjan liikenne haluamanaan ajankohtana. Kilpailuttamisen toteuttamista varten HKL sitoutuu eriyttämään Raide-Jokeri –linjan kaluston siten, että se on mahdollista vuokrata pitkäaikaisella vuokrasopimuksella HSL:lle. HSL voi sen jälkeen luovuttaa vaunut tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.

Vaihtoehtoina eriyttämisratkaisun toteuttamiseksi ovat, että HKL siirtää hankkimansa raitiovaunut erikseen sovittavan kalustoyhtiön omistukseen ja/tai hallintaan niin, että kalustoyhtiö vuokraa ko. kaluston HSL:lle taikka HKL vuokraa suoraan hankkimansa raitiovaunut HSL:lle.

HKL:n ja HSL:n yhteistyöpöytäkirjassa sovitaan lisäksi eri toimintamalleissa noudatettavasta periaatteesta koskien Raide-Jokeri -linjan raitiovaunujen kunnossapitoa ja Raide-Jokeri -linjaa varten tarpeellisten varikkotilojen käyttöä. HKL toteuttaa Raide-Jokeri -hankkeessa yhdessä Espoon kaupungin kanssa Raide-Jokeri -linjan liikennettä varten tarvittavien raitiovaunujen varikkotilat.

Siltä osin kuin yhteistyöpöytäkirjassa ja sen perusteella laadittavassa yhteistyösopimuksessa mahdollistetaan raitiovaunukaluston siirtäminen erilliselle kalustoyhtiölle ja raitiovaunukaluston vuokraaminen HSL:lle

pitkäaikaisella vuokrasopimuksella ilman tarkempaa tietoa vuokrasopimuksen kestosta ja irtisanomisajasta, on kyse kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista asioista. Päätösehdotukseen on otettu asiaa koskevat maininnat.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä osaltaan hyväksyä Helsingin kaupungin ja HSL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan liikennelaitos –liikelaituksen esityksen 16.8.2016§ 131 mukaisena sekä oikeuttaa HKL tekemään ja allekirjoittamaan Helsingin kaupungin ja HSL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan Raide-Jokeri –linjan kalustohankinnan periaatteista sekä tekemään yhteistyöpöytäkirjaan tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia.

HSL:n hallitus päätti 16.8.2016 osaltaan kalustohankinnan periaatteista. HSL:n hallitus päätti

1. valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään ja allekirjoittamaan HSL:n ja HKL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan, jossa vahvistetaan Raide-Jokerin raitiovaunuhankinnan periaatteet

2. asettaa yhteistyöpöytäkirjalle ja sen perusteella tehtävälle sopimukselle seuraavat sitovat ehdot:

- HKL sitoutuu toteuttamaan Raide-Jokerin raitiovaunujen hankinnan HSL:n määrittelemien vaatimusten mukaisesti

- uusia vaunuja tullaan käyttämään pääkaupunkiseudun raitioliikenteessä niiden koko elinkaaren ajan

- HKL vastaa raitiovaunujen elinkaaren hallinnasta, peruskorjauksista ja raskaasta kunnossapidosta tarkemmin sovittavalla tavalla

- HSL sitoutuu korvaamaan vaunukaluston hankinnasta, rahoituksesta, hallinnosta, käytöstä, ylläpidosta ja varikoista aiheutuvat kustannukset vaunujen koko elinkaaren ajalta

- korvausperusteena ovat toteutuneet asianmukaiset kustannukset, jotka HKL on velvollinen esittämään HSL:lle läpinäkyvästi eriteltynä

- vaunujen lopullinen hankintapäätös HKL:ssä edellyttää HSL:n erillistä hyväksyntää hankittavien vaunujen lukumäärälle, ominaisuuksille ja kustannuksille

- hankittavien raitiovaunujen tarkemmassa suunnittelussa vaunujen muotoilun, värityksen ja varustelun osalta otetaan yhteistyössä huomioon HSL:n määrittelemät seudullisen pikaraitiotieliikenteen brändäys- ja palvelutavoitteet

- yhteistyöehdoilla varmistetaan, että HSL:llä on mahdollisuus myöhemmin erikseen päättää järjestää Raide-Jokerin liikenteen operointi kilpailuttamalla, jolloin raitiovaunut ja varikkotilat voidaan vuokrata tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käytettäväksi

- vaunuhankintaan ja Raide-Jokerin ratahankkeen toteutukseen liittyvistä riskeistä sovitaan tarkemmin siten, että HSL ei vastaa rajoituksetta sellaisista lisäkustannuksista, joita voi aiheutua Raide-Jokerin infrastruktuurin rakentamisen tai vaunuhankinnan peruuntumisen, keskeytyksen tai viivästymisen seurauksena.

HSL:n hallituksen päätös on liitteenä 6.

Raitiovaunujen hankintamenettely

HKL:llä on voimassa oleva, tarjouskilpailuun perustuva raitiovaunujen hankintasopimus Transtech Oy:n kanssa. Sopimus on tehty vuonna 2011.

Hankintasopimus sisältää tähän mennessä tilatun Artic –raitiovaunun perussarjan lisäksi toimitusoptiot nrot 1, 2 ja 3. Toimitusoptioiden perusteella HKL voi hankkia Transtech Oy:ltä hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti tarpeidensa perusteella vielä 20 – 120 optiotoimituksiin kuuluvaa raitiovaunua. Tarjouspyyntöasiakirjoissa ja hankintasopimuksessa erityisesti mainitaan, että toimitusoptioita voidaan käyttää mm. hankittaessa raitiovaunuja pääkaupunkiseudun pikaraitiotieratkaisujen toteuttamista varten.

HKL neuvottelee parhaillaan Transtech Oy:n kanssa selvittääkseen, voidaanko toimitusoptiota käytettäessä ottaa huomioon HKL:n ja HSL:n pikaraitiotieratkaisuja (Raide-Jokeri ja Laajasalon raitiotieyhteys) varten edellyttämät tekniset muutokset.

Käytettävä hankintamalli hankesuunnitelman toteuttamiseksi päätetään näiden neuvottelujen perusteella. Mahdollinen hankintasopimuksen optioiden käyttäminen edellyttää erillistä liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan päätöstä.

Vaihtoehtona voimassa olevan raitiovaunujen hankintasopimuksen mukaisen optioiden käyttämiselle on, että HKL toteuttaa erillisen hankintamenettelyn Raide-Jokeria varten tarvittavien raitiovaunujen osalta. HSL on, kuten esityslistan liitteestä 5 ilmenee, osaltaan selvittänyt vaihtoehdoisen ratkaisun teknisiä vaatimuksia raitiovaunuille ja arvioinut hintatasoa.

Johtopäätöksenä HKL:n ja HSL:n selvityksistä HSL:n esityslistalla 16.8.2016 todetaan, että Mikäli Raide-Jokerin raitiovaunujen halutaan

olevan yhteensopivia Helsingin nykyisen raitioverkon kanssa, HKL:n ehdottaman Artic-option käyttäminen on selvästi riskittömin ja kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto vaunujen hankintaan. Mikäli yhteensopivuusvaatimusta ei huomioida, Artic-option kustannus ja kokonaistaloudellinen edullisuus ovat samaa luokkaa kuin mitä tarjouskilpailulla todennäköisesti saavutettaisiin, mutta hankinnan riskit ja projekti-kustannukset ovat edelleen pienemmät.'

Hankinnan käytännön järjestelyt on tarkoitus käynnistää mahdollisimman pian sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen kaluston hankesuunnitelman hyväksymisestä.

Kaupunginhallituksen kannanotot

Kaupunginhallitus toteaa, että uuden kaluston hankinta Raide-Jokeri – linjan liikennöintiä varten on tarpeen. Kaluston hankinnan lähtökohdat on määritelty kaupunginvaltuuston 15.6.2016 § 187 hyväksymässä Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa.

Eräs hankesuunnitelmassa todetuista lähtökohdista on, että uuden raitiolinjan kalusto olisi mahdollisimman hyvin yhteensopivaa ja yhteiskäyttökelpoista Helsingin nykyisen raitiotiejärjestelmän kanssa. Koska Raide-Jokeri on ensimmäinen varsinainen pikaraitiotie, on kalustoratkaisun mahdollisuuksien mukaan oltava toimiva ja kustannustehokas Helsingin lisäksi myös koko pääkaupunkiseudun raidehankkeiden kehittämisen kannalta.

Yhteensopivuuden varmistaminen nykyisen järjestelmän kanssa synergiaetujen saavuttamiseksi raitiovaunujen ja radan kunnossapidossa, ylläpidossa ja huollossa on tärkeää. Myös raitiovaunukaluston kokonaisuudessa on yhteensopivuus ja yhteiskäyttökelpoisuus varmistamalla mahdollista saavuttaa säästöjä.

Kaupunginhallitus pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että HKL selvittää huolella mahdollisuudet Transtech Oy:n kanssa tehdyn matalalattiavaunujen hankintaa koskevan sopimuksen sisältämien optioiden käyttämiseen Raide-Jokerin kalustohankinnassa. Esittelijä viittaa myös HSL:n esityslistalla 16.8.2016 todettuun johtopäätökseen, että 'mikäli Raide-Jokerin raitiovaunujen halutaan olevan yhteensopivia Helsingin nykyisen raitioverkon kanssa, HKL:n ehdottaman Artic-option käyttäminen on selvästi riskittömin ja kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto vaunujen hankintaan'.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

05.09.2016

Ryj/1

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 Raide-Jokerin raitiovaunujen hankesuunnitelmasta
- 2 Kokonaiskustannusarvio
- 3 Jokeri yhteiskäyttö, perustelumuistio
- 4 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 HKL:N ja HSL:n välisestä yhteistyöpöytäkirjasta
- 5 Raide-Jokerin yhteistyöpöytäkirja
- 6 HSL:n hallituksen päätös 16.8.2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2
Liite 4
Liite 5

Tiedoksi

HKL

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.08.2016 § 132

HEL 2016-008671 T 02 02 02

Esitys

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi Raide-Jokeri -linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman esityksen mukaan seuraavasti:

Esittelijä

vs. yksikön johtaja
Pentti Myllymäki

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Ryj/1

Lisätiedot

Ollipekka Heikkilä, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 35499
ollipekka.heikkila(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/3

§ 752

Vaalivalmistelutoimikunnan kahden jäsenen, varapuheenjohtajan ja puheenjohtajan valinta

HEL 2016-009252 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- myöntää Janne Pesoselle eron vaalivalmistelutoimikunnan jäsenen ja puheenjohtajan luottamustoimesta ja
- valita Sini Jokisen jäseneksi ja puheenjohtajaksi vaalivalmistelutoimikuntaan kaupunginhallituksen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti

- todeta Sini Jokisen luottamustoimen vaalivalmistelutoimikunnan varajäsenenä päättyneen ja
- valita edellä valitun jäsenen henkilökohtaiseksi varajäseneksi vaalivalmistelutoimikuntaan Sanna Hämäläisen.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti

- myöntää Julianna Kentalalle eron vaalivalmistelutoimikunnan jäsenen ja varapuheenjohtajan luottamustoimesta,
- valita Meeri Väänäsen jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi vaalivalmistelutoimikuntaan kaupunginhallituksen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi ja
- todeta, että edellä valitun jäsenen henkilökohtainen varajäsen vaalivalmistelutoimikunnassa on Taina Tyrväinen.

Vielä kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Janne Pesosen eronpyyntö
- 2 Julianna Kentalan eronpyyntö

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/3

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus nimesi 19.1.2015 (§ 68) Janne Pesosen jäseneksi ja puheenjohtajaksi, Sini Jokisen Janne Pesosen henkilökohtaiseksi varajäseneksi sekä Julianna Kentalan jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi vaalivalmistelutoimikuntaan. Janne Pesonen pyytää eroa 22.8.2016 toimikunnan jäsenen ja puheenjohtajan luottamustoimesta. Julianna Kentala pyytää eroa 25.8.2016 jäsenen ja varapuheenjohtajan luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Toimikunnan jäsenet on nimetty kuuden suurimman valtuustoryhmän toiminnanjohtajista tai muista henkilöistä, jotka hoitavat vaaliasioita ja osallistuvat ryhmien välisiin neuvotteluihin valinta-asioissa. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen toimikuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Janne Pesosen eronpyyntö
- 2 Julianna Kentalan eronpyyntö

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

05.09.2016

Kj/3

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Tiedoksi

Vaalivalmistelutoimikunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/4

§ 753

Esitys valtioneuvostolle pääkaupunkiseudun erillisratkaisuksi sote- ja aluehallintouudistuksissa

HEL 2016-009036 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti vireillä oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon ja aluehallinnon uudistuksiin liittyen seuraavaa:

Kaupunginhallitus esittää valtioneuvostolle pääkaupunkiseudun erillisratkaisua koskevan valmistelun käynnistämistä yhteistyössä valtion ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kesken liitteestä ilmenevien lähtökoh- tien ja periaatteiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että edellä mainitun jatkovalmistelun käynnis- täminen edellyttää vastaavan sisältöisen esityksen hyväksymistä kai- kissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pääkaupunkiseudun erillisratkaisua koskevat periaatteet
- 2 Henkilöstötoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtioneuvosto

Otteen liitteet
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Pääministeri Sipilän hallitus hyväksyi 5.4.2016 sosiaali- ja terveyden- huollon ja aluehallintouudistuksen linjaukset. Linjausten mukaan pää-

kaupunkiseutu muodostaa muusta maasta olosuhteiltaan ja tarpeiltaan poikkeavan väestökeskittymän. Hallitus on valmis arvioimaan lakiin otettavaa pääkaupunkiseudun erillISRatkaisua, mikäli seudun kaupungit tekevät seudun erityispiirteiden huomioimiseksi yhteisen ehdotuksen.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien kokous hyväksyi 7.4.2016 erillISRatkaisua koskevan muistion yhteisen ehdotuksen valmistelua varten. Muistio on tämän asian oheismateriaalina.

ErillISRatkaisua on valmisteltu pääkaupunkiseudun yhteistyössä virkатыönä eri toimialojen asiantuntemusta hyödyntäen. Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteinen henkilöstön seurantaryhmä on seurannut valmistelua sen aikana. Valmistelun vireillä olosta on informoitu luottamushenkilöelimiä kunkin kaupungin omien käytäntöjen mukaisesti ja lisäksi pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmää.

Kaupungin henkilöstötoimikunta on käsitellyt asiaa kokouksissaan 29.8.2016 ja 5.9.2016.

ErillISRatkaisuesityksen tiivistelmä

Päätösehdotukseen sisältyvät erillISRatkaisun periaatteet ovat lähtökoh- ta valtion kanssa käytäville neuvotteluille sekä mahdollisen jatkovalmis- telun ja lainvalmistelun käynnistämistä koskevalle päätöksenteolle seu- dun kaupungeissa ja valtionhallinnossa.

ErillISRatkaisuesityksen keskeisenä sisältönä ja tavoitteena on esitys sote- ja aluehallintouudistusten toteuttamisen valmistelusta pääkaupun- kiseudun erityispiirteistä ja omista lähtökohdista käsin.

ErillISRatkaisuesityksessä ehdotetaan pääkaupunkiseudulle perustetta- vaksi yhteinen sote-alue, joka järjestää perusterveydenhuollon ja siihen läheisesti kytkeytyvät erikoissairaanhoidon palvelut ja sosiaalitoimen palvelut. Sote-alue on erillislainsäädäntöön perustuva julkisoikeudelli- nen yhteisö.

Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisun rahoitus toteutuu valtionrahoitukse- na kuitenkin niin, että valtion pääkaupunkiseudun alueelta keräämä so- te-rahoitusosuus kohdistetaan suoraan pääkaupunkiseudun sote-alu- eelle.

Pääkaupunkiseudun sote-alue käy myös neuvottelut palvelujen järjes- tämisestä ja rahoituksesta valtion kanssa sekä sopimus- ja rahoitus- neuvottelut maakunnan kanssa sen vastuulla olevista erikoissairaanhoidon palveluista.

Sote-palvelujen tuottajina voivat toimia pääkaupunkiseudun sote-alue tai pääkaupunkiseudun kaupungit joko itse tai yhteistoiminnassa taikka hankkia ne ostopalveluina.

Erilliskäsitteilyyn sisältyviä tärkeitä periaatteita ovat lisäksi, että pääkaupunkiseudun kaupunkien nykyisiä tehtäviä ei siirretä uudistuksessa perustettavalle maakunnalle.

Lisäksi seudun suurilla kaupungeilla on valmius ottaa järjestämis- ja tuottamisvastuulleen osa nykyisistä valtion aluehallinnon (Ely, TE) tehtävistä. Tällaisia tehtäviä ovat elinkeino- ja työllisyyspalvelut ja niihin liittyvät viranomaistehtävät sekä maahanmuuttajapalvelut. Esitys perustuu valmistelun lähtökohtaan, että pääkaupunkiseutu tarvitsee oman TE-palvelumallinsa.

Erilliskäsitteilyyn sisältyvien tehtävien ja toimeenpanon käynnistäminen

Hallitus julkisti 29.6.2016 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja maakuntien perustamisen alustavat lakiluonnokset. Saadun tiedon mukaan lakiluonnokset kootaan hallituksen esitykseksi ja lähetetään lausunnolle vielä elokuun aikana. Samanaikaisesti ministeriöt ovat ohjeistaneet ryhtymään näiden laajakantoisten ja suurten uudistusten toimeenpanoon jo lainvalmistelun ja lakien eduskuntakäsittelyn aikana niin, että uudet maakunnat voivat aloittaa toimintansa vuoden 2019 alussa.

Pääkaupunkiseudun erilliskäsitteilyehdotusta on valmisteltu tavoitteena, että kaupunginjohtajien yhteinen esitys kaupunginhallituksille valmistuu elokuun loppuun mennessä.

Erilliskäsitteily esitys tehdään valtioneuvostolle, jonka myönteinen kanta on edellytys jatkovalmistelun käynnistämiseksi.

Pääkaupunkiseudun kaupungeissa tehdään mahdollista jatkovalmistelua ja sen organisointia koskevat päätökset erikseen, kun esityksen mahdollisesta etenemisestä jatkovalmisteluun on saatu varmuus.

Tarkoituksena on tehdä esitys kaupunginhallituksille ja -valtuustoille tilapäisen ja laajapohjaisen luottamushenkilötoimielimen asettamisesta. Pääkaupunkiseudun kaupungit nimeävät edustajansa toimielimeen. Nimeävien edustajien lukumäärä määräytyy kaupunkien asukasluvun ja poliittisen edustavuuden suhteen kuitenkin niin, että Kauniaisilla on vähintään yksi edustaja. Toimielimen esittelijöinä toimivat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat

Tarkoituksena on lisäksi, että Keravan kaupungille ja Kirkkonummen kunnalle lähetetään nimeämispyyntö, jonka pohjalta em. kunnat voivat

05.09.2016

Kj/4

omalta osaltaan päättää osallistumisestaan erillISRatkaisun jatkovalmisteluun ja edustajiensa nimeämisestä em. toimielimeen.

Seudun kuntien yhteinen toimielin päättää valtuustoille tehtävästä esityksestä.

Mikäli seudun kaikki kunnat hyväksyvät yhteisen esityksen ja valtioneuvosto suhtautuu esitykseen myönteisesti, niin jatkoneuvottelut ja valmistelu varaudutaan käynnistämään välittömästi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pääkaupunkiseudun erillISRatkaisua koskevat periaatteet
- 2 Henkilöstötoimikunnan lausunto

Oheismateriaali

- 1 Muistio 7.4.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtioneuvosto

Otteen liitteet
Liite 1

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.08.2016 § 730

HEL 2016-009036 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.08.2016 Pöydälle

Esteelliset: Lasse Männistö

05.09.2016

Kj/4

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

05.09.2016

Kj/5

§ 754

Kaupunginvaltuuston 31.8.2016 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 31.8.2016 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista vaihteluksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

1-2 Ei toimenpidettä.

3 Kaupunginhallitus päätti kehottaa yleisten töiden lautakuntaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi yleisten töiden lautakunnalle ja Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle.

4 Kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginmuseon johtokuntaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

5 Kaupunginhallitus päätti kehottaa nuorisolautakuntaa toimittamaan Taloushallintopalvelu-liikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

- Tiedoksi nuorisolautakunnalle ja Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 6 Kaupunginhallitus päätti kehottaa opetuslautakuntaa ja sen suomenkielistä jaostoa toimittamaan Taloushallintopalveluliikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.
- Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.
- Tiedoksi opetuslautakunnalle ja sen suomenkieliselle jaostolle sekä Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 7 Kaupunginhallitus päätti kehottaa opetuslautakunnan ruotsinkielistä jaostoa toimittamaan Taloushallintopalveluliikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.
- Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.
- Tiedoksi opetuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle sekä Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 8 Kaupunginhallitus päätti kehottaa sosiaali- ja terveyslautakuntaa ja sen toista jaostoa toimittamaan Taloushallintopalveluliikelaitokselle luottamushenkilörekisterin ylläpitoa varten tarvittavat tiedot.
- Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.
- Tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja sen toiselle jaostolle sekä Taloushallintopalveluliikelaitokselle.
- 9 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja poliisin neuvottelukunnalle.
- Tiedoksi kaupunginkanslialle.
- 23 Aloite kaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

05.09.2016

Kj/5

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

10 Tiedoksi Liikennelaitos-liikelaitokselle, rakennusvirastolle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle.

Toivomusponnet rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

24 Aloite rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

26 Aloite sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

11, 12 Tiedoksi kiinteistölautakunnalle ja opetuslautakunnalle.

13 Tiedoksi kiinteistölautakunnalle, varhaiskasvatuslautakunnalle sekä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolle.

14 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Helsingin Teollisuuskatu 13 Oyj:lle.

Tiedoksi kiinteistölautakunnalle.

15 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Technopolis Oyj:lle.

Tiedoksi kiinteistölautakunnalle.

16 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote NCC Property Development Oy:lle.

Tiedoksi kiinteistölautakunnalle.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- 17 Tiedoksi kiinteistölautakunnalle.
- 18 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle sekä hakijoille.
- Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristölautakunnalle, pelastuslautakunnalle, kaupunginmuseolle, kiinteistövirastolle, varhaiskasvatusvirastolle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle.
- 19 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle sekä hakijoille.
- Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristökeskukselle, pelastuslautakunnalle, kaupunginmuseolle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle.
- 20 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Helen Sähköverkko Oy:lle sekä hakijalle.
- Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, kiinteistövirastolle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristökeskukselle, pelastuslautakunnalle, kaupunginmuseolle, taidemuseolle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle.
- 21 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle ja Helen Sähköverkko Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteis-

05.09.2016

Kj/5

tölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, yleisten töiden lautakunnalle, ympäristölautakunnalle, pelastuslautakunnalle.

22 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle ja Helen Sähköverkko Oy:lle.

Tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kiinteistölautakunnalle, rakennuslautakunnalle, yleisten töiden lautakunnalle, pelastuslautakunnalle. kaupunginmuseolle, ympäristölautakunnalle ja asuntotuotantotoimistolle.

25 Aloite kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

27, 28 Aloitteet sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Kj/6

§ 755

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni 29.8.2016
- johtamisen 29.8.2016
- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kj/6

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Kj/7

§ 756

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Ryj/1

§ 757

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2017 - 2019

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sanna Vesikansan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 - 2019 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiset tavoitteet ja visio 2025 antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannattavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin strategiaohjelman toteutumista.

Strategian toteutumisen seurantaan tulee kehittää tarkempia konkreettisia mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta ja laadusta. Tavoitteisiin voisi näin nykyistä paremmin sisältyä sellaisia asioita, jotka ohjaavat parantamaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kustannustehokkuutta. Tunnuslukujen aikasarjat antaisivat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa. Tehtyjen linjastomuutosten ennen-jälkeen-

analyysit tukevat tätä työtä ja luovat edellytyksiä tehdä johtopäätöksiä suunnittelun onnistuneisuudesta taloudellisuuden ja palvelukyvyn suhteen. HSL:n tuottavuustavoite ja sen seurantaan kehitetyt mittarit tulisi olla keskeisemmin esillä toiminnan ja talouden suunnitelmassa. Tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittäminen palvelisi jatkossa myös omistajaohjauksen tavoitteiden tarkentamista.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että HSL on käynnistänyt työn suurten joukkoliikennehankkeiden kustannusvaikutuksista HSL:n talouteen ja edelleen lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Työtä tulee jatkaa määrällisellä hankkeiden yhteisvaikutukset HSL:n talouteen taloussuunnitelmakautta pidemmällä aikavälillä. Tämä antaa kaupungeille mahdollisuuden vaikuttaa hankkeiden suunnitteluun ja ajoitukseen myös HSL:n tuottavuuskehitys huomioiden.

Liikenteen luotettavuuden tavoitteiden osalta HSL:n raitio- ja metroliiikenteelle asettamat vuoden 2017 tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n luotettavuustavoitteet. HSL:n tavoitteet ovat raitioliikenteelle 99,43 % ja metroliiikenteelle 99,55 %, kun HKL:n tavoitteet (HKL:stä riippuvat syyt) ovat raitioliikenteelle 99,87 % ja metroliiikenteelle 99,96 %.

HSL:n toimintasuunnitelman mukaan HSL kehittää häiriöpäivystyksensä prosesseja ja jatkaa tiivistä yhteistyötä Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskuksen kanssa. Liikennekeskuksessa toimii Liikenneviraston, Poliisin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajien lisäksi HSL:n häiriöpäivystäjä ja kevästä 2016 alkaen myös HKL:n raitioliikennevalvomo. HKL ratkaisee raitioliikennevalvomon pitkäaikaisen sijainnin Pasilasta vuosina 2016 - 2017 saatavien kokemusten perusteella. HKL:n ja HSL:n yhteistyötä häiriötilanteiden hallinnassa on hyvä kehittää edelleen.

HSL tavoittelee kuljettajalipunmyynnin poistamista raitiovaunuista toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2017 – 2019. Helsingin strategiaohjelman mukaisessa ratikkaprojektissa, jonka ohjausryhmässä myös HSL on mukana, on todettu raitioliikenteen kuljettajien lipunmyynnin lopettamisen nopeuttavan pysäkkitoimintoja ja samalla vähentävän pysäkkitoimintoihin kuluvan ajan vaihtelua. Kuljettajalipunmyynnin poistamisella voidaan saavuttaa raitioliikenteessä merkittävä palvelutason paraneminen pysäkkitoimintojen nopeutumisen myötä. Kuljettajalipunmyynnin poistaminen on myös edellytys muille tärkeille raitioliikenteen kehittämistoimenpiteille, kuten liikennevaloetuuksien kehittämiseksi. Samanaikaisesti on kuitenkin turvattava kertalipunkäyttäjien riittävät mahdollisuudet hankkia lippu automaattista, mobiililaitteella tai muilla tavoin. Myös lipunmyynnin esteettömyys on huomioitava.

Kuljettajalipunmyyntiä korvaavien lipunmyyntikanavien tulisi muiden raitioliikenteen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta olla käytössä vuoden 2017 aikana ja kuljettajalipunmyynnistä olisi tarkoituksenmukaista luopua viimeistään vuoden 2018 alussa.

HSL:n taloussuunnitelmassa tavoitellaan joukkoliikenteen liikennevaloituksien laajempaa käyttöönottoa. Kesällä 2016 toteutetussa kokeilussa ei vahvempien raitioliikenteen etuuskien toteuttamisella todettu olevan merkillepantavaa vaikutusta esim. bussiliikenteen viiveisiin. Raitioliikenteen vahvemmillä valoetuksilla on sen sijaan huomattava potentiaali raitioliikenteen liikennöintikustannusten alentamiseen. Tällä taas voisi olla suotuisa vaikutus mahdollisuuksiin laajentaa raitioliikennettä palvelemaan kaupungin kehittymistarpeita ja nostamaan joukkoliikennejärjestelmän palvelutasoa.

HSL toteaa taloussuunnitelmassaan tekevänsä yhteistyötä liikkumista palveluna (Mobility as a Service) kehittävien toimijoiden kanssa. Liikkuminen palveluna -konseptin kehittämiseksi olisi erittäin tärkeää, että HSL seudun joukkoliikennejärjestelmän kehittäjänä ottaisi myös lipputarjonnan kehittämisessä aktiivisen roolin yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa. Tämä avaisi myös HSL:lle mahdollisuuden uusiin lipunmyyntikanaviin ja joukkoliikenteen käytön merkittävään lisäämiseen. Reittio-pas on erinomainen MaaS -alusta, johon voidaan liittää uusia palveluja.

Helsingin kaupunki kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. HKL:n yhtenä tavoitteena on tulevaisuudessa saavuttaa synergiahyötyjä raitioliikenteen ja sähköbussiliikenteen latausinfrastruktuurin kesken. HKL on osaltaan sitoutunut sähköbussien latausinfrastruktuurin toteuttamiseen yhteistyössä HSL:n kanssa suunnitellulla tavalla. Sähköbussien vaatimat latausajat lisäävät kuitenkin huomattavasti joukkoliikenteen operointikustannuksia (Helsingin linjoilla 16, 23, 51 ja 81 yhteensä 345 000 euroa vuodessa). Sähköbussien lataamiseen tulisi löytää ratkaisu, joka ei kasvata operointikustannuksia näin merkittävästi.

Informaatiojärjestelmien toimivuuteen tulee kiinnittää huomiota. Esimerkiksi uusien pysäkinäyttöjen reaaliaikaisuudessa on jatkuvasti häiriöitä Helsingin ydinkeskustassa.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Vuonna 2017 Helsingin joukkoliikenteen palvelutasossa tehtävät muutokset ovat perusteltuja ja pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Kuntaosuudet ovat olleet huomattavassa ja jatkuvassa kasvussa koko HSL:n toiminnan ajan. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittämisen piti tuoda mukanaan synergiahyötyjä.

Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu valtuustokaudelle 2013–2016 kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmä hyväksyi 24.4.2015 osaltaan HSL:ää koskevat tavoitteet tälle valtuustokaudelle seuraavasti:

”- Lipputuottojen kasvun oltava suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava

- Kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %

- Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella

- Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi

- Peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain

- Pidemmän aikavälin tariffipoliittisten linjausten laatiminen yhteistyössä kaupunkien kanssa vuoden 2015 loppuun mennessä HSL-alueen mahdollinen laajentuminen huomioon ottaen.

Samalla koordinaatioryhmä kehotti kaupunkeja valmistelevaan yhteistyössä HSL:n kanssa yhteistyössä tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittämistä, minkä pohjalta omistajaohjauksen tavoitteita tarvittaessa tarkennetaan.”

Helsingin kaupunki edellyttää, kuten aikaisempinakin vuosina, että edellä mainitut linjaukset otetaan lähtökohdaksi HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelussa vuodelle 2017 ulottuvana valtuustokautena.

Kaupungin vuoden 2017 talousarvion valmistelussa Helsingin HSL-kuntaosuuteen on varattu 200,0 milj. euroa. HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa Helsingin kuntaosuus vuonna 2017 on vähennysten jälkeen 200,0 milj. euroa. Vuonna 2018 Helsingin kuntaosuudeksi on arvioitu 204,7 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa vuonna 2019.

Kustannusten kasvua on kyettävä rajoittamaan niin, että kuntaosuus pysyy korkeintaan 50 %:n tasolla. Talouden tasapainottamiseen ja menojen kasvun rajoittamiseen on kiinnitettävä huomiota jo linjastosuunnitteluvaiheessa.

Ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaimiseksi.

Lipun hintojen keskimääräiset muutokset

Lippujen hintojen korottaminen esitetyn mukaisesti on talouden tasapainottamiseksi välttämätöntä. Myös taloussuunnitelmavuosina on varmistettava kokonaiskustannusten kasvua vastaava lipputulokertymä tarvittaessa tariffeja korottamalla.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon on perusteltua. Samalla on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden informointiin uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä on hyvä tavoite.

Kuntaosuuslaskentamalli

Helsingin kaupungin mielestä nykyinen kuntaosuuslaskentamalli, jossa jäsenkuntien kuntaosuudet lasketaan kunkin kunnan asukkaiden tuomien lipputulosten ja kuntalaisten eri joukkoliikennemuotojen käytön synnyttämien kustannusten kautta on oikeudenmukainen. HSL:n esittämä ns. alijäämämalli vaatisi HSL-kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen. Alijäämämallissa jäsenkunnille jaetaan HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää erikseen sovittavalla tavalla, esimerkiksi tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna. Helsingin kaupungin mielestä alijäämämalli saattaisi osin jopa tehdä nykyistä vaikeammaksi hahmottaa kuntaosuuksien synnyn ja kustannusten oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän kohdentumisen.

Tällä hetkellä ei ole käytettävissä riittävästi tietoa, jotta kuntaosuuslaskentamallin muuttamisen tarpeellisuuteen voidaan ottaa kantaa. Laskentamallin kehittämisen tarpeellisuuden arviointiin tulee varata riittävästi aikaa ja se tulee tehdä HSL:n ja jäsenkuntien tiiviissä yhteistyössä. Nykyisen mallin muuttamiseksi tulee olla kiistattomasti osoitettavat perusteet. Ensisijaisesti mallia tulee kehittää nykyisen perussopimuksen puitteissa.

Kuntaosuuslaskentamallin kehittämisen vaikutuksia mm. kuntaosuuksiin tulisi arvioida sekä nykytilanteessa että tilanteessa, jossa tiedossa olevat suuret joukkoliikenneinvestoinnit ovat käytössä. Tarkempia arvioita tarvitaan myös uuden kaarimallin mukaisen tariffijärjestelmän vyöhykerajojen muutoksista aiheutuvista vaikutuksista matkustamiseen, liikenteenhoidon kustannuksiin ja lipputuloihin.

Palvelutason merkittävä paraneminen uusien investointien valmistuttua on syytä ottaa markkinoinnin keskeiseksi periaatteeksi, jotta lipputuloja voidaan lisätä myös uusien matkustajien avulla.

Muuta

HSL:n lopullisessa toiminnan ja talouden suunnitelmassa vuosille 2017 – 2019 tulisi ottaa huomioon kilpailukyky sopimuksen vaikutus HSL:n talouteen.

HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa 2017 - 2019 ja Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaituksen päivitetystä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksessä 2017 - 2019 olevat luvut poikkeavat jonkin verran toisistaan. Siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, on HSL:n lopullisessa taloussuunnitelmassa yhteistyössä liikennelaitos -liikelaituksen kanssa päivitettävä luvut vastaamaan liikennelaitos -liikelaituksen esittämiä lukuja.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa raitioliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Raitioliikennekorvaus, HSL	54,1	57,3	58,6
Raitioliikennekorvaus, HKL	53,5	56,8	58,0
Erotus	-0,6	-0,5	-0,6

HKL:n lukuihin on päivitetty arvio kilpailukyky sopimuksen tuomista muutoksista. Raitioliikenteen liikennöintikorvausten tasoa nostavat pääomakulut, joita aiheutuu uusien liikenteeseen tulevien raitiovaunujen poistoista ja koroista. Korvaustasoa nostavat myös linjastoon tulevat muutokset.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa metroliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroliikennekorvaus, HSL	42,7	43,0	43,0
Metroliikennekorvaus, HKL	42,4	42,7	42,6
Erotus	-0,3	-0,3	-0,4

HKL:n lukuihin on päivitetty arvio kilpailukyky sopimuksen tuomista muutoksista. Länsimetron käynnistyminen nostaa liikennöintikorvausta vuonna 2017. HKL:n talousarvioesityksessä länsimetron liikennöintiin on varauduttu koko vuoden 2017 osalta. Vuodesta 2016 nousu on 16,7 milj. euroa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa lauttaliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Lauttaliikennekorvaus, HSL	4,1	4,1	4,1
Lauttaliikennekorvaus, HKL	3,6	3,6	3,6
Erotus	-0,5	-0,5	-0,5

HSL:n taloussuunnitelmassa esitetyt vuoden 2017 infrakorvausluvut sisältävät aikaisempien tilikausien infrakorvauksen tasausta Helsingin osalta 0,7 milj. euroa, mikä vähentää Helsingille tulevaa infrakorvausta vuonna 2017. HKL:n infrakorvausluvuissa vastaavaa tasaus erää ei ole, koska tasaus on käsitelty HKL:n taseessa velkana HSL:lle.

Seuraavassa vuoden 2017 HSL:n infrakorvausluvut on esitetty ilman edellä selvitettyä tasaus erää, jotta luvut ovat vertailukelpoisia HKL:n lukujen kanssa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroinfrakorvaus, HSL	45,0	42,9	42,9
Metroinfrakorvaus, HKL	44,7	43,3	45,2
Erotus	-0,3	0,4	2,3

milj.euroa	2017	2018	2019
Länsimetron infrakorvaus, HSL	14,7	14,4	14,3
Länsimetron infrakorvaus, HKL	14,9	14,7	14,5
Erotus	0,3	0,3	0,2

milj.euroa	2017	2018	2019
------------	------	------	------

05.09.2016

Ryj/1

Raitioinfrakorvaus, HSL	21,9	22,6	23,4
Raitioinfrakorvaus, HKL	21,8	21,6	23,0
Erotus	-0,1	-1,0	-0,4

milj.euroa	2017	2018	2019
Junainfrakorvaus, HSL	0,7	0,8	0,8
Junainfrakorvaus, HKL	0,7	0,8	0,8
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Lauttainfrakorvaus, HSL	0,4	0,4	0,4
Lauttainfrakorvaus, HKL	0,4	0,4	0,4
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Bussi-infrakorvaus, HSL	3,2	3,4	3,4
Bussi-infrakorvaus, HKL	3,0	3,2	3,2
Erotus	-0,2	-0,2	-0,2

milj.euroa	2017	2018	2019
Infra yhteensä, HSL	85,9	84,6	85,2
Infra yhteensä, HKL	85,5	84,0	87,1
Erotus	-0,4	-0,5	2,0

Vuonna 2017 infrakorvaustaso nousee edellisvuodesta. Tasa nostaa länsimetron käynnistyminen. Länsimetron infrakorvaus on 14,9 milj. euroa vuonna 2017.

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa liikennöinti- ja infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

05.09.2016

Ryj/1

milj.euroa	2017	2018	2019
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL	186,8	189,0	190,9
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL	185,0	187,0	191,3
Erotus	-1,8	-1,9	0,4

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä pyytää lausuntoa alustavasta taloussuunnitelmasta 31.8.2016 mennessä. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, HSL:n hallituksen päätös 14.6.2016 § 75 liitteenä 2 ja taloussuunnitelma liitteenä 3.

Taloussuunnitelman yhteydessä HSL pyytää lausuntoa:

- strategiasuunnitelmasta
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- kuntaosuuksien tasosta
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- tarkastusmaksun korottamisesta
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2017 – 2019
- ennen kaarimallin hinnoittelun käyttöönottoa tapahtuvasta kuntasuuslaskentamallin kehittämisestä
- valmiudesta järjestää sähköbussien pikalatausasemat.

Taloussuunnitelman sisällöstä

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja sekä investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia.

Taloussuunnitelman mukaan HSL:n toimintatulot vuonna 2017 ovat 702,4 milj. euroa. Kasvua vuoden 2016 ennusteeseen verrattuna on 52,8 milj. euroa (8,1 %). Toimintamenot ovat 2017 yhteensä 696,2 milj. euroa. Kasvua on vuoden 2016 ennusteeseen verrattuna 52,5 milj. euroa (8,1 %). Toimintamenoista 71,26 % eli 495,9 milj. euroa on joukkoliikenteen operointikustannuksia.

Operointikustannuksista 495,9 milj. eurosta noin 62 % (307,1 milj. euroa ml. sähköbussien hankinnan nettokustannukset 0,8 milj. euroa) muodostuu bussiliikenteen kustannuksista, noin 18 % junaliikenteestä, noin 11 % raitioliikenteestä ja noin 9 % metrolinnoista. Vuonna 2017 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetro ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen kustannukset vuonna 2017 ovat 88,7 milj. euroa (ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5 kalustosta). Raitioliikenteen kustannukset kasvavat 2017 uuden kaluston pääomakustannusten johdosta ja metrolinnoissa uuden kaluston ja Länsimetron käyttöönoton myötä. Raitioliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 54,1 milj. euroa vuonna 2017 ja metrolinnojen kustannuksiksi 42,7 milj. euroa. Lauttaliikenteen kustannukset ovat 4,1 milj. euroa.

Joukkoliikenneinfran käyttökorvauksiksi on arvioitu 135,6 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 85,2 milj. euroa. HSL:n hallitus on 27.5.2014 hyväksynyt sopimuksen infrakulujen kohdistamisesta. Taloussuunnitelman infrakustannukset on arvioitu tämän uuden sopimuksen mukaisesti. Uusien joukkoliikenneinvestointien (Länsimetro, Kehärata) osalta infrakustannusten jako on tehty 27.5.2015 hyväksytyyn sopimukseen mukaisesti.

Vuonna 2017 joukkoliikenteen infrakustannukset kasvavat merkittävästi Länsimetron ja Kehäradan myötä. Vuonna 2017 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä arvioidaan keskimäärin olevan noin 50,6 %. Kuntien HSL-ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (49,2 %). Kuntien keskimääräisen subventioasteen pitämiseksi noin 50 %:ssa lipputuloja olisi lisättävä vuonna 2017 noin 4,5 milj. eurolla, mikä tarkoittaisi noin 10,0 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin HSL:n nyt esittämän keskimääräisen 5,5 %:n korotuksen sijaan.

Lipputuloja arvioidaan vuonna 2016 kertyvän 324,6 milj. euroa. Vuonna 2017 lipputuloja arvioidaan olevan 344,0 milj. euroa. Kasvua on 6,0 % vuoden 2016 ennusteeseen nähden. Lipputulot muodostavat 49,0 %

HSL:n toimintatuloista. Vuonna 2018 lipputulojen arvioidaan olevan 347,4 milj. euroa ja 350,9 milj. euroa vuonna 2019.

Helsingin sisäisten lippujen hintojen keskimääräiseksi korotukseksi vuonna 2017 esitetään 6,2 %. Seutulippujen keskimääräinen korotus on 4,8 %. Sisäisten lippujen korotus koskee kerta-, kausi- ja arvolippuja. Sisäisten kausilippujen hinnan korotukset ovat hieman seudullisia lippuja korkeammalla tasolla seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi. Sisäisten lippujen hinnat ovat yhteinäiset. Sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hinnankorotus noudattaa muiden kausilippujen hinnankorotusta.

Lippujen hintojen korotusehdotus johtuu pääosin kasvaneista Länsimetron käyttöönoton, Kehäradan sekä muun metrolienteen (metrovarikon laajennus, kulunvalvontalaitteisto) aiheuttamista infrakustannuksista. Osaltaan kustannuksia kasvattavat myös em. syistä aiheutuvat metro- ja junaliikenteen operointikustannusten kasvu. Yleiskustannusten puolella suurin kustannusten kasvu aiheutuu LIJ-järjestelmän käyttöönotosta (vaikutus poistoihin) sekä sen ja nykyisen matkakorttijärjestelmän yhtäaikaisesta ylläpidosta aiheutuvasta ICT- ja tietoliikennekulu- jen kasvusta.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetueksi on arvioitu 4,7 milj. euroa, josta Helsingin osuus asukaslukujen mukaisessa suhteessa on 2,4 milj. euroa.

Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista. Kuntaosuudet muodostavat noin 48,8 % HSL:n tuloista.

Kuntaosuudet ovat 2017 yhteensä 342,8 milj. euroa. Helsingin kuntaosuus, joka on 58,3 % yhteenlasketusta 342,8 milj. eurosta, on 200,0 milj. euroa (kasvua noin 2,3 %) vuonna 2017. Vuonna 2018 Helsingin kuntaosuudeksi on arvioitu 204,8 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa vuonna 2019.

Helsingin subventio vuonna 2017 on 49,9 %, vuonna 2018 se on 50,3 %, ja 2019 subvention määräksi on arvioitu 50,0 % (ilman edellisten vuosien yli-/alijäämää).

Tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon.

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella ovat:

- Raitioliikenteen reitit, liikennöintiajat ja vuorovälit muuttuvat Raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisiksi syysliikenteen 2017 alussa

- Koillis-Helsingin linjastomuutos 2017

- Runkolinja 500 Herttoniemi - Munkkivuori aloittaa syksyllä 2018
- Runkolinja 510 Pasila – Tapiola aloittaa vuonna 2019
- Runkolinja 560 jatketaan Matinkylään vuonna 2019
- Runkolinja 570 Mellunmäki - Aviapolis aloittaa syksyllä 2019
- Raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisten muutosten toteutus alkaa vuonna 2017 Jätkäsaaren ja Reijolankadun raideyhteyksien valmistuessa.

Länsimetron liikennöinnin aloitus on siirtynyt vuoden 2017 puolelle. Uusi matkakorttijärjestelmä ja seudullinen ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä ovat käytössä täydessä laajuudessaan 2017 alkaen.

Uuden kaarimallin käyttöönotto on todennäköisesti vuoden 2018 alussa. HSL on tehnyt alustavia selvityksiä kuntaosuuksien laskennasta kaarimallissa. HSL:n mukaan kehityskelpoisimmalta vaihtoehdolta vaikuttaa ns. alijäämämalli, jossa liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää jaetaan tarjotun palvelutason (lähdöt pysäkeittäin) perusteella. Malli edellyttäisi HSL:n perussopimuksen muuttamista. Muut selvitetty mallit ovat nykymallin sovellus, jossa operointikustannukset jaettaisiin liikennemuotokohtaisina kokonaisuuksina sekä alijäämämalli, jossa kustannusten jako tehtäisiin asukasmäärien taikka joukkoliikenteen käytön (matkustajakilometrit) perusteella. Eri mallien vaikutuksista kuntaosuuksiin ei ole esitetty laskelmia. HSL toivoo jäsenkuntien kannanottoja myös siitä, voidaanko selvitystyötä jatkaa myös sellaisten mallien osalta, jotka edellyttävät HSL:n perussopimuksen muuttamista.

Vuonna 2015 käynnistetty sähköbussijärjestelmän kokeiluhanke ePeli jatkuu toimintasuunnitelmakauden loppuun. HSL on hankkinut 12 sähköbussia, jotka luovutetaan/on luovutettu liikennöitsijöille. Hankkeessa luodaan valmiudet kilpailuttaa sähköbussiliikennettä normaalin bussiliikenteen tapaan mahdollisimman nopeasti. Tämä edellyttää kaupunkien sitoutumista sähköbussien pikalatausasemien järjestämiseen yhdessä valittaviin kohteisiin.

HSL:n investoinnit vuonna 2017 ovat 18,9 milj. euroa, 8,7 milj. euroa vuonna 2018 ja 5,6 milj. euroa vuonna 2019. Merkittävin investointi on LIJ-hanke 13,5 milj. euroa suunnitelmakaudella. Matkustajainformaatio-laitteisiin ja -järjestelmiin (mm. uusi reittiopas, info- ja patterinäytöt, Live-etuksien risteyslaitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 7,1 milj. euroa.

Saadut lausunnot

05.09.2016

Ryj/1

Asiasta on pyydetty lausunnot kaupunkisuunnittelulautakunnalta ja liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnalta. Lausunnot ovat päätöshistoriassa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto annettiin äänestysten jälkeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää strategisia tavoitteita kannatettavina, mutta korostaa mittareiden kehittämistä. Lautakunnan mielestä HSL:n esittämä 6,2 %:n korotus lipun hintoihin on suuri, kun verrataan esitettyä korotusta joukkoliikenteen kustannustason arvioituun nousuun (1,2 %). Lippujen hintojen korotuksen yhteydessä olisi arvioitava, miten korotus suhtautuu yleisesti liikkumiskustannusten muutokseen ja mikä on kysynnän arvioidun muutoksen vaikutus liikennejärjestelmän muihin investointipaineisiin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta ei kannata tarkastusmaksun korottamista. Lautakunta kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. Lautakunnan mielestä raitiovaunujen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti.

Uuden kaarimallin kustannusjakotavan arvioimiseksi tarvitaan enemmän tietoa muutoksen vaikutuksista mm. kuntaosuuksiin. Kustannusjakomallit, jotka eivät perustu joukkoliikennematkustamisen kysynnän ja tarjonnan suhteeseen eivät lautakunnan mukaan vaikuta oikeudenmukaisilta tiiviiseen kaupunkirakenteeseen pyrkivän kunnan kannalta.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta pitää HSL:n strategisia tavoitteita hyvinä. Liikenteen luotettavuuden osalta tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n itselleen asettamat tavoitteet. Johtokunta tuo esiin raitioliikenteen kuljettajarahastuksen poistamisen ja joukkoliikenteen liikennevaloetuuksien lisäämisen suotuisia vaikutuksia joukkoliikenteen kehittämiseen.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta pitää hyvänä sähköbussiliikenteen edistämistavoitetta. HKL on osaltaan varautunut sähköbussien latausinfraan toteuttamiseen. Johtokunta kiinnittää kuitenkin huomiota sähköbussien latausaikojen operointikustannuksia lisäävään vaikutukseen ja edellyttää, että lataamiseen löydetään operointikustannuksia vähemmän kasvattava ratkaisu. Johtokunta korostaa raitioliikenteen kuljettajalipunmyynnistä luopumista viimeistään vuoden 2018 alussa.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmä hyväksyi 24.4.2015 osaltaan HSL:ää koskevat seuraavat tavoitteet valtuustokaudelle 2013 – 2016:

”- Lipputuottojen kasvun oltava suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava

- Kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %

- Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella

- Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi

- Peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain

- Pidemmän aikavälin tariffipoliittisten linjausten laatiminen yhteistyössä kaupunkien kanssa vuoden 2015 loppuun mennessä HSL-alueen mahdollinen laajentuminen huomioon ottaen.

Samalla koordinaatioryhmä kehotti kaupunkeja valmistelemaan yhteistyössä HSL:n kanssa yhteistyössä tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittämistä, minkä pohjalta omistajaohjauksen tavoitteita tarvittaessa tarkennetaan.”

Esittelijä toteaa, että kaupunginhallituksen hyväksymässä kaupungin vuoden 2017 talousarvioarvioissa HSL:n kuntaosuus oli 205,0 milj. euroa. Kaupunginhallituksen raamin yhteydessä tekemän päätöksen mukaisesti vuoden 2017 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta ja väestönkasvusta strategiaohjelmassa sovitulla tavalla. Joukkoliikenteen kustannustaso laski vuonna 2015 keskimäärin 0,4 prosenttia edellisvuodesta. HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2017 - 2019 on laadittu 1,2 prosentin kustannustason nousuun perustuen. HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa Helsingin vuoden 2017 kuntaosuus on 199,9 milj. euroa, jonka mukaisesti Helsingin kaupungin vuoden 2017 talousarviota on valmisteltu. Talousarvion valmistelussa HSL-kuntaosuuteen ollaan varaamassa 200,0 milj. euroa. HSL:n kustannuksia alentava kilpailukyky sopimus ei ole vielä mukana alustavassa taloussuunnitelmassa.

Taloussuunnitelmavuosien 2018 ja 2019 kuntaosuudet ovat 204,7 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa. Kuntaosuuksien kasvu vuodesta 2016 vuoteen 2017 on 2,4 %, vuodesta 2016 vuoteen 2019 kasvu on 4,8 %. Strategiaohjelman mahdollistama kaupungin toimintamenojen vuosittainen kasvu on 1 – 2 %, joten HSL:n suunnitelman suuruinen kuntaosuuden kasvu ylittää strategiaohjelmassa asetetun tason.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

05.09.2016

Ryj/1

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2016
- 2 Ote HSL:n hallituksen pöytäkirjasta 14.6.2016
- 3 HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

HKL
Ksv

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.08.2016 § 130

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle HSL:n alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 – 2019 seuraavan lausunnon:

Yleistä

HSL:n hallitus on käsitellyt HSL:n alustavaa taloussuunnitelmaa kokouksessaan 14.6.2016. HSL:n hallitus samalla päätti pyytää taloussuunnitelmasta jäsenkuntien lausunnot.

HSL pyytää lausuntoa erityisesti seuraavista asioista:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,

- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 - 2018,
- ennen kaarimallin hinnoittelun käyttöönottoa tapahtuvasta kuntasuuslaskentamallin kehittämisestä ja
- valmiudesta järjestää sähköbussien pikalatausasemat.

Helsingin kaupungin lausunto toimitetaan HSL:lle 31.8.2016 mennessä.

HKL tuottaa HSL:lle raitio-, metroliikenteen ja Suomenlinnan lauttaliikenteen sekä Helsingin alueella myös joukkoliikenteen infraan liittyvät palvelut. Lisäksi HKL on tehnyt erillisiä sopimuksia HSL:n kanssa mm. tilojen vuokraamisesta, automaattien ylläpidosta sekä IT-palveluista. HKL on liikenteen tuottamisessa HSL:n tärkein yhteistyökumppani, sillä HKL vastaa kokonaan raitio- ja metroliikenteestä sekä Suomenlinnan liikenteestä.

HSL:n taloussuunnitelmassa HKL:ää koskevat luvut perustuvat pääosin HKL:n talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2017 - 2019, jota HKL:n johtokunta käsitteli kokouksessaan 9.6.2016. HKL:n edellä tarkoitetun johtokunnassa alustavasti käsitellyn taloussuunnitelman luvut ovat osittain päivittyneet kesän aikana ja HKL:n johtokunta käsittelee HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitystä kokouksessaan 16.8.2016 samanaikaisesti tämän lausunnon kanssa.

Jäljempänä tässä lausunnossa on vertailtu HSL:n alustavan taloussuunnitelman 2017 - 2019 ja HKL:n päivitetyn talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2017 - 2019 lukuja. HKL esittää, että siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, niin HSL päivittää luvut vastaamaan HKL:n esittämiä lukuja lopullisessa taloussuunnitelmassaan yhteistyössä HKL:n kanssa.

HSL:n toimintastrategia 2025 ja strategiset tavoitteet 2017 - 2019

HKL:n mielestä HSL:n toimintastrategia ja strategiset tavoitteet antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin strategiaohjelman toteutumista.

HSL:n arvot ja strategiset tavoitteet ovat hyvin linjassa HKL:n toukuussa 2016 hyväksytyyn tavoiteohjelman 2016-2024 kanssa. HKL:n tavoiteohjelman valmistelussa yksi keskeisimmistä lähtökohdista on ollut kehittää HKL:n toimintaa niin, että HKL entistä paremmin ja vaikuttavammin tukisi HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista.

HKL pitää tärkeänä, että HSL tavoitteita konkretisoidessaan edelleen kehittäisi tarkempia konkreettisia mittareita, jotka kertoisivat muun

muassa suunnittelun laadusta ja taloudellisuudesta. Tavoitteisiin voisi näin nykyistä paremmin sisältyä sellaisia asioita, jotka ohjaavat parantamaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kustannustehokkuutta. Tehtyjen linjastomuutosten ennen-jälkeen-analyysit tukevat tätä työtä ja luovat edellytyksiä tehdä johtopäätöksiä suunnittelun onnistuneisuudesta taloudellisuuden ja palvelukyvyn suhteen (kuinka hyvin tehdyt linjastomuutokset ovat tehostaneet rahankäyttöä joukkoliikenteeseen).

Liikenteen luotettavuuden tavoitteiden osalta HSL:n raitio- ja metroliikenteelle asettamat vuoden 2017 tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n itselleen asettamat luotettavuustavoitteet. HSL:n asettamat tavoitteet ovat raitioliikenteelle 99,43 % ja metroliikenteelle 99,55 %, kun HKL:n asettamat tavoitteet (HKL:stä riippuvat syyt) ovat raitioliikenteelle 99,87 % ja metroliikenteelle 99,96 %.

Liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen häiriönhallinnan kannalta tärkeässä asemassa on Pasilassa Liikenneviraston tiloissa sijaitseva liikennekeskus. Liikennekeskuksessa toimii Liikenneviraston, Poliisin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajien lisäksi HSL:n häiriöpäivystäjä ja keväästä 2016 alkaen myös HKL:n raitioliikennevalvomo (LOK). HKL ratkaisee raitioliikennevalvomon pitkäaikaisen sijainnin Pasilasta vuosina 2016-2017 saatavien kokemusten perusteella. Erittäin keskeisessä asemassa arvioinnissa ovat eri toimijoiden yhteistyössä saavutettavat yhteiskunnalliset ja liiketaloudelliset hyödyt. HKL pyrkii omilla toimillaan edesauttamaan HKL:n ja HSL:n henkilöstön yhteistyön kehittymistä mahdollisimman hedelmälliseksi ja toivoo HSL:ltä myös vastaavaa vuorovaikutteista otetta.

HSL pyrkii osaltaan mm. Solmu-projektissa vähentämään joukkoliikennevälineen vaihdosta matkustajalle aiheutuvaa hankaluutta. HKL on parhaillaan kilpailuttamassa Helsingin pysäkkikatoksia ja niiden ylläpitoa pitkäaikaisella sopimuksella. HKL on tähän projektiin kutsunut mukaan HSL:n ja muita sidosryhmiä. HKL pitää yhteistyötä HSL:n kanssa erittäin tärkeänä matkustajia mahdollisimman hyvin palvelevan ratkaisun löytämiseksi.

HSL on suunnitelmakaudelle tekemässä päätöksiä raitioliikenteen kuljettajarahastusta koskien. Helsingin strategiaohjelman mukaisessa raitioliikenteen kuljettajien lipunmyynnin lopettamisen nopeuttavan pysäkkitoimintoja ja samalla vähentävän pysäkkitoimintoihin kuluvan ajan vaihtelua. Tällä on olennainen vaikutus mm. liikennevaloetuuksien parantamismahdollisuuksiin ja edelleen mm. liikennöintikustannuksiin. Kuljettajalipunmyynnin poistamisella voidaan saavuttaa raitioliikenteessä merkittävä palvelutason paraneminen ja kuljettajalipunmyynnin poistaminen on myös edellytys muille tärkeille raitioliikenteen

kehittämistoimenpiteille, kuten liikennevaloetuuksien voimakkaalle kehittämiseksi. Samanaikaisesti on kuitenkin turvettava kertalipunkäyttäjien riittävät mahdollisuudet hankkia lippu automaattista, mobiililaitteella tai muilla tavoin.

HSL:n taloussuunnitelmassa tavoitellaan joukkoliikenteen liikennevaloetuuksien laajempaa käyttöönottoa sujuvoittamaan joukkoliikenteellä matkustamista. HKL pitää erityisen tärkeänä raitioliikenteen nykyistä vahvempien liikennevaloetuuksien voimakasta edistämistä. Kesällä 2016 kaupunkisuunnitteluviraston johdolla toteutetussa kokeilussa ei vahvempien raitioliikenteen etuuksien toteuttamisella ollut merkille pantavaa vaikutusta esimerkiksi bussiliikenteen viiveisiin. Raitioliikenteen vahvemmilla valoetuksilla on sen sijaan huomattava potentiaali raitioliikenteen liikennöintikustannusten alentamiseen. Tällä taas olisi suotuisa vaikutus mahdollisuuksiin laajentaa raitioliikennettä palvelemaan kaupungin kehittymistarpeita ja nostamaan joukkoliikennejärjestelmän palvelutasoa joukkoliikenteen käyttäjille.

HSL toteaa taloussuunnitelmassaan tekevänsä yhteistyötä liikkumista palveluna (Mobility as a Service) kehittävien toimijoiden kanssa ja että HSL:n avoimen julkisen datan politiikka tukee MaaS-toimijoiden ja muiden kolmansien osapuolten palvelukehitystoimintaa. HKL pitää erittäin tärkeänä liikkuminen palveluna –konseptin edellytysten kehittämistä. Avoimen datan lisäksi joukkoliikenteen lippujen myynti MaaS-konseptiin soveltuvissa muodoissa on avainasemassa edellytysten luojana. HSL toteaaakin kehittävänsä lipputuotteita ja lipunmyyntikanavia mm. verkkokauppaan ja MaaS-yhteistyöhön sopiviksi. HSL:llä on MaaS-konseptin edistämiseksi ratkaiseva asema ja olisikin yhteiskunnan kannalta tärkeää, että HSL aktiivisesti hakisi ratkaisuja lipputarjonnan kehittämiseksi niin, että se mahdollisimman hyvin palvelee myös MaaS-toimijoita. Tämä avaisi mahdollisuuden joukkoliikenteen käytön mittavalle kasvulle erityisesti niillä, jotka nykyisin vain satunnaisesti tai ollenkaan käyttävät joukkoliikennettä.

Liikkuminen palveluna -konseptin perusajatus on mahdollistaa liikkujille mahdollisimman yksinkertaisella ja vaivattomalla tavalla eri liikkumistavat käyttöön ilman, että käyttäjän itse tarvitsee investoida liikkumisvälineisiin, selvittää eri liikennemuotojen käyttöönottoon liittyviä kysymyksiä tai hankkia erilaisia maksuvälineitä. Liikkuminen palveluna –konseptiin kuuluu, että liikkumisoperaattorit kokoavat yhteen eri asiakkaiden tarpeisiin kokonaisuutena vastaavia niin julkisen (esim. kaupunki-joukkoliikenne, kaukojunaliikenne) kuin yksityisen sektorin (esim. vuokra-autot) palveluita ja muodostavat niistä palveluportfolioita. HKL tukee liikkuminen palveluna –konseptia muun muassa tarjoamalla kaupunkilaisille nykyaikaista kaupunkipyöräpalvelua keväästä 2016 alkaen. HKL harkitsee myös asemainfrastruktuurinsa kehittämistä niin, että se ny-

kyistä monipuolisemmin palvelisi kaupunkilaisten arjen tarpeita. Liikku-
minen palveluna -konseptin kehittämiseksi Helsingin seudulla olisi erit-
tään tärkeää, että HSL palveluportfolion olennaisimman osan eli joukko-
liikennejärjestelmän kehittäjänä ottaisi asiassa aktiivisen roolin, mikä
avaisi myös HSL:lle mahdollisuuden uusiin lipunmyyntikanaviin ja jouk-
koliikenteen käytön merkittävään edistämiseen.

HSL jatkaa vuonna 2015 aloitettua ePeli-hanketta, jossa pilotoidaan
sähköbussiliikennettä. Sähköbussiliikenne edellyttää kunnilta latausinf-
rastruktuuria raitioliikenteen tavoin. HKL on osaltaan varautunut sähkö-
bussien latausinfraan toteuttamiseen yhteistyössä HSL:n kanssa suunni-
tellulla tavalla. HKL pitää hyvänä tavoitetta sähköbussiliikenteen edistä-
miseksi mm. ilmanlaadun ja pitkällä aikajänteellä myös talouden näkö-
kulmasta. HKL:n yhtenä tavoitteena on tulevaisuudessa saavuttaa sy-
nergiahyötyjä raitioliikenteen ja sähköbussiliikenteen latausinfraan kes-
ken.

Sähköbussien vaatimat latausajat lisäävät kuitenkin huomattavasti
joukkoliikenteen operointikustannuksia (Helsingin linjoilla 16, 23, 51 ja
81 yhteensä 345 000 euroa vuodessa). Sähköbussien lataamiseen tuli-
si löytää ratkaisu, joka ei kasvata operointikustannuksia näin merkittä-
västi.

Joukkoliikenteen merkittävistä investointihankkeista länsimetro otetaan
suunnitelmakaudella käyttöön ja Raide-Jokerin ja mahdollisesti syksyllä
2016 tehtävien päätösten myötä Kruunusiltojen rakentaminen aloite-
taan. HKL pitää tärkeänä, että HSL osallistuu aktiivisesti näihin hank-
keisiin ja tuo niihin arvokasta osaamistaan mm. liikennejärjestelmäko-
konaisuuden, joukkoliikenteen linjaston kehittämisen, joukkoliikenteen
tarjonnan määrittämisen, joukkoliikenteen ilmeen sekä työnaikaisten
järjestelyjen näkökulmasta.

HSL on selvittänyt kuntaosuuksien laskennan mahdollista uudistamista
ja todennut selvityistä vaihtoehdoista kehityskelpoisimmalta vaikuttavan
niin sanotun alijäämämallin. Alijäämämallissa jäsenkunnille jaetaan
HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijää-
mää tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna. Alijää-
mämallin käyttöönotto edellyttäisi HSL:n perussopimuksen päivittämis-
tä. HKL:n mielestä alijäämämalli ei tuo merkittävää parannusta verrat-
tuna nykyiseen laskentatapaan, jossa jäsenkuntien kuntaosuudet las-
ketaan kunkin kunnan asukkaiden tuomien lipputulojen ja kuntalaisten
eri joukkoliikennemuotojen käytön synnyttämien kustannusten kautta.
Alijäämämalli saattaisi osin jopa tehdä nykyistä vaikeammaksi hahmot-
taa kuntaosuuksien synnyn ja kustannusten oikeudenmukaisen ja läpi-
näkyvän kohdentumisen.

05.09.2016

Ryj/1

Raitioliikenteen operointi

Raitioliikenteen tuottamisesta on tehty 15 vuoden suorahankintasopimus HSL:n kanssa vuonna 2010.

Raitioliikenteen nopeuttamisen ja luotettavuuden kehittämisen kannalta raitioliikenteen kuljettajalipunmyynnin lopettaminen on hyvin tärkeä toimenpide. Kuljettajalipunmyynnin lopettamista on kuitenkin lykätty eteenpäin useaan eri otteeseen. Kuljettajalipunmyynnin lopettamista on siksi edistettävä nykyistä voimakkaammin. Kuljettajalipunmyyntiä korvaavien lipunmyyntikanavien tulisi muiden raitioliikenteen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta olla käytössä vuoden 2017 aikana ja kuljettajalipunmyynnistä olisi tarkoituksenmukaista luopua viimeistään vuoden 2018 alussa.

Raitioliikenteeseen vuonna 2017 esitetty linjastomuutos perustuu raitioliikenteen linjastosuunnitelmaan, jossa on huomioitu Helsingin kaupungin suunnitelmasta antama lausunto. Linjastomuutos on kannatettava.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa raitioliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Raitioliikennekorvaus, HSL	54,1	57,3	58,6
Raitioliikennekorvaus, HKL	53,5	56,8	58,0
Erotus	-0,6	-0,5	-0,6

HKL:n lukuihin on päivitetty kesän aikana arvio kilpailukykysovimuksen tuomista muutoksista.

Raitioliikenteen liikennöintikorvausten tasoa nostavat pääomakulut, joita aiheutuu uusien liikenteeseen tulevien raitiovaunujen poistoista ja koroista. Korvaustasoa nostaa myös linjastoon tulevat muutokset.

Metrolaikenteen operointi

Metrolaikenteen tuottamisesta on tehty 15 vuoden suorahankintasopimus HSL:n kanssa vuonna 2010.

Talous- ja toimintasuunnitelmassa on huomioitava länsimetron liikennöinnin aloittamisajankohtaan liittyvä epävarmuus ja sen kustannusvaikutukset. Länsimetron normaali liikennöinti tulisi käynnistää välittömästi liikennöintivalmiuden synnyttyä ja väliaikainen bussilinjasto tulisi muut-

05.09.2016

Ryj/1

taa liityntäliikenteeksi mahdollisimman pian länsimetron liikenteen käynnistyttyä. HKL:n talousarvioesityksessä länsimetron liikennöintiin on varauduttu koko vuoden 2017 osalta.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa metroliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Metroliiikennekorvaus, HSL	42,7	43,0	43,0
Metroliiikennekorvaus, HKL	42,4	42,7	42,6
Erotus	-0,3	-0,3	-0,4

HKL:n lukuihin on päivitetty kesän aikana arvio kilpailukyky sopimuksen tuomista muutoksista.

Länsimetron käynnistyminen nostaa liikennöintikorvausta vuonna 2017. Vuodesta 2016 nousu on 16,7 milj. euroa.

Lauttaliikenteen operointi

HSL tilaa Suomenlinnan henkilölauttaliikenteen HKL:ltä. HKL ostaa lauttaliikenteen Suomenlinnan Liikenne Oy:ltä. HKL ja HSL ovat tehneet Suomenlinnan lauttaliikenteestä liikennöintisopimuksen vuonna 2013 ajalle 2010 - 2017.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa lauttaliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Lauttaliikennekorvaus, HSL	4,1	4,1	4,1
Lauttaliikennekorvaus, HKL	3,6	3,6	3,6
Erotus	-0,5	-0,5	-0,5

Infrakorvaukset

HSL maksaa kunnille käyttökorvausta joukkoliikenteen infran kehittämisestä ja ylläpidosta. HKL vastaa Helsingin kaupungin joukkoliikenneinfran investoinneista ja ylläpidosta. Lisäksi rakennusviraston kadun rakentamiseen liittyviin kustannuksiin sisältyy myös jonkin verran joukko-

liikenneinfran kustannuksia. HKL kerää nämä kustannukset rakennusvirastolta ja laskuttaa myös ne HSL:ltä.

HSL:n taloussuunnitelmassa esitetyt vuoden 2017 infrakorvausluvut sisältävät aikaisempien tilikausien infrakorvauksen tasausta Helsingin osalta 0,7 milj. euroa, mikä vähentää Helsingille tulevaa infrakorvausta vuonna 2017. HKL:n infrakorvausluvuissa vastaavaa tasauserää ei ole, koska tasaus on käsitelty HKL:n taseessa velkana HSL:lle. Seuraavassa esityksessä vuoden 2017 HSL:n infrakorvausluvut on esitetty ilman edellä selvitettyä tasauserää, jotta luvut ovat vertailukelpoisia HKL:n lukujen kanssa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Metroinfrakorvaus, HSL	45,0	42,9	42,9
Metroinfrakorvaus, HKL	44,7	43,3	45,2
Erotus	-0,3	0,4	2,3

milj. euroa	2017	2018	2019
Länsimetron infrakorvaus, HSL	14,7	14,4	14,3
Länsimetron infrakorvaus, HKL	14,9	14,7	14,5
Erotus	0,3	0,3	0,2

milj. euroa	2017	2018	2019
Raitioinfrakorvaus, HSL	21,9	22,6	23,4
Raitioinfrakorvaus, HKL	21,8	21,6	23,0
Erotus	-0,1	-1,0	-0,4

milj. euroa	2017	2018	2019
Junainfrakorvaus, HSL	0,7	0,8	0,8
Junainfrakorvaus, HKL	0,7	0,8	0,8
Erotus	0,0	0,0	0,0

05.09.2016

Ryj/1

milj. euroa	2017	2018	2019
Lauttainfrakorvaus, HSL	0,4	0,4	0,4
Lauttainfrakorvaus, HKL	0,4	0,4	0,4
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj. euroa	2017	2018	2019
Bussi-infrakorvaus, HSL	3,2	3,4	3,4
Bussi-infrakorvaus, HKL	3,0	3,2	3,2
Erotus	-0,2	-0,2	-0,2

milj. euroa	2017	2018	2019
Infra yhteensä, HSL	85,9	84,6	85,2
Infra yhteensä, HKL	85,5	84,0	87,1
Erotus	-0,4	-0,5	2,0

Vuonna 2017 infrakorvaustaso nousee edellisvuodesta. Tasa nostaa länsimetron käynnistyminen. Länsimetron infrakorvaus on 14,9 milj. euroa vuonna 2017.

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa liikennöinti- ja infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL	186,8	189,0	190,9
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL	185,0	187,0	191,3
Erotus	-1,8	-1,9	0,4

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.08.2016 § 244

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiset tavoitteet ja visio 2025 antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannattavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäyttö- ja liikenteelleen asettamia tavoitteita.

Strategian toteutumisen seurantaan tulee kehittää mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja suunnittelun laadusta. Mittariston tulee olla riittävän laaja, jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjä muutoksia. Tavoitteena tulee koko ajan olla joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantaminen. Näitä tunnuslukuja ja niiden muuttumista tulisi seurata kulkumuodoittain ja liikennesektoreittain. Tunnuslukujen aikasarjat antaisivat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa.

Vuonna 2017 Helsingin joukkoliikenteen palvelutasossa tehtävät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

HSL:n esittämä 6,2 %:n korotus Helsingin sisäisten lippujen hintoihin on suuri, kun verrataan esitettyä korotusta joukkoliikenteen hoidon kustannustason arvioituun nousuun (1,2 %). Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien kustannusten kattamiseksi on arvioitu vaikuttavan joukkoliikenteen kysyntään heikentävästi. Joukkoliikennelipun hintajouaston on yleisesti todettu olevan noin -0,3. Tämä tarkoittaa, että 6,2 % korotus lippujen hintoihin on arvioitu vähentävän joukkoliikennematkoja noin kahdella prosentilla. Vähennys kohdistuu kaikkiin joukkoliikennematkoihin. Investointi puolestaan parantaa

joukkoliikenteen palvelutasoa sen vaikutusalueella, joten joukkoliikenteen kysynnän on arvioitu kasvavan investoinnin vuoksi kohdennetusti. Lipunhinnan korotuksen yhteydessä tulisi arvioida miten korotus suhtautuu yleisesti liikkumiskustannusten muutokseen ja mikä on kysynnän arvioidun muutoksen vaikutus liikennejärjestelmän muihin investointipaineisiin. Lippujen hintojen kohtuullinen korottaminen on talouden tasapainottamiseksi kuitenkin parempi ratkaisu kuin joukkoliikennepalvelujen karsiminen. Raitiovaunujen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti, sillä se hidastaa liikennettä, lisää kustannuksia ja heikentää kuljettajien turvallisuutta.

Kuntaosuudet ovat olleet kasvussa koko HSL:n toiminnan ajan. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittämisen arviointiin tuovan mukanaan synergiahyötyjä. Talouden tasapainottamiseen ja käyttömenojen kasvun katkaisemiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomioita.

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöönotossa on hyvä asia.

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi.

Kustannusjaon muutoksen uuden jakotavan merkityksen arvioimiseksi tarvitaan enemmän tietoa muutoksen vaikutuksista muun muassa kuntaosuuksiin. Kustannusjakomallit, jotka eivät perustu joukkoliikennematkustamisen kysynnän ja tarjonnan suhteeseen, eivät vaikuta oikeudenmukaisilta tiiviiseen kaupunkirakenteeseen pyrkivän kunnan kannalta. Vuosien 2018 ja 2019 lipunhintoja määriteltäessä uuden kaarimallin mukaisen tariffijärjestelmän vyöhykerajojen muutoksista aiheutuvista vaikutuksista matkustamiseen, liikenteenhoidon kustannuksiin ja lipputuloihin tarvitaan myös tarkempia arvioita.

Kaupunkisuunnittelulautakunta kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. Sähköbussiliikenne edellyttää kunnilta latausinfrastruktuurin rakentamista. HKL on varautunut toteuttamaan sähköbussien pikalatausasemat yhteistyössä HSL:n kanssa.

Käsittely

16.08.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mikko Särelä: Päätöksen kohta 4 loppuun lisätään lause: Raitiovaunu-

05.09.2016

Ryj/1

jen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti, sillä se hidastaa liikennettä, lisää kustannuksia ja heikentää kuljettajien turvallisuutta.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Säreln vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Elina Moisio: Päätöksen kohta 7 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöönotossa on hyvä asia.

Kannattaja: Jape Lovén

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Kohdasta kuusi poistetaan seuraava teksti:

"Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalisuus kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella."

Kannattaja: Heta Välimäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kohdasta kuusi poistetaan seuraava teksti: "Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalisuus kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella."

Jaa-äännet: 2

Matti Niiranen, Risto Rautava

Ei-äännet: 6

Nuutti Hyttinen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Elina Moisio, Mikko Säreli, Heta Välimäki

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Hennariikka Andersson

05.09.2016

Ryj/1

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Lovénin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6-2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Päätöksen kohta 7 muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöönotossa on hyvä asia.

Jaa-äännet: 3

Nuutti Hyttinen, Matti Niiranen, Risto Rautava

Ei-äännet: 5

Eija Loukoila, Jape Lovén, Elina Moisio, Mikko Särelä, Heta Välimäki

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Hennariikka Andersson

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Moisio'n vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 5-3.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

05.09.2016

Ryj/2

§ 758

Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittyminen sopimuskaudele 2017-2025

HEL 2016-009398 T 14 03 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä työ- ja elinkeinoministeriön, energia- viraston ja Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa solmittavan energiatehokkuussopimuksen vuosille 2017 – 2025.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa

- energiansäästöneuvottelukuntaa koordinoimaan, ohjaamaan ja seuraamaan sopimuksen velvoitteiden täyttämistä
- HKR-Rakennuttajaa toimimaan sopimukseen liittyvän käytännön työn toteuttajana
- energiansäästöneuvottelukuntaa osaltaan sekä energiansäästötoimenpiteitä toteuttavia kaupungin virastoja ja laitoksia sekä tytäryhteisöjä huolehtimaan siitä, että toteutettaessa energiansäästötoimenpiteitä otetaan huomioon kokonaistaloudellisuus ja toimenpiteiden kannattavuus.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Energiatehokkuussopimus 2008 - 2016
- 2 Aiesopimus energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta 2013
- 3 Energiansäästöneuvottelukunnan saate 24.8.2016
- 4 Kunta-alan energiatehokkuussopimus
- 5 Kunta-alan-liittymisdokumentti-liittyminen Helsinki
- 6 Tytäryhteisöt

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

05.09.2016

Ryj/2

Esittelijän perustelut

Yleistä

EU:n energiatehokkuusdirektiivi (EED) tuli voimaan 4.12.2012, ja sen edellyttämä kansallinen täytäntöönpano tuli olla tehtynä 5.6.2014 mennessä. Energiatehokkuusdirektiivi sisältää mm. kansallista energiatehokkuustavoitetta, rakennusten ja julkisten hankintojen energiatehokkuutta, energiakatselmuksia sekä energiantuotantoa ja -jakelua koskevia velvoitteita.

Suomessa käytössä oleva keino saavuttaa EU:n energiatehokkuusdirektiivin mukaiset energiankäytön tehostamistavoitteet on energiatehokkuussopimukset kunta-alalla ja monilla elinkeinoelämän sektoreilla.

Taustaa

Helsingin kaupunki on ensimmäisen kerran vuonna 1993 tehnyt valtion kanssa sopimuksen yhteistyöstä energiansäästön alalla. Viimeisin sopimus on kaupunginhallituksen 19.11.2007 hyväksymä kauppa- ja teollisuusministeriön ja Helsingin kaupungin energiatehokkuussopimus (2008 – 2016).

Kaupunginhallitus hyväksyi 21.10.2013 § 1100 Aiesopimuksen energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta vuosina 2017 – 2020 ja kumulatiivisen energiansäästön tavoitteesta 2014 – 2020. Aiesopimuksen pääsisältönä ovat neuvottelut 1.1.2017 käynnistyvästä uudesta sopimusjärjestelmästä. Aiesopimuksessa vuotuinen energiansäästön taso 1 % on sama kuin vuonna 2007 hyväksytyssä sopimuksessa, mutta säästötaavoitteen kokonaismäärässä kunakin vuonna saavutettu säästö laskeaan hyväksi myös tulevana sopimusvuosina.

Vuonna 2007 ja vuonna 2013 hyväksytyt sopimukset ovat liitteinä 1 ja 2.

Nykyisen sopimuskauden tavoite on yhdeksän prosentin energiansäästö (129 GWh) sopimuskauden 2008 – 2016 aikana. Vuoden 2015 loppuun mennessä on saavutettu 114 GWh.

Nykyisen sopimuksen piirissä oleva energiankulutus on 1 564 GWh (kaukolämpö 970 GWh, kaukojäähdytys 3 GWh, sähkö 571 GWh, polttoaineet 20 GWh). Lämmitettyjä rakennuksia sopimuksen piirissä on 3561 kpl, yli 8 milj. m².

Uusi sopimusrakenne

Toimivaksi koettua energiatehokkuussopimustoimintaa on Suomessa tarkoitus jatkaa, ja uuteen sopimuskauteen 2017 – 2025 on sitoutumas-

05.09.2016

Ryj/2

sa lukuisia toimialoja. Sopimukset työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, Energiaviraston sekä toimialaliittojen kesken on tarkoitus allekirjoittaa 14.10.2016. Kunta-alaa uudessa sopimuksessa edustaa Suomen Kuntaliitto ry. Yritykset ja kunnat voivat liittyä sopimukseen jo allekirjoitustilaisuuden yhteydessä.

Helsingin kaupunki, viisi muuta suurta kaupunkia ja HSY ovat neuvotelleet yhdessä Energiaviraston, Motivan ja Kuntaliiton kanssa raamin ja sisällön tulevalle sopimuskaudelle 2017 – 2025 vuonna 2013 tehdyn ai-esopimuksen mukaisesti.

Uudella sopimuskaudella sopimusrakenne on erilainen kuin aikaisemmillä kausilla. Tähän asti kukin kunta on tehnyt sopimuksen yksilöidysti erikseen valtion kanssa. Uudella sopimuskaudella energiatehokkuussopimuksen osapuolina ovat työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto ja Suomen Kuntaliitto ry. Kaupungit liittyvät sopimukseen liittyjäkohtaisella energiatehokkuussopimuksella, johon osana kuuluvat kunta-alan energiatehokkuussopimus sekä liittymistiedot ohjeellisine energiansäästöavoitteineen. Liittymisdokumentit on toimitettava tarkastettavaksi Energiavirastolle 16.9.2016 mennessä.

Tarkoitus on, että Helsingin kaupungin energiatehokkuussopimus allekirjoitetaan allekirjoitustilaisuudessa 14.10.2016.

Uuden sopimuskauden energiansäästötavoitteet

Kunta-alan energiansäästösopimuksen uuden kauden kokonaistavoite 7,5 % on pienempi kuin edellisenä kauden tavoite (9 %), koska toteutettujen energiansäästötoimien myötä uusien taloudellisesti kannattavien säästöjen löytyminen on vaikeampaa kuin aikaisemmin.

Uusi sopimuskausi ja kauden energiansäästötavoitteet jakautuvat kahteen osaan. Uuden sopimuskauden energiansäästötavoite on 4 % vuosille 2017 – 2020 ja 3,5 % vuosille 2021 – 2025. Vertailuvuotena käytetään vuoden 2015 kulutuksia.

Helsingin energiatehokkuussopimuksen sisällöstä

Energiansäästöneuvottelukunta esittää, että kaupunginhallitus päättäisi hyväksyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa solmittavan energiatehokkuussopimuksen vuosille 2017 - 2025.

Lisäksi energiansäästöneuvottelukunta esittää, että kaupunginhallitus päättäisi kehottaa

- energiansäästöneuvottelukuntaa koordinoimaan, ohjaamaan ja seuraamaan sopimuksen velvoitteiden täyttämistä

- rakennusviraston HKR-Rakennuttajaa toimimaan sopimukseen liittyvän käytännön työn toteuttajana ja tekemään tarvittavat talousarvioesitykset.

Energiansäästöneuvottelukunnan esitys 24.8.2016 on liitteenä 3, kunta-alan sopimus liitteenä 4 ja Helsingin liittymisasiakirja liitteenä 5.

Helsingin energiansäästötavoitteista

Helsingin kaupungin koko sopimuskauden energiansäästötavoite on vähintään 7,5 % kaupungin energiankäytöstä vuonna 2015 eli vähintään 117,1 GWh. Tämä tavoite jakautuu asuinrakennusten omaan sopimukseen ja kuntien energiatehokkuussopimukseen. Sopimuskaudelle 2008 - 2016 kaupungin omistama asuinrakennuskanta oli osana kuntien energiatehokkuussopimusta ja energiansäästötavoitetta, koska asuinrakennusten oma energiatehokkuussopimus laadittiin myöhemmin ja sopimuskausi alkoi vuonna 2010. Uudella sopimuskaudella sopimukset ja tavoitteet ovat erilliset.

Sopimuskauden alkuvuosina 2017 - 2020 tavoite on vuosittain 1 % ja loppuvuosina 2021 - 2025 0,7 %. Näin ollen koko kaupungin yhteinen välitavoite vuodelle 2020 on 62,4 GWh.

Koska kaupungin omistamien asuinrakennusten energiankulutus ja säästötavoite ovat omassa sopimuksessaan, kokonaistavoite kuntien energiatehokkuussopimuksessa on Helsingin osalta vähintään 61,4 GWh ja välitavoite vuodelle 2020 vähintään 32,7 GWh. Energiansäästötavoite ei ole sitova.

Sopimukseen liitettävän energiankäytön määrittelyä on uudessa Kunta-alan sopimuksessa täsmennetty, joten sopimuksen laajuus on kunnissa samanlainen. Sopimukseen liitettävä energiankäyttö koskee seuraavaa energiankäyttöä:

- Palvelurakennusten energiankäyttö
- Katu- ja ulkovalaistuksen energiankäyttö (ml. liikennevalot)
- Joukkoliikenteen energiankäyttö (raitiovaunu- ja metrolinjojen sähkökäyttö)
- Omien kuljetusten ja työkoneiden energiankäyttö (kaupungin henkilöstön käytössä olevat autot ja työkoneet)
- Kuntapalveluja tuottavien yhtiöiden ja liikelaitosten energiankäyttö, esim. Helsingin satama, liikennelaitos –liikelaitos, Palmia, palvelurakennuksien kiinteistöyhtiöt, kulttuuri- ja sote-sektorin rakennuksia omistavat säätiöt.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Uuden sopimuksen energiankulutustietoihin kuuluvat uudessa sopimuksessa sellaisten em. kohteiden kulutukset, jotka ovat olleet jo aikaisemman sopimuksen (2008 – 2016) piirissä. Uuteen sopimukseen ei ole kuitenkaan otettu Urheiluhallit Oy:n, Työmaahuolto Oy:n, Suomenlinnan Liikenne Oy:n sekä pysäköintilaitosten ja jätteen keräisyhtiöiden kulutusta.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa on kohta, jonka mukaan liittyjä sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että suoraan tai osittain omistettut yhtiöt ja liikelaitokset liittyvät joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen (esim. elinkeinoelämän tai kiinteistöalan energiatehokkuussopimus).

Energiansäästöneuvottelukunta esittää, että energiankäytöltään merkittäviä kuntapalveluja tuottavia tytäryhteisöjä kehoitettaisiin liittymään joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen. Nämä tytäryhteisöt on listattu esityslistan liitteenä 6 olevassa muistiossa.

Kaupungin omistamien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen ja Helen Oy:n energiankäyttö tullaan erikseen liittämään omien alojensa energiatehokkuussopimuksiin.

Velvoitteet

Energiatehokkuussopimukseen liittyneet kaupungit ja kunnat sitoutuvat tavoittelemaan energiansäästöä kannattavimmiksi ja parhaimmiksi arvioimillaan keinoilla. Energiakatselmuksia suositellaan edelleen tehtäväksi, mutta niiden määrälle ei ole asetettu tavoitteita kuten aikaisemmassa sopimuksessa, joten tarveharkintainen katselmuskohteiden valinta on mahdollista. Kulutusseurannan osalta uudessa sopimuksessa ei ole asetettu tavoitteita seurannan laajuudelle kuten aikaisemmassa sopimuksessa, vaan on painotettu kulutustietojen hyödyntämistä.

Uuteen sopimukseen sisältyy lisäksi, kuten nykyiseenkin sopimukseen, julkisia hankintoja, energiatehokkuuden huomioimista suunnittelun ohjauksessa sekä koulutus- ja tiedotustoimintaa koskevat toimenpiteet.

Sopimus velvoittaa kaupunkia raportoimaan vuosittain huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden toteutuneen energiankulutuksen sekä toteutetut energiatehokkuustoimenpiteet vaikutuksineen.

Kaupunki sitoutuu energiatehokkuussopimuksessa laatimaan tai päivittämään energiansäästösuunnitelmansa (toimintasuunnitelma) vuoden kuluessa sopimukseen liittymisestä.

Kustannukset ja taloudelliset kannustimet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Energiatehokkuussopimukseen liittyminen on maksutonta. Kustannuksia syntyy energiatehokkuustoimenpiteiden ja -investointien toteuttamisesta, energiakatselmusten teettämisestä sekä vuosittaisesta raportoinnista. Erilaisia rahoitus- ja leasingratkaisuja on mahdollista käyttää investointien toteutuksessa aikaisempaa sopimusta paremmin. Muutkin mallit kuin aikaisemmassa sopimuksessa yksinomaisten mainittu Esco-palvelu (Energy Service Company) ovat mahdollisia.

Työ- ja elinkeinoministeriö sitoutuu tukemaan liittyvien uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoa ja tapauskohtaisen harkinnan perusteella muita energiatehokkuusinvestointeja sekä muiden kuin suurten yritysten energiakatselmuksia. Nykyisellä sopimuskaudella tuet kunta-alalla ovat olleet 50 % energiakatselmuskustannuksista sekä 10 - 40 % investointikustannuksista. Tukiprosentit vahvistetaan vuosittain valtion talousarvion yhteydessä.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että energiatehokkuussopimus on ollut Helsingin kaupungin kannalta erittäin toimiva ja hyvä ratkaisu. Kaupunki on saavuttanut hyviä tuloksia energiansäästötoiminnassaan koko sopimustoiminnan ajan.

Helsingin kaupungin vuonna 2015 raportoitujen energiatehokkuussopimuksen mukaisten toimenpiteiden aikaansaama energiakustannussäästö on vuositasolla noin 1,4 milj. euroa. Rakennusviraston HKR-Rakennuttaja, joka toimii energiatehokkuussopimukseen liittyvän työn käytännön toteuttajana, on saanut erilaisia energiatehokkuuteen ja ilmastomuutosten hillitsemiseen liittyvien hankkeiden tukia valtiolta ja EU-ohjelmista vuositasolla 0 – 0,16 milj. euroa.

Nykyisellä sopimuskaudella 2008 – 2016 rakennusviraston HKR-Rakennuttajan käyttöön varattu kestävä kehityksen käyttötalousmääräraha on ollut keskimäärin 1,1 milj. euroa, ja sillä on toteutettu mm. energiakatselmuksia, kulutusseurantaa sekä muita toimenpiteitä. Tilakeskus toteuttaa investointimäärärahoillaan mm. kaupungin palvelurakennusten energiansäästöinvestointeja ja uusiutuvan energia investointeja. Lisäksi lähes kaikki hallintokunnat toteuttavat määrärahojensa puitteissa erilaisia energiatehokkuuden edistämiseen tähtäviä toimia osana normaalia toimintaansa.

Esittelijä toteaa, että vapaaehtoisuuteen perustuvaa sopimusmenettelyä on syytä jatkaa. Helsingin kannalta uuden sopimuksen parannuksina on mm. liian yksityiskohtaisista energiakatselmus- ja kulutusseurantatavoitteista ja muista yksityiskohtaisista menettelytavoista luopuminen. Energiakatselmustoimintaa ja kulutusseurantaa tehdään Helsingin kaupungilla jo nyt varsin kattavasti. Riittävän väljä sopimus mahdollis-

05.09.2016

Ryj/2

taa kaupungin kannalta parhaiden ja taloudellisesti järkevien keinojen käyttämisen.

Uusi sopimus ei tässä vaiheessa koske kaupungin tytäryhteisöjä. Osa tytäryhteisöistä on sellaisia, joiden mukanaolo energiatehokkuussopimustoiminnassa olisi kuitenkin suotavaa. Näiden tytäryhteisöjen osalta tullaan valmistelemaan konsernijaostolle esitys siitä, että näitä yhteisöjä kehoitettaisiin liittymään joko kaupungin energiatehokkuussopimukseen tai oman alansa energiatehokkuussopimukseen.

Uusi energiatehokkuussopimus on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Energiatehokkuussopimus 2008 - 2016
- 2 Aiesopimus energiatehokkuussopimuksen jatkamisesta 2013
- 3 Energiansäästöneuvottelukunnan saate 24.8.2016
- 4 Kunta-alan energiatehokkuussopimus
- 5 Kunta-alan-liittymisdokumentti-liittyminen Helsinki
- 6 Tytäryhteisöt

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

HKR

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Ryj/3

§ 759

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

yleisten töiden lautakunta	30.8.2016
ympäristölautakunta	30.8.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Sj/1

§ 760

Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan jäsenen valinta

HEL 2015-000044 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Saido Mohamedille eron maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnasta ja nimetä hänen tilalleen jäseneksi Ujuni Ahmed neuvottelukuntaan toimikaudeksi, joka päättyy kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti Laura Rissasen ehdotuksesta yksimielisesti valita neuvottelukunnan jäseneksi Ujuni Ahmedin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Eron pyytjä
Nimetty

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää myöntää Mohamed Saidolle eron maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnasta ja nimetä hänen tilalleen jäseneksi _____ neuvottelukuntaan toimikaudeksi, joka päättyy kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.

Esittelijän perustelut

05.09.2016

Sj/1

Kaupunginhallitus asetti maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan 16.2.2015. Neuvottelukunnan jäseneksi tuolloin nimetty Mohamed Saido on nyt pyytänyt eroa jäsenyydestä valtuustoryhmän vaihtamisen vuoksi. Neuvottelukuntaan on näin ollen nimettävä uusi jäsen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Eron pyytäjä
Nimetty

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 01.02.2016 § 100

HEL 2015-000044 T 00 00 02

Päätös

Kirjoitusvirheen korjaaminen, HL
51 §, LSM, 29.4.2016

~~Kaupunginhallitus päätti myöntää Jukka Wallinille eron maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnasta ja nimetä hänen tilalleen varajäseneksi Raimo Mattssonin neuvottelukunnan toimikaudeksi, joka päättyy kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.~~

Kaupunginhallitus päätti myöntää Jukka Wallinille eron maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnasta ja nimetä hänen tilalleen varajäseneksi Raimo Mattssonin neuvottelukunnan toimikaudeksi, joka päättyy kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.

Käsittely

01.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

05.09.2016

Sj/1

Kirjoitusvirheen korjaaminen, HL
51 §, LSM, 29.4.2016

~~Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti valita Raimo Mattssonin maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan varajäseneksi Mika Raatikaisen ehdotuksesta.~~

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti valita Raimo Mattssonin maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan varajäseneksi Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

25.01.2016 Pöydälle

04.05.2015 Ehdotuksen mukaan

16.02.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

§ 761

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta

HEL 2016-008189 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuva säästö

Hallitus on hallitusohjelmassaan linjannut, että se pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavan suuruista velvoitteiden karsimisista tai uusien velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisen osalta Helsingin kaupunki katsoo, että kyse ei ole velvoitteiden, tehtävien tai normien purkamisesta vaan rahoituksen tason leikkaamisesta. Suurten kasvukeskusten oppilaitosten mahdollisuudet vastata kasvavaan palvelutarpeeseen tulee lainmuutoksessa turvata.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta koskevat leikkaukset ovat kohtuuttoman suuret. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on supistettu jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2016 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 18,6 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Ammatillinen koulutus vastaa niiden alojen työvoiman kouluttamisesta, joissa työvoimapoistuma tulee olemaan suurta eläköitymisen myötä. Tuleva leikkaus heikentää yritysten mahdollisuuksia palkata ammattitaitoista työvoimaa ja kouluttaa nykyistä henkilöstöään.

Ehdotuksen perustelujen mukaan säästöjen toteuttaminen määrämällä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä 12,5 % järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle mahdollistaisi säästön toteuttamisen kunkin koulutuksen järjestäjän kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko toimintaa tehostamalla, opiskelijamääriä vähentämällä tai näiden yhdistelmällä.

Mikäli ammatillisen koulutuksen 12,5 %:n leikkaus kohdistetaan suoraan ammatillisen koulutuksen rahoitukseen, tarkoittaa se noin 10 miljoonan euron leikkausta suoraan Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen valtionosuuksiin. Tämä tarkoittaa joko opiskelupaikkojen

vähennystä tai 152 opettajan vähentämistä, joka tarkoittaa opiskelijoille lähiopetuksen vähentämistä. Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi toivotaan oppimisen siirtyvän yhä enemmän työpaikoille. Työssäoppimisen lisäämiseen työnantajat vaativat kuitenkin ohjausresurssien lisäämistä, joka ei ole mahdollista mikäli henkilöstöä vähennetään. Kymmenen vuoden aikana peruskoulun päättävien ikäluokka tulee kasvamaan 1300:lla, mikä aiheuttaa paineita opiskelupaikkojen lisäämiselle eikä vähentämiselle. Stadin ammattiopistossa on tällä hetkellä eri koulutusvaihtoehtoja, joihin on pystytty sijoittamaan kaikki koulutuksen ulkopuolelle jääneet.

Mikäli säästö toteutettaisiin Helsingissä opiskelijamääriä vähentämällä, opiskelijamäärää pitäisi vähentää 1 091 opiskelijalla. Tätä on Helsingissä käytännössä mahdotonta toteuttaa. Helsingin kaupungilla on käytössä kaikki järjestämisluvan mukaiset paikat. Ehdotuksen yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa mahdollista paikkamäärän vähenemistä vertaillaan peruskoulun päättävän ikäluokan tarpeisiin. Tämä vertailu ei anna todellista kuvaa alueellisesta koulutustarpeesta. Nuoria 20–29-vuotiaita aikuisia, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, on Helsingissä tällä hetkellä yli 20 000. Aloituspaiikkojen vähentäminen jättäisi koulutuksen ulkopuolelle kaikkien heikoimmassa asemassa olevat.

Koska opiskelijamäärien vähentäminen ei ole mahdollista, toimintaa on tehostettava toimintatapoja uudistamalla. Ammatillisen koulutuksen reformia ollaan toteuttamassa vasta vuodesta 2018 alkaen eli vuotta toteutettavia säästöjä myöhemmin. Säästöt tulisi toteuttaa aikaisintaan vuodesta 2018 alkaen.

Ehdotuksen perusteluissa mainitaan mm. mahdollisuudet tilasäästöihin. Tilasäästöjen toteuttaminen vaatii aikaa, mistä johtuen säästöt kohdentuisivat käytännössä opetukseen heikentäen koulutuksen laatua.

Ehdotettu säästöjen toteuttamistapa ei kohtele koulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti, koska osa koulutuksen järjestäjistä ei saa järjestämisluvan sallimia koulutuspaikkojaan tälläkään hetkellä täyteen. Näin ollen säästöt kohdentuisivat alueille, joilla koulutustarve ja koulutuksen kysyntä on kaikkein suurin. Tasapuolisempaa olisi toteuttaa säästö määräämällä rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä vuoden 2016 toteutuneita opiskelijamääriä alhaisemmalle tasolle.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen ja perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun perusopetuksen rahoitus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen vuosittain laskentapäivän sijaan läsnäolokuukausiin on kannatettava muutos, sillä laskentapäivä ei anna todellista kuvaa opetuksen laajuudesta.

Erityisesti syksyllä ryhmät ovat vielä melko tyhjiä ja täyttyvät loppuvuodesta ja keväällä. Tarvittavat tiedot saadaan oppilastietojärjestelmistä, jolloin muutos ei lisää merkittävästi hallintotyötä.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. On erittäin kannatettavaa, että myös luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoitusperusteita muutettaisiin vastaavasti. Kurssisuoriteperusteisuuden sijaan tarkoituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytysti suoritettujen ja arvioidut suoritukset. Nykyisin koulutusta toteutetaan monipuolisilla opetus- ja opiskelumenetelmillä, opetuksen integroinnilla muuhun opetukseen sekä työelämään.

Kuten ehdotuksen perusteluissa on todettu, oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksessa ja perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskelijamäärät voivat vaihdella hyvinkin paljon vuodesta toiseen. Tämän vuoksi on perusteltua, että oppilasmäärän muuttuessa merkittävästi rahoitus perustuisi opetuksen järjestäjän hakemuksesta arvioituaan kurssimäärään.

Pakolaisten iän varmentaminen maahan saapuessa on vaikeaa. Oppivelvollisille tarkoitettuun valmistavaan opetukseen tulee vuosittain myös tosiasiallisesti oppivelvollisuusiän ylittäneitä. Siksi olisikin perusteltua kehittää oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja palvelujen rahoitusta siten, että olisi mahdollista perustaa esimerkiksi nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä. Ryhmiin tulisi voida ottaa sekä oman ilmoituksen perusteella oppivelvollisuusikäisiä että oppivelvollisuusiän ylittäneitä oppilaita.

Esitys siitä, että rahoituslakiin sisällytettäisiin pykälä perusopetuksen valmistavan opetuksen siirtymäkorvauksesta vuonna 2017 on kannatettava. Tämä turvaa sen, että vuoden 2016 rahoituksessa huomioidut laskentapäivien ulkopuolella valmistavassa opetuksessa olleet oppilaat huomioidaan myös vuoden 2017 rahoituksessa.

Maahanmuuttajien ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen suunniteltujen mittavien säästöjen vuoksi on kannatettavaa, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Rahoituksen jakaminen harkinnanvaraisina valtionavustuksina turvaa sen, että rahoitus myös käytetään tarkoitettulla tavalla maahanmuuttajien koulutukseen. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta aiheuttavat koulutuksen järjestäjille ja valtionapuviranomaisille lisätyötä, mistä johtuen ne tulisi toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden opetuksen rahoitus

Lisäkorvauksen maksaminen pidennetyn oppivelvollisuuden lisäopetuksen opiskelijoille on sinänsä tarpeen säilyttää edelleen. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa tilanteeseen, jossa vammaiset nuoret ovat eriarvoisessa asemassa muiden ikätovereittensa kanssa.

Perusopetuslain 5 § mukaisen lisäopetuksen rahoituksen turvaamista myös vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden osalta on nykyisessä tilanteessa perusteltu sillä, että kyseisille oppilaille on tarjolla vähän toisen asteen koulutuspaikkoja. Sen sijaan että jatketaan perusopetusta lisäopetuksen muodossa, tulisi kehittää vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia. Se, että kehitysvammaisen oppilaan oppiminen lähtee käyntiin hitaasti, ei ole este tarkoituksenmukaisen toisen asteen koulutuksen järjestämiseksi vammaisille nuorille. Nämä nuoret ovat olleet perusopetuksen piirissä jo 11 vuotta ja myös heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä mielekkäisiin jatko-opintoihin.

Perusopetuksen lisäopetus järjestetään usein samassa koulussa, missä peruskoulun päättänyt nuori on käynyt perusopetuksen. Lisäopetuksen tarve on laskenut merkittävästi sen jälkeen, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisäänotossa peruskoulun päättäneet asetettiin lisäpisteillä etusijalle. Myös vammaisilla oppilailla on yhtäläinen oikeus päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksien jäädyttäminen

Ehdotukseen sisältyy hallitusohjelman mukainen indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa vuonna 2017. Indeksijäädytys on tehty myös kuluvan vuoden rahoitusperusteisiin ja hintatason nousun vaikutus on tarkoitus vähentää myös vuosien 2018 ja 2019 rahoituksesta. Neljän vuoden indeksijäädytys tulee heikentämään osaltaan mahdollisuuksia laadukkaan koulutuksen tarjoamiseen.

Kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentäminen

Kuntien tehtävien karsimista koskevan toimenpide-ehdotuksen mukaisesti valmisteilla on lukiolain muuttaminen 1.8.2017 alkaen siten, että alle ja yli 18-vuotiaana opintonsa aloittaneiden, aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien oppimäärät yhdenmukaistettaisiin. Tähän ehdotukseen sisältyvä esitys lukiokoulutuksen rahoituksen muuttamisesta opintojen aloitusikäperusteisesta (alle ja yli 18-vuotiaat) oppimäärän laajuuteen perustuvaksi (nuoret/aikuiset) on perusteltu, mikäli lukiolaikiin tehdään edellä todettu muutos.

Ehdotusta rahoituksen tarkistamisesta luopumisesta voidaan pitää hyvänä siltä osin, että se lisää rahoituksen ennakoitavuutta talousarvion laadinnassa. Helsingissä lukioikäisten ikäluokat kasvavat, mikä tarkoittaa esitetyllä laskentatavalla viivettä rahoituksessa opiskelijamäärien kasvaessa. Arvioitu säästö on valtakunnallisesti hyvin pieni, ehdotuksen arvion mukaan 440 000 euroa.

Vapaa sivistystyö

Kansalaisopistojen osalta säädettäviin keskimääräisiin yksikköhintoihin vuoden 2017 indeksikorotus laskennallisesti samaan aikaan, kun vastaavan suuruinen säästö huomioitaisiin 11 b §:n 1 momentin mukaisissa euromäärissä. Kaupunginhallitus esittää, että ehdotettu vähennys jätetään toteuttamatta vuosina 2017-2019. Vähennys vaikeuttaa työväenopiston ja sen ylläpitäjän toimintaedellytyksiä, koska valtiontuki on supistunut vuodesta 2011 lähtien ja kustannustaso nousee.

Museot, teatterit ja orkesterit

Museoiden, teattereiden ja orkestereiden yksikköhintoja esitetään alennettaviksi vuodesta 2017 lukien. Kaupunginhallitus toteaa, että jos valtionosuuksia vähennetään, tämä tarkoittaa, että kulttuuritoimijoiden toimintaedellytykset heikentyvät.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen ei tule kohdistaa säästöjä. Mikäli ammatillisen koulutuksen 12,5 %:n leikkaus kohdistetaan suoraan ammatillisen koulutuksen rahoitukseen, se tarkoittaa 10 miljoonan euron leikkausta Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen valtionosuuksiin. Stadin ammattiopistossa tämä tarkoittaisi noin 1000 opiskelupaikan vähennystä tai 152 opettajan vähentämistä.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen läsnäolokuukausiin on kannatettava muutos. Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssiperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. Kurssisuoritusperusteisuuden sijaan tarkoituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytysti suoritettujen ja arvioidut suoritukset. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja niiden rahoitusta tulisi kehittää siten, että olisi mahdollista perustaa nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä.

Kannatettavaa on, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta tulisi kuitenkin toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee

05.09.2016

Sj/2

huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia tulisi kehittää. Heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa neljän vuoden aikana heikentää mahdollisuuksia laadukkaana koulutuksen tarjoamiseen.

Lukiokoulutuksen rahoituksen muuttaminen oppimäärän laajuuteen perustuvaksi on perusteltu, mikäli lukiolakiin tehdään valmisteilla oleva muutos.

Opetus- sivistys- ja kulttuuritoimeen kohdistuvilla rahoituksen vähentämisillä ja indeksin jäädyttämisellä on heikentävä vaikutus palveluihin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta
- 2 HE rahoituslain muuttaminen
- 3 Työväenopisto_lausunto.pdf
- 4 Arbis_lausunto.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan ammatilliseen koulutukseen kohdennetaan 190 miljoonan euron määrärahan säästö vuodesta 2017 lukien. Säästö kohdennettaisiin kokonaisuudessaan ammatillisen peruskoulutuksen kuntarahoitusosuuteen valtion ja kuntien välistä rahoitussuhdetta eli valtionosuusprosenttia muuttamalla.

Hallituksen kotouttamista koskevan toimintasuunnitelman mukaan aikuisten perusopetuksen rahoitus tulee uudistaa. Ehdotuksessa esitetään perusopetuksen valmistavan opetuksen ja oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetuksen rahoituksen kytkemistä nykyistä tarkemmin toteutuneeseen opetuksen määrään.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi hallitusohjelman vuosia 2016-2019 koskevat indeksijäädetykset vuoden 2017 osalta.

Lisäksi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmää ehdotetaan tehostettavaksi vähentämällä järjestelmän laskennallisia vaiheita.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että valtionavustuksella voitaisiin vuonna 2017 rahoittaa sellaisten maahanmuuttajien ammatillista koulutusta, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla ei ole perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa.

Esityksestä on pyydetty opetuslautakunnan, suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston lausunnot.

Liitteenä on ehdotus hallituksen esitykseksi. Lausunnon antamiseen on saatu jatkoaikaa 13.9.2016 asti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta
- 2 HE rahoituslain muuttaminen
- 3 Työväenopisto_lausunto.pdf

05.09.2016

Sj/2

4 Arbিস_lausunto.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 23.08.2016 § 141

HEL 2016-008189 T 03 00 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuva säästö

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta koskevat leikkaukset ovat kohtuuttoman suuret. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on supistettu jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2016 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 18,6 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Ammatillinen koulutus vastaa niiden alojen työvoiman kouluttamisesta, joissa työvoimapoistuma tulee olemaan suurta eläköitymisen myötä. Tuleva leikkaus heikentää yritysten mahdollisuuksia palkata ammattitaitoista työvoimaa ja kouluttaa nykyistä henkilöstöään.

Ehdotuksen perustelujen mukaan säästöjen toteuttaminen määrämällä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä 12,5 % järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle mahdollistaisi säästön toteuttamisen kunkin koulutuksen järjestäjän kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko toimintaa tehostamalla, opiskelijamääriä vähentämällä tai näiden yhdistelmällä.

Mikäli säästö toteutettaisiin Helsingissä opiskelijamääriä vähentämällä, opiskelijamäärää pitäisi vähentää 1 091 opiskelijalla. Tätä on Helsingissä käytännössä mahdotonta toteuttaa. Helsingin kaupungilla on käytössä kaikki järjestämisluvan mukaiset paikat. Ehdotuksen yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa mahdollista paikkamäärän vähenemistä vertaillaan peruskoulun päättävän ikäluokan tarpeisiin. Tämä vertailu ei anna todellista kuvaa alueellisesta koulutustarpeesta. Nuoria 20–29-

vuotiaita aikuisia, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, on Helsingissä tällä hetkellä yli 20 000. Aloituspaiikkojen vähentäminen jättäisi koulutuksen ulkopuolelle kaikkien heikoimmassa asemassa olevat.

Koska opiskelijamäärien vähentäminen ei ole mahdollista, toimintaa on tehostettava toimintatapoja uudistamalla. Ammatillisen koulutuksen reformia ollaan toteuttamassa vasta vuodesta 2018 alkaen eli vuotta toteutettavia säästöjä myöhemmin. Säästöt tulisi toteuttaa aikaisintaan vuodesta 2018 alkaen.

Ehdotuksen perusteluissa mainitaan mm. mahdollisuudet tilasäästöihin. Tilasäästöjen toteuttaminen vaatii aikaa, mistä johtuen säästöt kohdentuisivat käytännössä opetukseen heikentäen koulutuksen laatua.

Ehdotettu säästöjen toteuttamistapa ei kohtele koulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti, koska osa koulutuksen järjestäjistä ei saa järjestämisluvan sallimia koulutuspaikkojaan tälläkään hetkellä täyteen. Näin ollen säästöt kohdentuisivat alueille, joilla koulutustarve ja koulutuksen kysyntä on kaikkein suurin. Tasapuolisempaa olisi toteuttaa säästö määrämällä rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä vuoden 2016 toteutuneita opiskelijamääriä alhaisemmalle tasolle.

Kannatettavaa esityksessä on säästöjen kohdentaminen kunnan omarahoitusosuuteen. Tämä on linjassa pääministeri Juha Sipilän hallituksen kuntien tehtävien, velvoitteiden ja vastuiden vähentämistä koskevan tavoitteen kanssa.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen ja perusopetuslain 46 § tarkoitetun perusopetuksen rahoitus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen vuosittain laskentapäivän sijaan länäolokuukausiin on kannatettava muutos, sillä laskentapäivä ei anna todellista kuvaa opetuksen laajuudesta. Erityisesti syksyllä ryhmät ovat vielä melko tyhjiä ja täyttyvät loppuvuodesta ja keväällä. Tarvittavat tiedot saadaan oppilastietojärjestelmistä, jolloin muutos ei lisää merkittävästi hallintotyötä.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. On erittäin kannatettavaa, että myös luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoitusperusteita muutettaisiin vastaavasti. Kurssisuoriteperusteisuuden sijaan taroituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytyksi suoritettut ja arvioidut suoritukset. Nykyisin koulutusta toteutetaan monipuolisilla opetus- ja opiskelumenetelmillä, opetuksen integroinnilla muuhun opetukseen sekä työelämään.

Kuten ehdotuksen perusteluissa on todettu, oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksessa ja perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskelijamäärät voivat vaihdella hyvinkin paljon vuodesta toiseen. Tämän vuoksi on perusteltua, että oppilasmäärän muuttuessa merkittävästi rahoitus perustuisi opetuksen järjestäjän hakemuksesta arvioituun kurssimäärään.

Pakolaisten iän varmentaminen maahan saapuessa on vaikeaa. Oppivelvollisille tarkoitettuun valmistavaan opetukseen tulee vuosittain myös tosiasiallisesti oppivelvollisuusiän ylittäneitä. Siksi olisikin perusteltua kehittää oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja palvelujen rahoitusta siten, että olisi mahdollista perustaa esimerkiksi nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä. Ryhmiin tulisi voida ottaa sekä oman ilmoituksen perusteella oppivelvollisuusikäisiä että oppivelvollisuusiän ylittäneitä oppilaita.

Esitys siitä, että rahoituslakiin sisällytettäisiin pykälä perusopetuksen valmistavan opetuksen siirtymäkorvauksesta vuonna 2017 on kannatettava. Tämä turvaa sen, että vuoden 2016 rahoituksessa huomioidut laskentapäivien ulkopuolella valmistavassa opetuksessa olleet oppilaat huomioidaan myös vuoden 2017 rahoituksessa.

Maahanmuuttajien ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen suunniteltujen mittavien säästöjen vuoksi on kannatettavaa, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Rahoituksen jakaminen harkinnanvaraisina valtionavustuksina turvaa sen, että rahoitus myös käytetään tarkoitettulla tavalla maahanmuuttajien koulutukseen. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta aiheuttavat kuitenkin koulutuksen järjestäjille ja valtionapuviranomaisille lisätyötä, mistä johtuen ne tulisi toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden opetuksen rahoitus

Lisäkorvauksen maksaminen pidennetyn oppivelvollisuuden lisäopetuksen opiskelijoille on sinänsä tarpeen säilyttää edelleen. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa tilanteeseen, jossa vammaiset nuoret ovat eriarvoisessa asemassa muiden ikätovereittensa kanssa.

Perusopetuslain 5 § mukaisen lisäopetuksen rahoituksen turvaamista myös vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden osalta on nykyisessä tilanteessa perusteltu sillä, että kyseisille oppilaille on tarjolla vähän toisen asteen koulutuspaikkoja. Sen sijaan että jatketaan perusopetusta lisäopetuksen muodossa, tulisi kehittää vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia. Se, että kehitys-

vammaisen oppilaan oppiminen lähtee käyntiin hitaasti, ei ole este tarkoituksenmukaisen toisen asteen koulutuksen järjestämiseksi vammaisille nuorille. Nämä nuoret ovat olleet perusopetuksen piirissä jo 11 vuotta ja myös heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä mielekkäisiin jatko-opintoihin.

Perusopetuksen lisäopetus järjestetään usein samassa koulussa, missä peruskoulun päättänyt nuori on käynyt perusopetuksen. Lisäopetuksen tarve on laskenut merkittävästi sen jälkeen, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisäänotossa peruskoulun päättäneet asetettiin lisäpisteillä etusijalle. Myös vammaisilla oppilailla on yhtäläinen oikeus päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksien jäädyttäminen

Ehdotukseen sisältyy hallitusohjelman mukainen indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa vuonna 2017. Indeksijäädytys on tehty myös kuluvan vuoden rahoitusperusteisiin ja hintatason nousun vaikutus on tarkoitus vähentää myös vuosien 2018 ja 2019 rahoituksesta. Neljän vuoden indeksijäädytys tulee heikentämään osaltaan mahdollisuuksia laadukkaana koulutuksen tarjoamiseen.

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen

Kuntien tehtävien karsimista koskevan toimenpide-ehdotuksen mukaisesti valmisteilla on lukiolain muuttaminen 1.8.2017 alkaen siten, että alle ja yli 18-vuotiaana opintonsa aloittaneiden, aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien oppimäärät yhdenmukaistettaisiin. Tähän ehdotukseen sisältyvä esitys lukiokoulutuksen rahoituksen muuttamisesta opintojen aloitusikäperusteisesta (alle ja yli 18-vuotiaat) oppimäärän laajuuteen perustuvaksi (nuoret/aikuiset) on perusteltu, mikäli lukiolaikiin tehdään edellä todettu muutos.

Ehdotusta rahoituksen tarkistamisesta luopumisesta voidaan pitää hyvänä siltä osin, että se lisää rahoituksen ennakoitavuutta talousarvion laadinnassa. Helsingissä lukioiden ikäluokat kasvavat, mikä tarkoittaa esitetyllä laskentatavalla viivettä rahoituksessa opiskelijamäärien kasvaessa. Arvioitu säästö on valtakunnallisesti hyvin pieni, ehdotuksen arvion mukaan 440 000 euroa.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Sj/2

Arja Kukkonen, linjanjohtaja, puhelin: 310 86850
arja.kukkonen(a)hel.fi
Marjo Kyllönen, vs. linjanjohtaja, puhelin: 310 86274
marjo.kyllonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 762

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi perusopetuslain 46 §:n muuttamisesta

HEL 2016-008243 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus puoltaa ehdotusta muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen järjestämiseksi. Esitetty tuntijako on hyvä. On kannatettavaa, että ehdotettu koulutuksen rakenne ei ole sidottu vuosiluokkiin ja että alkuvaiheen opetus rakentuisi osittain eheytyistä kokonaisuuksista. Myös esitetyt yhteiskunta- ja kulttuurintuntemuksen opinnot sekä opintojen ja työelämätaitojen ohjauksen sisällöt ovat oleellisia ja keskeisiä koulutuksen kohderyhmän näkökulmasta. Yhtenäinen koulutuksen rakenne on hyvä opiskelijan liikkuvuuden kannalta. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaista on, että terveystieto tulee tuntijakoon. Terveystietoa tulee opettaa kaikille. Keskeistä on, että aikuisten perusopetuksen opintoihin voisi jatkossa valita myös työelämään tutustumista sekä ammatillisia opintoja vuosittain annetun taloudellisen kehyksen puitteissa.

Koulutuksen ehdotettu rakenne ottaa hyvin huomioon maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kohderyhmän. On kannatettavaa, että tällä hetkellä pääosin työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävä luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen vaihe tulee mukaan aikuisten perusopetuksen kokonaisuuteen. Kohderyhmän koulutusta tukee ehdotus, että jatkossa kotoutumisnäkökulma otetaan huomioon koulutuksen sisällöissä. Opiskelijoiden taustat ovat hyvin heterogeenisiä, jolloin suoritettavien kurssien tarve vaihtelee. Henkilökohtaistamissuunnitelman avulla voidaan tehostaa opiskelijan etenemistä koulutuspolulla. Myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjen kehittäminen on keskeistä oppivelvollisuuden ylittäneiden koulutuksessa. Toisaalta se on vaativa tehtävä, johon tarvitaan jatkossa myös valtakunnallista kartoitusmateriaalia.

Ehdotuksen mukaan koulutuksenjärjestäjien välisestä yhteistyöstä tulisi velvoittavaa. Kaupunginhallituksen näkemys on, että yhteistyötä muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa tulisi tehdä tarvittaessa. Helsingin kaupunki pystyy järjestämään kaikkia toisen asteen koulutusmuotoja. Tulee myös selvittää, miten tietoja voidaan vaihtaa koulutuksenjärjestäjien välillä. Ehdotuksessa mainitaan myös, että jos henkilö siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, tulisi oppilaitokselle velvollisuus

siirtää tiedot uuteen oppilaitokseen. Opiskelijoiden liikkuvuuden ja koulutuspolun jatkuvuuden kannalta tämä on tavoiteltavaa.

Hallituksen esityksessä kohderyhmänä ovat oppivelvollisuusiän ylittäneet, jotka eivät ole aiemmin suorittaneet suomalaista perusopetusta tai sitä vastaavaa oppimäärää. Kaupunginhallitus katsoo, että on kuitenkin yksilöllisesti tarkasteltava, kuka tarvitsee aikuisten perusopetusta ja keitä ohjataan muihin opintoihin. Lain mukaan perusopetuksen päättötodistus ei ole edellytyksenä toisen asteen koulutukseen hakeutumiselle. Keskeistä on se, että oppivelvollisuusiän ylittäneet henkilöt saavat tarvittavia valmiuksia työuraa varten. Toimenpiteisiin ohjauksen tulee perustua yksilölliseen harkintaan henkilön tarpeista lähtien. Tämä säästää myös yhteiskunnan kustannuksia, kun opiskelijat ohjataan tarvitsemaansa toimenpiteeseen ja opiskelevat perusopetuksessa vain tarvitsemansa sisällöt. Ohjausta eri perusopetuksen vaiheisiin helpotaisi se, että kullekin vaiheelle määritellään tietty osaamisen taso. Myös ehdotettu opintojen keston rajaus osaltaan tehostaisi opintopolkuja.

Toimeentulosta on huolehdittava koulutuksen aikana. Kaupunginhallitus puoltaa sitä, että koulutuksesta tulisi opintotukikelpoista. Oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleet nuoret, joilla saattaa jäädä perusopetus kesken ennen oppivelvollisuuden päättymistä, on erityisesti nostettu esiin ehdotuksessa. Alle 25-vuotiaat eivät voi nykyisen lainsäädännön mukaan opiskella perusopetuksen opintoja myöskään työmarkkinatuella, jos eivät ole kotoutuja-asiakkaita työ- ja elinkeinopalveluissa. Heidän osaltaan on siis keskeistä, että koulutus tulisi opintotuen piiriin.

Lain perusteluissa esitetään rajattavaksi koulutuksen kohderyhmää siten, että maahanmuuttajakäsitteen ulkopuolelle jäisi ulkomaalainen, jolle olisi myönnetty viisumi Suomeen tai joka oleskelee Suomessa viisumivapaasti sekä kansainvälistä suojelua hakevat ja ensimmäistä oleskelulupaa hakevat ennen oleskeluluvan myöntämistä. Kaupunginhallituksen näkemys on, että oleskelulupa ei voi olla koulutukseen pääsyn edellytys vaan käytännön tulee olla nykyisen kaltainen. Nykykäytännön mukaan esim. kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat opiskella muissa koulutuksissa paitsi lukioon valmistavassa koulutuksessa. Rajausta asettaisi henkilöt eriarvoiseen asemaan. Asiasta on myös eduskunnan oikeusasiamiehen linjaus (2012), jonka mukaan oleskelulupa ei voi olla kriteerinä opiskelijaksi ottamiseen. Henkilöllä tulee lisäksi olla oikeus hakea oleskelulupaa opiskelun perusteella.

Käytännössä oppilaitoksella ei ole oikeutta selvittää ja arvioida opiskelijan maahan tulon periaatteita eikä maahantuloikää. Myöskään esimerkiksi opiskelijan esittämien dokumenttien oikeellisuuden arviointi ei ole oppilaitoksessa mahdollista.

Ehdotuksen mukaan opiskelijan arviointia tulisi yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten työ- ja elinkeinopalvelujen kanssa. Kaupunginhallitus kannattaa viranomaisten välistä yhteistyötä, jotta opiskelijan polku olisi mahdollisimman sujuva. Kuitenkaan nimenomaan perusopetuksen oppiaineiden arvioinnissa yhteistyö muiden tahojen kanssa ei ole taroituksenmukaista eikä käytännössä toimivaa.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin lukuvuoden alussa. Tämä vaatii kuitenkin koulutuksenjärjestäjältä lisäresursointia. Tällaisessa rahoituksessa on haasteena, ettei kurssien opiskelijamääriä voida pitää maahanmuuttajataustaisten ryhmille järkevällä tasolla. Luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoituksen saaminen vastaavaksi on kannatettavaa.

Mikäli oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen tarve kasvaa, myös opetushenkilökunnan määrä tulee lisääntymään. Tämä asettaa selkeitä vaatimuksia koulutuksen laadunvalvonnan tehostamiselle. Aikaisemman osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen ja mahdollisten näyttöjen arviointi saattaa luoda päivitystarvetta opetushenkilökunnan osaamiselle ja tämä puolestaan vaatii resursseja. Lisäksi tämä luo tarvetta opettajankoulutuksen kehittämiseksi ja aiheuttaa lisäpaineita opinto-ohjauksen kehittämiseen ja resursointiin.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ehdotettu muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen rakenne on kannatettava ja ottaa hyvin huomioon koulutuksen maahanmuuttajataustaisen kohderyhmän. Myös ehdotettu muutos, jonka mukaan nykytilanteessa pääosin työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävä luku- ja kirjoitustaidon koulutus tulee osaksi perusopetusta, on kannatettava. Kaupunginhallitus puoltaa myös tuntijakoa ja ehdotusta, että opinnot henkilökohtaistetaan kullekin opiskelijalle ja opintoihin sisällytetään yhteiskunta- ja kulttuurintuntemuksen opintoja sekä työelämätaitojen ja ohjauksen sisältöjä. Myös se, että terveystieto tulee oppiaineeksi, on kannatettavaa. Kannatamme, että valinnaisiin opintoihin voi sisällyttää ammatillisia opintoja ja työelämään tutustumista.

Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan koulutuksenjärjestäjien välisestä yhteistyöstä ei tulisi säätää vaan sitä tulisi tehdä tarpeen mukaan. Opiskelijan liikkuvuuden ja opintojen jatkuvuuden kannalta puolamme velvoitetta tietojen siirtoon, jos opiskelija vaihtaa toisen koulutuksenjärjestäjän. On lisäksi selvitettävä, missä määrin ja mitä tietoja voidaan vaihtaa.

On kannatettavaa tarjota perusopetuksen opintoja niille oppivelvollisuusiän ylittäneille henkilöille, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen

oppimäärää tai vastaan oppimäärää aiemmin. Kuitenkin kaupunginhallitus haluaa myös tuoda esiin, että koulutukseen ja muuhun toimenpiteeseen ohjauksessa tulisi aina käyttää harkintaa. Perusopetuksen päättötodistuksen sijaan tavoitteena tulee olla työuralla tarvittavien valmiuksien lisääminen. Henkilökohtaisesti kullekin opiskelijalle suunnitellut toimenpiteet myös säästävät yhteiskunnan kustannuksia. On kannattavaa, että kukin opiskelee perusopetuksen opintoja oman tarpeensa mukaan.

Opintojen aikainen toimeentulo on turvattava. Puollamme ehdotusta, että oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetus on opintotukeen oikeuttavaa. Näin myös alle 25-vuotiaat henkilöt voivat saada tukea opintoihin.

Kaupunginhallitus esittää, että muille kuin oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen opiskelun mahdollisuuksia ei rajattaisi sen mukaan, millä statuksella henkilö oleskelee Suomessa. Nykykäytännön mukaisesti tulisi myös kansainvälistä suojelua saavien jatkossakin voida opiskella perusopetuksen opintoja. Oppilaitoksella ei ole mahdollisuutta selvittää ja arvioida henkilön maassaolon perustetta.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opetuksen aloittamisen muulloinkin kuin lukuvuoden alussa. Koulutuksen rakenteen muutokset saattavat tuoda tarvetta opettajien täydennuskoulutukselle, mikä myös vaatii resursseja. Opettajankoulutusta sekä opinto-ohjausta tulisi myös kehittää ja resursoida tarpeen mukaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi perusopetuslain 46 § muuttamisesta
- 2 B HE perusopetuslain 46 § muuttamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Sj/3

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kaupungin lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi perusopetuslain 46 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muille kuin oppivelvollisille tarkoitettua perusopetusta koskeva perusopetuslain 46 §. Laissa ehdotetaan muutettavaksi oppivelvollisuuden ylittäneille tarkoitettua perusopetuksen rakennetta. Se rakentuisi ehdotuksen mukaan kolmesta vaiheesta, joille säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa tuntijaot. Luku- ja kirjoitustaidon opetus kytketään osaksi perusopetusta. Esityksessä vahvistetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman merkitystä opintojen kulun ja keston kannalta. Laissa säädettäisiin nykyistä selkeämmin mahdollisuudesta sisällyttää perusopetuksen opintoihin työelämään tutustumista ja vaillinaisia ammatillisia opintoja. Lisäksi säädettäisiin opetuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä ja tietojen vaihdosta.

Ehdotus esitykseksi hallituksen esitykseksi on liitteenä. Lausunnon antamiseen on saatu jatkoaikaa 13.9.2016 asti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi perusopetuslain 46 § muuttamisesta
- 2 B HE perusopetuslain 46 § muuttamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 23.08.2016 § 142

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2016-008243 T 03 00 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta puoltaa ehdotusta muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen järjestämiseksi. Esitetty tuntijako on hyvä. On kannatettavaa, että ehdotettu koulutuksen rakenne ei ole sidottu vuosiluokkiin ja että alkuvaiheen opetus rakentuisi osittain eheytyyistä kokonaisuuksista. Myös esitetyt yhteiskunta- ja kulttuurintuntemuksen opinnot sekä opintojen ja työelämätaitojen ohjauksen sisällöt ovat oleellisia ja keskeisiä koulutuksen kohderyhmän näkökulmasta. Yhtenäinen koulutuksen rakenne on hyvä opiskelijan liikkuvuuden kannalta. Opetuslautakunnan näkemyksen mukaista on, että terveystieto tulee tuntijakoon. Terveystietoa tulee opettaa kaikille. Keskeistä on, että aikuisten perusopetuksen opintoihin voisi jatkossa valita myös työelämään tutustumista sekä ammatillisia opintoja.

Koulutuksen ehdotettu rakenne ottaa hyvin huomioon maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kohderyhmän. On kannatettavaa, että tällä hetkellä pääosin työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävä luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen vaihe tulee mukaan aikuisten perusopetuksen kokonaisuuteen. Kohderyhmän koulutusta tukee ehdotus, että jatkossa kotoutumisnäkökulma otetaan huomioon koulutuksen sisällöissä. Opiskelijoiden taustat ovat hyvin heterogeenisiä, jolloin suoritettavien kurssien tarve vaihtelee. Henkilökohtaistamissuunnitelman avulla voidaan tehostaa opiskelijan etenemistä koulutuspolulla. Myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjen kehittäminen on keskeistä oppivelvollisuuden ylittäneiden koulutuksessa. Toisaalta se on vaativa tehtävä, johon tarvitaan jatkossa myös valtakunnallista kartoitusmateriaalia.

Ehdotuksen mukaan koulutuksenjärjestäjien välisestä yhteistyöstä tulisi velvoittavaa. Opetuslautakunnan näkemys on, että yhteistyötä muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa tulisi tehdä tarvittaessa. Helsingin kaupunki pystyy järjestämään kaikkia toisen asteen koulutusmuotoja. Tullee myös selvittää, miten tietoja voidaan vaihtaa koulutuksenjärjestäjien välillä. Ehdotuksessa mainitaan myös, että jos henkilö siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, tulisi oppilaitokselle velvollisuus siirtää tiedot uuteen oppilaitokseen. Opiskelijoiden liikkuvuuden ja koulutuspolun jatkuvuuden kannalta tämä on tavoiteltavaa.

Hallituksen esityksessä kohderyhmänä ovat oppivelvollisuuden ylittäneet, jotka eivät ole aiemmin suorittaneet suomalaista perusopetusta tai sitä vastaavaa oppimäärää. Opetuslautakunta katsoo, että on kuitenkin yksilöllisesti tarkasteltava, kuka tarvitsee aikuisten perusopetus-

ta ja keitä ohjataan muihin opintoihin. Lain mukaan perusopetuksen päättötodistus ei myöskään ole edellytyksenä toisen asteen koulutukseen hakeutumiselle. Keskeistä on se, että oppivelvollisuusiän ylittäneet henkilöt saavat tarvittavia valmiuksia työuraa varten. Toimenpiteisiin ohjauksen tulee perustua yksilölliseen harkintaan henkilön tarpeista lähtien. Tämä säästää myös yhteiskunnan kustannuksia, kun opiskelijat ohjataan tarvitsemaansa toimenpiteeseen ja opiskelevat perusopetuksessa vain tarvitsemansa sisällöt. Ohjausta eri perusopetuksen vaiheisiin helpottaisi se, että kullekin vaiheelle määritellään tietty osaamisen taso. Myös ehdotettu opintojen keston rajausta osaltaan tehostaisi opintopolkuja.

Toimeentulosta on huolehdittava koulutuksen aikana. Opetuslautakunta puoltaa sitä, että koulutuksesta tulisi opintotukikelpoista. Oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleet nuoret, joilla saattaa jäädä perusopetus kesken ennen oppivelvollisuuden päättymistä, on erityisesti nostettu esiin ehdotuksessa. Alle 25-vuotiaat eivät voi nykyisen lain säädännön mukaan opiskella perusopetuksen opintoja myöskään työmarkkinatuella, jos eivät ole kotoutuja-asiakkaita työ- ja elinkeinopalveluissa. Heidän osaltaan on siis keskeistä, että koulutus tulisi opintotuen piiriin.

Lain perusteluissa esitetään rajattavaksi koulutuksen kohderyhmää siten, että maahanmuuttaja-käsitteen ulkopuolelle jäisi ulkomaalainen, jolle olisi myönnetty viisumi Suomeen tai joka oleskelee Suomessa viisumivapaasti sekä kansainvälistä suojelua hakevat ja ensimmäistä oleskelulupaa hakevat ennen oleskeluluvan myöntämistä. Opetuslautakunnan näkemys on, että oleskelulupa ei voi olla koulutukseen pääsyn edellytys vaan käytännön tulee olla nykyisen kaltainen. Nykykäytännön mukaan esim. kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat opiskella muissa koulutuksissa paitsi lukioon valmistavassa koulutuksessa. Rajausta asettaisi henkilöt eriarvoiseen asemaan. Asiasta on myös eduskunnan oikeusasiamiehen linjaus (2012), jonka mukaan oleskelulupa ei voi olla kriteerinä opiskelijaksi ottamiseen. Henkilöllä tulee lisäksi olla oikeus hakea oleskelulupaa opiskelun perusteella.

Käytännössä oppilaitoksella ei ole oikeutta selvittää ja arvioida opiskelijan maahan tulon periaatteita eikä maahantuloikkaita. Myöskään esimerkiksi opiskelijan esittämien dokumenttien oikeellisuuden arviointi ei ole oppilaitoksessa mahdollista.

Ehdotuksen mukaan opiskelijan arviointia tulisi yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten työ- ja elinkeinopalvelujen kanssa. Opetuslautakunta kannattaa viranomaisten välistä yhteistyötä, jotta opiskelijan polku olisi mahdollisimman sujuva. Kuitenkaan nimenomaan perusopetuksen

oppiaineiden arvioinnissa yhteistyö muiden tahojen kanssa ei ole tarkoituksenmukaista eikä käytännössä toimivaa.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin lukuvuoden alussa. Tämä vaatii kuitenkin koulutuksenjärjestäjältä lisäresursointia. Tällaisessa rahoituksessa on haasteena, ettei kurssien opiskelijamääriä voida pitää maahanmuuttajataustaisten ryhmille järkevällä tasolla. Luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoituksen saaminen vastaavaksi on kannatettavaa.

Mikäli oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen tarve kasvaa, myös opetushenkilökunnan määrä tulee lisääntymään. Tämä asettaa selkeitä vaatimuksia koulutuksen laadunvalvonnan tehostamiselle. Aikaisemman osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen ja mahdollisten näyttöjen arviointi saattaa luoda päivitystarvetta opetushenkilökunnan osaamiselle ja tämä puolestaan vaatii resursseja. Lisäksi tämä luo tarvetta opettajankoulutuksen kehittämiseksi ja aiheuttaa lisäpaineita opinto-ohjauksen kehittämiseen ja resursointiin.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi
Arja Kukkonen, linjanjohtaja, puhelin: 310 86850
arja.kukkonen(a)hel.fi

§ 763

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta 30.8.2016
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta 31.8.2016
Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta 30.8.2016
eläintarhan johtaja
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- rehtori
- apulaisrehtori
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämispalvelut
- toimitusjohtaja
Työterveys Helsinki

05.09.2016

Sj/4

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 764

Kalasadaman Palvelu 2 Oy:n perustaminen

HEL 2016-007301 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- perustaa Kalasadaman Palvelu 2 Oy, ruotsiksi Fiskehamnens Service 2 Ab, -nimisen yhtiön liitteinä 1 - 3 olevien yhtiöjärjestyksen, rakennuttajasopimuksen ja merkintä- ja käyttösovimuksen mukaisesti yhdessä rakennuttajasopimuksen muiden osapuolten (perustajaosakkaat) kanssa,
- kehottaa kaupunginkanslian oikeuspalveluita palveluyhtiön perustamisvaiheessa merkitsemään Helsingin kaupungin lukuun sopimusalueella 2 palveluyhtiön A-osakkeet asuntotuotantotoimistolle varattujen ja varaamattomien tonttien osalta (A-osake/tontti, yhteensä 26 A-osaketta);
- kehottaa kaupunginkanslian oikeuspalveluita hoitamaan yhdessä muiden perustajaosakkaiden kanssa yhtiön perustamiseen liittyvät tarpeelliset toimenpiteet, kuten allekirjoittamaan tarvittavat perustamis- ja muut asiakirjat, sekä oikeuttaa oikeuspalvelut tarvittaessa kaupungin osalta tekemään perustamissopimukseen ja yhtiöjärjestykseen vähäisiä muutoksia ja tarkennuksia;
- kehottaa kiinteistölautakuntaa huolehtimaan siitä, että sopimusalueen 2 asuntotonttien varaus- ja luovutusehtoihin sisällytetään tonttien vuokralaisille tai omistajille velvollisuus ryhtyä kaupungin määräämin ehdoin palveluyhtiön osakkaaksi, tehdä liitteen 3 mukainen merkintä- ja käyttösoimus 2 palveluyhtiön kanssa, merkitä/maksaa käyttämiensä palveluiden mukaisesti palveluyhtiön C2- ja/tai D-osakkeita palveluyhtiön hallituksen määräämänä ajankohtana ja ehdoin sekä suorittaa palveluyhtiölle investointikustannusten kattamiseksi kiinteistölautakunnan päättämällä perusteilla laskettavat edellä mainittujen osakkeiden merkintähinnat;
- oikeuttaa kiinteistöviraston tonttiosaston esittämään palveluyhtiön yhtiöjärjestykseen, rakennuttajasopimukseen 2 ja merkintä- ja käyttösovimukseen 2 tarpeellisia muutoksia ja tarkistuksia.
- osoittaa 26 000 euroa talousarvion kohdasta 8 22 19 Arvopaperit, Khn käytettäväksi, Muut kohteet kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi palveluyhtiön A-osakkeiden merkitsemistä varten (A-osake/1 000 euroa).

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhtiöjärjestys
- 2 Rakennuttajasopimus 2 liitteineen
- 3 Kalasataman Palvelu 2 Oy, merkintä- ja käyttösopimus 2
- 4 Kalasataman rakentamisaikataulu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kalasataman alueen rakentaminen on alkanut Sörnäistenniemen alueen toteutuksella. Tuota aluetta (sopimusalue 1) palvelemaan perustettiin noin kuusi vuotta sitten Kalasataman Palvelu Oy -niminen yhtiö toteuttamaan ja järjestämään alueen pysäköinti, yhteispihat ja yhteiskerhotilat. Rakentaminen etenee seuraavaksi Sompasaareen ja Verkkoosaareen, ja nyt esitetään perustettavaksi vastaava yhtiö järjestämään näiden siellä nyt toteutukseen tulevien alueiden (sopimusalue 2) vastaavat palvelut.

Perustettavaksi esitettävän Kalasataman Palvelu 2 Oy:n tehtävänä on jatkossa toteuttaa keskitetysti Kalasataman eri osa-alueille asemakaa-voissa ja alueelta luovutettavien asuinkiinteistöjen sopimusehdoissa edellytetyt kiinteistöjä palvelevat maanpäälliset autopaikat, yhteispiha-alueet ja yhteiskerhotilat. Lisäksi yhtiö voi perustaa alueportaalin osakkeenomistajien käyttöön. Yhteispihatonttien kannenalaisia autopaikkoja yhtiö ei toteuta, elleivät kaupunki ja palveluyhtiö jonkun sopimusalueen tai sen korttelin/kortteleiden osalta yhdessä muuta päätä.

Yhtiön perustamisessa varaudutaan eri osakesarjoin toiminnan vaiheittaiseen laajentamiseen uusille sopimusalueille, joita ennakoidaan syntävän toisen vaiheen jälkeen vielä viisi.

Yhtiön toiminta on tarkoitus rahoittaa omakustanteisesti. Palveluja käyttävät asunto- ja kiinteistöyhtiöt veloitetaan niiden kanssa tehtävin sopimuksin palveluyhtiön osakkeenomistajiksi. Osakasyhteisöt maksavat

osakkeensa merkitessään merkintähinnan, jolla ensisijaisesti on tarkoitus kattaa palveluiden toteuttamisen investointikustannukset. Vastavasti palveluiden käyttökustannukset katetaan yhtäläisin perustein osakasyhteisöiltä perittävillä osakelajikohtaisilla autopaikkojen, yhteispihojen, yhteiskerhotilojen ja alueportaalin käyttömaksuilla.

Aikaisemmin perustettu Kalasataman Palvelu Oy kerää varat investointeihin ns. omarahoitusosuusmallilla, mutta sittemmin on vastaavissa tapauksissa siirrytty käyttämään Kalasataman Palvelu 2 Oy:tä perustettaessa sovellettavaksi esitettävää ns. osakemerkintään perustuvaa rahoitusmallia. Erilaisen rahoitusjärjestelyn vuoksi uuden yhtiön perustaminen on tarpeen. Koska vielä on kuitenkin tarkoitus selvittää yhtiöiden sulautumismahdollisuus, varaudutaan rakennuttajasopimusten ja merkintä- ja käyttösopimusten ehdoissa jatkossa myös tähän mahdollisuuteen.

Yhtiötä hallitsevat alkuvaiheessa osakkaiksi tulevat rakennuttajat sekä varaamattomien ja ATT:lle varattujen tonttien osalta kaupunki. Palveluyhtiön hallinto on tarkoitus luovuttaa kaupungilta ja rakennuttajilta osakasyhteisöille viimeistään yhtiön lopullisen toiminta-alueen palveluiden hyväksytysti valmistuttua.

Päätöksessään 29.8.2016 esittää kaupunginhallitukselle, että se päättäisi perustaa yhtiön päätösesityksen mukaisesti konsernijaosto päätti samalla nimetä tilintarkastajan ja kaupungin edustajat yhtiön hallitukseen ehdolla, että yhtiö päätetään perustaa.

Kalasataman Palvelu 2 Oy:n yhtiöjärjestys on liitteenä 1, rakennuttajasopimus liitteenä 2, merkintä- ja käyttösopimus liitteenä 3 ja Kalasataman alueen rakentamisaikataulu liitteenä 4.

Esittelijän perustelut

Yhtiöt Kalasataman alueen pysäköinnin, yhteispihojen, yhteiskerhotilojen ja mahdollisen alueportaalin keskitetyksi järjestämiseksi

Sörnäisten ja Hermannin kaupunginosiin rakennettavan Kalasataman uuden asuin- ja toimitila-alueen toteutuksen arvioidaan kestävän 2030-luvulle. Kalasatamaan on laadittu tai laaditaan suunnitellussa toteutusjärjestyksessä alueen kehittämistä ja rakentamista varten asemakaavat, joissa määritellään ja osoitetaan mm. rakentamisen edellyttämät autopaikat ja yhteispihat sekä asetetaan vaatimukset yhteiskerhotiloista.

Ensimmäisenä alueena on rakenteilla ollut Sörnäistenniemi. Autopaikkojen, yhteispihojen ja yhteiskerhotilojen keskitetyksi toteuttamiseksi aluetta varten perustettiin Kalasataman Palvelu Oy, jonka osakkaiksi

alueen rakennuttajat ovat ryhtyneet kukin tontistaan tekemänsä rakennuttajasopimuksen ja liittymissopimuksen mukaisesti (sopimusalue 1). Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella.

Seuraavien alueiden, Sompasaaren ja Verkkosaaren eteläosan rakentaminen on nyt alkamassa, ja sitä varten harkitaan tarkoituksenmukaiseksi perustaa Kalasataman Palvelu 2 Oy. Sen tehtävänä on vastavasti keskitetysti toteuttaa ja ylläpitää näillä alueilla (sopimusalue 2) asemakaavoissa ja alueelta luovutettavien asuinkiinteistöjen sopimusehdoissa edellytetyjä näitä kiinteistöjä palvelevia autopaikkoja, yhteispiha-alueita ja yhteiskerhotiloja, sekä mahdollisesti perustamaan ja ylläpitämään alueellista portaalia.

Uudenkin yhtiön toiminta rahoitetaan omakustanteisesti siten, että palveluja käyttävät asunto- ja kiinteistöyhtiöt tulevat palveluyhtiön osakkeenomistajiksi. Tässä järjestelyssä osakasyhteisöt maksavat osakkeensa merkittäessään merkintähinnan, jolla ensisijaisesti on tarkoitus kattaa palveluiden toteuttamisen investointikustannukset. Vastaavasti palveluiden käyttökustannukset rahoitetaan yhtäläisin perustein osakasyhteisöiltä perittävillä osakelajikohtaisilla autopaikkojen, yhteispihojen, yhteiskerhotilojen ja alueportaalien käyttömaksuilla.

Palveluyhtiön toiminnan ala ja toimintaperiaatteet

Palveluyhtiön tarkoitus on keskitetysti toteuttaa, omistaa, vuokrata, luovuttaa, hallita, ylläpitää ja uudistaa Kalasataman sopimusalueilla asuntotontteja ja muilla tonteilla sijaitsevia asuntoja palvelevia ja tonttien ulkopuolisia maantasoisia autopaikkatontteja (LPA), yhteispihatontteja, yhteiskerhotiloja ja alueportaalialia, ellei kaupunki esimerkiksi jonkin sopimusalueen, korttelin/kortteleiden tai palvelun osalta perustellusta syystä toisin päättä. Tällainen syy voi perustua esimerkiksi siihen, että sopimusalueille laadittavat asemakaavojen edellyttämät autopaikka- tai yhteispihajärjestelyt ovat toisistaan poikkeavia.

Sen sijaan palveluyhtiö ei toteuta Kalasatamassa yhteispihatonttien kannen alapuolisia pysäköintilaitoksia, elleivät kaupunki ja palveluyhtiö jonkun sopimusalueen tai sen korttelin/kortteleiden osalta yhdessä muuta päättä.

Toiminnassa osakasyhteisöihinsä/osakkaisiinsa nähden palveluyhtiö noudattaa omakustannusperiaatetta. Palveluyhtiön tarkoituksena ei näin ole tuottaa voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa. Mahdollinen voitto on käytettävä palveluyhtiön oman toiminnan tukemiseen.

Palveluyhtiöllä on oikeus hakeutua toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi.

Vaiheittaiseen toteutukseen varautuminen yhtiöjärjestyksessä

Uuden palveluyhtiön yhtiöjärjestyksessä ja sopimusasiakirjoissa on varauduttu Kalasatamassa kaikkiaan seitsemään sopimusalueeseen ja vastaaviin osakelajikohtaisiin osakemääriin. Osakelajeja ovat äänivaltaiset A-osakkeet sekä äänivallattomat B-osakkeet, jotka oikeuttavat hallitsemaan autopaikkoja, C-osakkeet, jotka oikeuttavat hallitsemaan yhteispihoja, ja D-osakkeet, jotka oikeuttavat hallitsemaan yhteiskerhotiloja ja alueportaalia. Uuden palveluyhtiön aloitusalueeksi on merkitty sopimusalue 2, ottaen huomioon jäljempänä mainittu fuusiomahdollisuus (Kalasataman Palvelu Oy, sopimusalue 1), ja äänivallattomiksi osakkeiksi B2-, C2- ja D-osakkeet. Uuden yhtiön laajentuessa kolmannella sopimusalueella merkitään B3-, C3- ja D-osakkeet, neljännellä B4-, C4- ja D-osakkeet jne. Uusi yhtiö voi päättää myöhemmin poistaa yhtiöjärjestyksistä ja sopimusasiakirjoista tarpeettomat sopimusalueet ja osakekirjaukset.

Tämän vuoksi jokainen osakasyhteisö on tontin luovutusehtojen mukaan velvollinen ryhtymään kaupungin määräämin ehdoin osakkaaksi palveluyhtiöön, tekemään palveluyhtiön kanssa merkintä- ja käyttösopimuksen ja merkitsemään/ostamaan käyttämiensä palvelukonseptien mukaisesti äänivallattomia B1-, B2-, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeita, C1-, C2-, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeita ja D-osakkeita ja tarvittaessa suorittamaan investointimaksuja sekä käyttömaksuja yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

Palveluyhtiön äänivaltaisia A-osakkeita merkitsevät sopimusalueilla rakennuttajina toimivat asuntotonttien varauksensaajat. Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimistolle varattujen että varaamattomien asuntotonttien osalta äänivaltaisia osakkeita merkitsee Helsingin kaupunki.

Yhtiöjärjestyksen ja sopimusten mukaan hallituksen varsinaiseksi jäseneksi on valittava vähintään kaksi (2) edellisen vuoden loppuun mennessä yhtiöjärjestyksen 2 §:ssä mainituilla tonteilla sijaitsevien ja hyväksytysti käyttöön otettujen osakkeenomistajien talojen asukasedustajaa.

Palveluyhtiön hallinto on tarkoitus luovuttaa kaupungilta ja rakennuttajilta osakasyhteisöille viimeistään Kalasataman lopullisen toiminta-alueen palvelukonseptien tultua valmiiksi rakennetuiksi ja rakennusvalvontaviranomaisen toimesta hyväksytyiksi käyttöön otettaviksi arviolta 2030-luvulla.

Palveluyhtiön sopimusalue 2 ilmenee liitteinä olevien sopimusten liitteistä.

Sopimusalueella 2 ei sijaitse palveluyhtiön toteuttavaksi tulevia maantasoisia autopaikkatontteja, mutta niitä saattaa tulla toteutettaviksi seuraavilla alueilla. Sopimukset eivät koske toiminta-alueiden mahdollista vanhaa asuntokantaa.

Palveluyhtiöiden sulautumismahdollisuuden selvittäminen ja siihen varautuminen

Kalasadaman Palvelu Oy tuottaa Kalasadamassa vastaavia keskitettyjä alueellisia omakustannusperusteisia palveluja Sörnäistenniemen ja Kyläsaaren asuntotonteille sekä kerää investointien rahoittamiseen varat ns. vanhalla omarahoitussuomallilla. Nykyään kaupunki on siirtynyt käyttämään uusien yhtiöiden osalta investointikustannusten kattamiseksi ns. osakemerkintään perustuvaa rahoitusmallia. Tämän vuoksi Kalasadaman Palvelu 2 Oy perustetaan jatkossa hoitamaan Kalasadaman muiden sopimusalueiden vastaavia palveluja.

Asiassa on kuitenkin tarkoitus selvittää Kalasadaman Palvelu Oy:n sulautumismahdollisuus (fuusio) Kalasadaman Palvelu 2 Oy:öön. Tämän vuoksi Kalasadaman Palvelu 2 Oy:n yhtiöjärjestyksessä ja sopimusasiakirjoissa on varauduttu sulautumiseen siten, että Kalasadaman Palvelu Oy:n sopimusalueeksi on varattu sopimusalue 1 ja äänivallattomiksi osakkeiksi B1-, C1- ja D-osakkeet. Lisäksi sulautumisessa on tarkoitus noudattaa muutoinkin mahdollisimman yhdenmukaisia periaatteita kuin muillakin sopimusalueilla.

Lisäksi kaupungin ja rakennuttajien välillä tehtävissä rakennuttajasopimuksissa sekä palveluyhtiön ja asuntotonttien välillä tehtävissä merkintä- ja käyttösopimuksissa osapuolet sitoutetaan etukäteen osaltaan hyväksymään ja kannattamaan kaupungin palveluyhtiölle tekemiä esityksiä, kuten toiminta-alueen laajentamista ja suunnattujen osakeantien järjestämistä, ja myös mahdollista palveluyhtiöiden sulautumista koskevaa esitystä sekä niiden edellyttämiä yhtiöjärjestyksen muutosta koskevia päätöksiä. Samalla A-osakkeiden omistajat ja osakasyhteisöt sitoutuvat hyväksymään osakeantien ja palveluyhtiöiden mahdollisesta sulautumisesta johtuvat palveluyhtiön osakeomistustensa prosenttiosuuksien pienentymiset.

Investointien ja käyttökustannusten rahoitus

Investoinnit

Palveluiden investointikustannukset rahoitetaan sopimusalueittain yhtäläisin perustein osakasyhteisöiltä suunnattujen osakeantien perusteella perittävillä B1-, B2-, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeiden, C1-, C2-, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeiden ja D-osakkeiden merkintähinnoilla ja investointimaksuilla siltä osin kuin niitä ei saada katettua osakkeiden merkintähinnoilla.

Merkintähinnat ja investointimaksut määritellään sopimusalueittain eivätkä ne sisällä vastiketta suoritteesta tai oikeuta korvauksetta mihinkään palveluihin. Palvelujen käytöstä on maksettava erikseen jäljempänä mainittuja käyttömaksuja. A-osakkeiden merkintähinta sijoitetaan palveluyhtiön osakepääomaan sekä B1-, B2-, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeiden, C1-, C2-, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeiden ja D-osakkeiden merkintähinta sijoitetaan palveluyhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Yhtiökokous vahvistaa investointimaksujen perusteet ja yksikköhinnat yhtiön ja osakkeenomistajan välisessä sopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaisesti. Hallitus vahvistaa investointimaksujen maksuajan ja -tavan.

Käyttökustannukset

Palveluiden käyttökustannukset rahoitetaan yhtäläisin perustein osakasyhteisöiltä perittävillä osakelajikohtaisilla autopaikkojen, yhteispihojen, yhteiskerhotilojen ja alueportaalin käyttömaksuilla siten kuin palveluyhtiön yhtiöjärjestyksessä on määrätty, ellei esimerkiksi jonkun osakasyhteisön erilaisesta palvelukonseptien käytöstä muuta johdu.

Käyttömaksujen osalta pyritään noudattamaan Kalasataman lopullisella toiminta-alueella yhtenäistä hinnoittelua, ellei palveluyhtiö asiassa muuta päättä.

Palveluyhtiön yhtiökokous vahvistaa vuosittain käyttömaksujen perusteet ja yksikköhinnat. Yhtiön hallitus vahvistaa käyttömaksujen maksuajan ja -tavan.

Palveluyhtiön toiminta-alueen laajentaminen

Kalasataman Palvelu 2 Oy laajentaa toiminta-alueitaan sopimusalueelta 2 vaiheittain asemakaavoituksen ja rakentamisen etenemisen mukaan Kalasataman muille asemakaava-alueille eli sopimusalueille (arviolta enintään seitsemän sopimusaluetta). Kaupunki esittää palveluyhtiön päätettäväksi palveluyhtiön laajentumisvaiheet, -alueet ja -ajankohdat. Palveluyhtiön lopullinen toiminta-alue vastaa arviolta rakennuttajasopimuksen 2 liitteeseen 3 ja merkintä- ja käyttö sopimuksen 2 liitteeseen 2 violetilla viivalla rajattua aluetta.

Kaupungilla on oikeus perustellusta syystä esittää palveluyhtiölle lopettavaksi missä laajentumisvaiheessa tahansa sen toiminta-alueen laajentaminen, jolloin sen hetkiset osakkaat jäävät omistamaan ja hallitsemaan palveluyhtiötä, ja esittää perustettavaksi, jos katsoo tarkoituksenmukaiseksi, muille asemakaava-alueille vastaavaa toimintaa jatkaamaan toisen tai useamman palveluyhtiön sekä esittää päätettäväksi

palveluyhtiön/palveluyhtiöiden toiminta-alueen laajentaminen tai pienentäminen myös arvioidun lopullisen toiminta-alueen ulko- tai sisäpuolelle.

Palveluyhtiöiden välisen fuusiomahdollisuuden (sopimusalue 1) osalta viitataan edellä mainittuun.

Myöhemmät suunnatut osakeannit ja fuusio

Palveluyhtiön toiminta-alueen laajentuessa järjestettävissä suunnatuissa osakeanneissa kunkin uuden sopimusalueen

- asuntotonttien varauksensaajat sekä Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimistolle varattujen ja varaamattomien asuntotonttien osalta Helsingin kaupunki merkitsevät yhtäläisin periaattein uudet muodostettavat A-osakkeet (A-osake/asuntotontti).

- uudet osakasyhteisöt merkitsevät yhtäläisin periaattein käyttämiensä palvelukonseptien osalta uudet muodostettavat B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeet, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7- osakkeet ja D-sarjojen osakkeet.

Osapuolilla eikä muilla aikaisempien sopimusalueiden osakasyhteisöillä tai osakkeenomistajilla ole edellä mainittuihin palveluyhtiön uusiin osakkeisiin merkintä- tai etuosto-oikeutta.

Kunkin uuden osakasyhteisön merkittäväksi annettavien B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeiden lukumäärä perustuu yhtäläisin periaattein palveluyhtiön hallinnoimille autopaikkatonteille sijoitettavien autopaikkojen lukumäärään. C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeiden sekä D-osakkeiden lukumäärä puolestaan perustuu osakasyhteisön tontin kaavaan merkittyyn kerrosneliömetrimäärään.

Kutakin autopaikkaa kohti tarjotaan merkittäväksi yksi (1) palveluyhtiön uusi B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osake ja kutakin kymmentä (10) kerrosneliometriä kohti tarjotaan merkittäväksi yksi (1) palveluyhtiön uusi C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osake ja kutakin sataa (100) kerrosneliometriä kohti tarjotaan merkittäväksi yksi (1) palveluyhtiön uusi D-osake, ellei palveluyhtiö muuta päättää.

Palveluyhtiön hallitus määrittää edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti kussakin A-, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7- ja/tai D-osakkeiden antamista koskevassa päätöksessään noudatettavan merkintähinnan sekä muut osakeantia koskevat yksityiskohdat. Osakeannissa annettavien edellä mainittujen A-osakkeiden merkintähinta kirjataan palveluyhtiön osakepääomaan ja muiden osakkaiden merkintähinta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

A-osakkeiden omistajat sitoutuvat hyväksymään rakennuttajasopimuksissa ja osakasyhteisöt merkintä- ja käyttösopimuksissa toiminta-alueen laajentamiseen liittyvät edellä mainitut myöhemmät osakeannit ja A-osakkeiden, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeiden, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeiden ja D-osakkeiden merkinnät. Samalla A-osakkeiden omistajat ja osakasyhteisöt sitoutuvat hyväksymään osakeanneista ja palveluyhtiöiden mahdollisesta sulautumisesta johtuvat palveluyhtiön osakeomistustensa prosenttiosuuksien pienentymiset.

Sopimusalueilla tehtävät sopimukset

Kunkin palveluyhtiön sopimusalueen osalta on tarkoitus tehdä samanlaisin periaattein kaupungin ja varauksensaajien välillä rakennuttajasopimus sekä palveluyhtiön ja kunkin osakasyhteisön välillä merkintä- ja käyttösopimus. Sopimusalueiden rakennuttajasopimukset ja merkintä- ja käyttösopimukset pyritään laatimaan samoilla tai mahdollisimman samanlaisilla ehdoilla.

Rakennuttajasopimuksen ja merkintä- ja käyttösopimuksen ehdot voivat kuitenkin vaihdella eri sopimusalueilla muun muassa pitkästä toteutusajasta johtuen, koska esimerkiksi asemakaavojen määräykset, rakentamiskustannukset sekä kulloinkin voimassa oleva lainsäädäntö, verotuskäytäntö ja viranomaismääräykset voivat aika ajoin muuttua merkittävästi. Investointimaksut ja käyttömaksut määräytyvät yhtiöjärjestyksen mukaisesti eri sopimusalueilla.

Palveluyhtiön hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä, joista Helsingin kaupungilla on oikeus nimetä kaksi niin kauan, kun kaupunki on osakkeenomistajana yhtiössä.

Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi on lisäksi valittava vähintään kaksi toiminta-alueellaan edellisen vuoden loppuun mennessä hyväksytyksi käyttöön otettujen osakkeenomistajien talojen asukasedustajaa. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi.

Helsingin kaupungilla on oikeus nimetä yhtiön tilintarkastaja ja varatilintarkastaja, jota ei kuitenkaan tarvitse valita, jos tilintarkastajaksi valitaan hyväksytyt tilintarkastusyhteisö.

Palveluyhtiön hallituksen kokoonpano ja toimikausi poikkeavat konserniohjeen mukaisesta. Tämä on perusteltua, kun otetaan huomioon yhtiön tehtävät ja tulevaisuudessa laaja ja jatkuvasti kasvava osakaskunta.

Palveluyhtiön hallinnon luovutus

Palveluyhtiön hallinto on tarkoitus luovuttaa rakentamisajan jälkeen osakasyhteisöille viimeistään Kalasataman lopullisen toiminta-alueen palveluiden valmistuttua ja tultua rakennusvalvontaviranomaisen hyväksytyä ne käyttöön otettaviksi.

Palveluyhtiön hallinnon luovuttaminen toteutetaan muuttamalla yhtiöjärjestystä siten, että äänivallattomat B1-, B2-, B3-, B4-, B5-, B6- ja B7-osakkeet, C1-, C2-, C3-, C4-, C5-, C6- ja C7-osakkeet ja D-osakkeet muunnetaan äänioikeutetuiksi osakkeiksi, ja myymällä A-osakkeet osakasyhteisöille. Tällöin kunkin sopimusalueen rakennuttajasopimuksen voimassaolo päättyy.

Rakennuttajasopimusten osapuolet huolehtivat, että palveluyhtiö laatii ennen palveluyhtiön hallinnon luovutusta palveluyhtiön ja osakasyhteisöjen välillä osakassopimuksen, joka perustuu merkintä- ja käyttösopimuksen ja yhtiöjärjestyksen periaatteisiin ja ehtoihin. Lisäksi rakennuttajasopimuksen osapuolet sitoutuvat huolehtimaan, että osakasyhteisöt sitoutuvat tähän osakassopimukseen.

Palveluyhtiön hallinnon luovutuksen ja/tai osakkeiden äänioikeutetuiksi muuntamisen ja/tai A-osakkeiden myymisen edellytyksenä on, että osakasyhteisö sitoutuu liittymään palveluyhtiön osakassopimukseen ja noudattamaan sen tavanomaisia ja kohtuullisia ehtoja.

Palveluyhtiön toteutus- ja rahoitusmallin valinta sekä asiakirjojen valmistelu

Palveluyhtiön vaihtoehtoisten toteutus- ja rahoitusmallien (osakemerkintä, pääomasijoitus ja pääomalainajärjestely) verotuskysymyksistä on Kruunuvuorenrannan Palvelu Oy:tä perustettaessa hankittu verokonsulttien lausunnot. Tuolloin selvitettiin myös rakennuttajien kannanotot mallin valintaan. Saatujen selvitysten perusteella Kalasataman Palvelu 2 Oy:n perustamisessa esitetään noudatettavaksi Kruunuvuorenrannan Palvelu Oy:n toteutus- ja rahoitusmallia.

Valitussa mallissa palveluyhtiölle hankitaan palveluiden investointikustannusten rahoittamiseksi pääomat osakasyhteisöiltä suunnattujen osakeantien perusteella osakkeiden merkintähintoina, kun aiemmissa malleissa investoinnit katettiin pääomasijoituksina tai pääomalainajärjestelyin.

Osakasyhteisöt ovat uudessa mallissa äänivallattomia osakkeenomistajia sijoittaessaan pääomia palveluyhtiön svop-rahastoon. Palveluyhtiön hallinnon luovutuksen yhteydessä on tarkoitus muuttaa yhtiöjärjes-

tystä siten, että osakasyhteisöjen omistamat äänivallattomat osakkeet muunnetaan äänioikeutetuiksi osakkeiksi. Mainitussa järjestelyssä ei tapahdu osakkeiden kauppaa, jolloin myöskään varainsiirtoveroa ei tarvitse suorittaa. Lisäksi palveluyhtiön hallinnon luovutuksen yhteydessä osakasyhteisöille myytävien A-osakkeiden määrä on minimoitu aikaisempaan verrattuna yhteen osakkeeseen/tontti. Esitetty järjestely huomioi ja turvaa muutoinkin paremmin palveluyhtiön verotukselliset intressit.

Palveluyhtiön perustaminen sekä palveluyhtiön yhtiöjärjestys, rakennuttajasopimus 2 ja merkintä- ja käyttösopimus 2 on valmisteltu yhteistyössä kiinteistöviraston tonttiosaston ja Kalasataman aluerakentamisprojektin kanssa. Kaupunginkanslian oikeuspalvelut on osallistunut vastaavien asiakirjojen valmisteluun Kruunuvuorenrannan Palvelu Oy:n osalta. Mainitut asiakirjat ovat olleet myös sopimusalueen 2 osalta rakennuttajien (perustajaosakkaiden) ja oikeuspalveluiden kommentoitavana.

Osakkeiden merkintä sopimusalueella 2

Rakennuttajasopimuksessa 2 Helsingin kaupunki ja muut perustajaosakkaat sitoutuvat merkitsemään ja maksamaan palveluyhtiön perustamisvaiheessa äänioikeutettuja A-osakkeita (A-osake/asuntotontti) perustamissopimuksesta ilmenevin ehdoin.

Merkintä- ja käyttösopimuksessa 2 kunkin tontin vuokralaisena tai omistajana oleva osakasyhteisö sitoutuu merkitsemään käyttämiensä palvelukonseptien mukaisesti äänivallattomia C2- ja/tai D-osakkeita. B2-osakkeita ei merkitä, koska sopimusalueella 2 ei ole asemakaavoihin merkittyjä asuntotonttien autopaikkatontteja.

Merkintähinnan määräytymisperiaatteet

A-osakkeen merkintähinta tuhat (1 000) euroa on määritelty etukäteen siten, että merkintähinnoilla pystytään kattamaan muun muassa palveluyhtiön perustamisesta syntyvät kustannukset.

Kunkin C2- ja D-osakkeen merkintähinta määritetään sopimusalueella 2 yhtäläisin perustein ottaen huomioon suunnattuja osakeanteja koskevien antipäättösten ehdot ja osakkeiden merkintää koskevat periaatteet sekä osakasyhteisön osuus kustakin sen käyttämästä palvelukonseptista tehdyistä ja tehtävistä investoinneista.

Sopimusalueen 2 palveluiden (yhteispihatontit, yhteiskerhotilat ja alueportaali) toteuttamisesta syntyvien kustannusten ja osakkeiden merkintähintojen laskentaperusteena ovat olleet jo olemassa olevat Kalasataman Palvelu Oy:n vastaavat kustannukset. Merkintähintojen perusteek-

si esitettävissä omarahoitusosuusarvioissa (kustannusarvioissa) on varauduttu tämän lisäksi myös kustannusten nousuun.

Edellä mainitun perusteella C2-osakkeen merkintähinta perustuu omarahoitusosuuden arvioon 59,16 euroa/tontin k-m² (RI 2005 = 100, 4/2016, ind. 124,22).

D-osakkeen merkintähinta perustuu omarahoitusosuuden arvioon 12,24 euroa/tontin k-m² (yhteiskerhotilat 10,71 euroa/tontin k-m² ja alueportaali 1,53 euroa/tontin k-m²) (RI 2005 = 100, 4/2016, ind. 124,22).

Mikäli tietyn osakelajin merkintähinnat eivät riitä kattamaan po. osakelajin palveluiden investointikustannuksia, palveluyhtiöllä on oikeus periä osakasyhteisöiltä investointimaksua mainittujen kustannusten kattamiseen yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

Kalasadaman Palvelu 2 Oy:n A-osakkeen myyminen uudelle varauksensaajalle ja tämän liittyminen uutena osapuolena rakennuttajasopimukseen 2

Kaupunki sitoutuu rakennuttajasopimuksessa myymään kohtuullisin ja tavanomaisin ehdoin kunkin varaamattoman asuntotontin osalta merkittävänsä A-osakkeen uudelle varauksensaajalle sekä samalla huolehtimaan kauppakirjassa siitä, että ostaja sitoutuu uutena osapuolena rakennuttajasopimuksen 2 mukaisiin oikeuksiin ja velvoitteisiin. Varainsiirtoveron perusteen selvittämisestä ja suoritettavaksi tulevan varainsiirtoveron maksamisesta vastaa ostaja.

Samalla rakennuttajasopimuksen muut osapuolet oikeuttavat kaupungin kirjaamaan kaupungin alkuperäiseen rakennuttajasopimus 2:n sopimuskappaleeseen A-osakkeiden ostajat uusina osapuolina.

Lopuksi

Päätösehdotus on kiinteistölautakunnan 30.6.2016 ja konsernijaoston vastaavasti 29.8.2016 tekemän esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhtiöjärjestys
- 2 Rakennuttajasopimus 2 liitteineen

05.09.2016

Kaj/1

-
- 3 Kalasataman Palvelu 2 Oy, merkintä- ja käyttösojimus 2
4 Kalasataman rakentamisaikataulu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Asuntotuotantotoimisto
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistölautakunta
Talous- ja suunnitteluosasto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 765

Oikaisuvaatimus asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehtoja sekä asukas- ja yrityspysäköintivyöhykkeen laajentamista koskevaan päätökseen

HEL 2015-011924 T 08 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä As Oy Mechelininkatu 19:n ym. tekemän oikaisuvaatimuksen kaupunginhallituksen 25.4.2016 § 404 tekemään päätökseen, joka koski asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehtojen sekä asukas- ja yrityspysäköintivyöhykkeen F laajentamisen hyväksymistä.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista seikkaa tai selvitystä, joka antaisi aiheita oikaista tehtyä päätöstä, joten oikaisuvaatimus ehdotetaan hylättäväksi. Päätös ei ole miltään osin hallintolain, kuntalain tai muun lain vastainen. Esitetyillä väitteillä ei ole oikeudellista merkitystä asiassa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Päivi Kuusjärvi, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36556
paivi.kuusjarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 As.Oy Mechelininkatu 19 ym . oikaisuvaatimus 16.5.2016, Khs
25.4.2016 § 404

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote
Oikaisuvaatimuksen tekijät

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Helsingin kaupunginhallitus on 25.4.2016 § 404 päättänyt hyväksyä asukas- ja pysäköintijärjestelmän ehdot sekä asukas- ja yrityspysäköintivyöhykkeen F laajentamisen piirustuksen 6519-3 mukaisesti.

Kaupunginhallitukselle on 16.5.2016 tehty oikaisuvaatimus vaatimuksin, että päätös tulee kumota kokonaan, palauttaa valmisteluun ja toimenpiteet on määrättävä täytäntöönpanokieltoon.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen ja määräajan noudattaminen

Kuntalain (365/1995) 92 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen voi kuntalain 92 § mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Hallintolain 3 luvun 11 § mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta etua tai velvollisuutta asia koskee. Vaikka oikaisuvaatimuksen tekijöiden hallitsemat kiinteistöt sijaitsevat nykyisellä F-alueella, päätös ei kohdistu suoraan oikaisuvaatimuksen tekijöihin, eikä sillä ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia heidän oikeuksiinsa, etuun tai velvollisuuksiin, joten he eivät ole asiassa hallintolain tai kuntalain mukaisia asianosaisia. Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat kuntalaisia ja heillä on siten oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Kuntalain 93 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 95 §:n mukaan asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Päätös on ollut nähtävillä 3.5.2016. Oikaisuvaatimus on päivätty ja toimitettu 16.5.2016 kaupungin kirjaamoon, joten oikaisuvaatimus on tehty säädetyssä ajassa.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet

Perusteluina oikaisuvaatimukselle on esitetty, että kaupunginhallituksen 25.4.2016 tekemä päätös perustuu kaupunkisuunnittelulautakunnan 5.11.2013 tekemään liikennesuunnitelmaa koskevaan päätökseen, jolla ei ole lainvoimaa. Kaupunginhallituksen päätös on nimenomaan

jatkopäätös. Näin ollen ilta-, yö- ja viikonloppupysäköinnin poistumisesta Mechelininkadulta ei ole lainvoimaista päätöstä. Kaupunginhallituksen päätös on näin ollen lainvastainen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on lausunut, että päätös liikennesuunnitelmasta 5.11.2013 on valmistelua koskeva päätös eikä oikeudellisesti sitova. Kuitenkin kaupunginhallitus 25.4.2016 antamassaan päätöksessä toteaa, että 5.11.2013 annetussa liikennesuunnittelupäätöksessä on päätetty, että ilta-, yö-, ja viikonloppupaikat poistuvat.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan ja kaupunginhallituksen valmistelut eivät täytä hallintolain 31 § vaatimusta asian riittävästä selvittämisestä. Pysäköinnin laajennusalueella on yöaikaan läpiajokielto, minkä muuttaminen vaatisi liikennejärjestelypäätöksen. Valmistelussa ei ole riittävästi perehdytty alueeseen. Päätöksistä ei myöskään ilmene, että ilta-, yö- ja viikonloppupysäköintipaikkojen siirtämisen toimivuutta Hietaniemeen olisi selvitetty. Eikä F-alueen laajentaminen Hietaniemeen tuo yhtään lisää pysäköintipaikkoja alueelle, joten toimenpide ei korvaa Mechelininkadun mainittuja pysäköintipaikkoja.

Hallintolain 34 § ja 41 § mukaan asianosaisille on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä ja saada tietoja asiasta. Asianosaisia olisi tullut hallintolain mukaan kuulla. Asukkaiden edustaja on jätetty kuulematta. Tiedoksianto ei niin ikään ole annettu kuntalain 95 § mukaan.

Kaupunginhallituksen kokouksen esityslista ja päätöstiedote on oikaisuvaatimuksen tekijöiden mielestä hyvän hallintotavan, mahdollisesti lainvastaista. Kaupunginhallitus on ilmoittanut asiakohdissa käsittelevänsä asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehtoja kun on käsitelty pysäköintivyyöhykkeen F laajentamista.

Kuntalain 18 § 1 momenttia, sekä lain 3 § kohtaa on loukattu sillä, julkiset asiakirjat eivät ole mainituista syistä vaivattomasti löydettävissä eikä näin ollen avoimuuden ja hyvän tiedonhallintatavan vaatimus toteudu. Tällöin yksilöt ja yhteisöt eivät voi toteuttaa mahdollisuutta valvoa julkisen vallan ja varojen käyttöä tai vaikuttaa vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Päätös on ristiriidassa Helsingin kaupungin hyväksymän pysäköintipolitiikan kanssa, koska sen mukaan lyhytkestoinen asiointi- ja asukaspysäköinti tulee sijoittaa lähelle kohdetta. Hietaniemeen etäisyys on 0,5 – 1 kilometriä. Hietaniemi ei sovellu korvaamaan pysäköintipaikkoja, koska se on syrjäinen, ei sijaitse asuinalueella, ei lisää pysäköintipaikkoja eikä ole hyväksytyyn pysäköintipolitiikan mukainen, eikä ole turvallinen alue.

Johtopäätöksenä oikaisuvaatimuksen tekijät toteavat, että kaupunginhallituksen 25.4.2016 antama päätös on valmisteltu puutteellisesti, valmistelussa on menetelty virheellisesti, päätös perustuu oikeusriidan alaiseen asiaan eikä siinä esitetty ratkaisumalli ole toimiva, turvallinen eikä se noudata hyväksyttyä pysäköintipolitiikkaa.

Asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehdot

Helsingin kaupunginhallituksen päätös 404 § on koskenut asukas- ja yrityspysäköintijärjestelmän ehtoja. Päätöksen mukaan asukas- ja yrityspysäköintitunnukset ovat olleet Helsingissä käytössä jo pitkään. Tietyin väliajoin ehtojen tarkistaminen on tarpeen. Päätöksessä tarkistettavien ehtojen merkittävimmät muutokset ovat: saman henkilön mahdollisuus saada kaksi asukaspysäköintitunnusta sekä se, että asukas- ja yrityspysäköintivöhykettä F laajennetaan Hietaniemen alueelle. Laajennus helpottaa Mechelininkadun asukkaiden mahdollisuuksia pysäköintipaikan löytämiseen kun Mechelininkadun ilta-, yö ja viikonloppupysäköinti jatkossa poistuu.

Asukas- ja yrityspysäköintitunnusten ehdot on päätetty kaupunginhallituksessa 25.11.1996. Viimeksi ehtoja on tarkistettu kaupunkisuunnittelulautakunnassa 17.1.2012.

Asukas- ja yrityspysäköintivöhykkeen F laajentamisesta päätöksessä todetaan, että Nordenskiöldin aukion ja Mechelinin kadun 5.11.2013 hyväksytty liikennesuunnitelma ei mahdollista kadunvarsipysäköintiä Mechelininkadulla Eteläisen Hesperiankadun ja Hietaniemenkadun välisellä osuudella. Noin 100 ilta- ja yö- ja viikonloppupysäköintiin soveltuva pysäköintipaikka poistuu. Asukas- ja yrityspysäköintivöhykkeen F laajentaminen Hietaniemen alueelle mahdollistaa korvaavat asukaspysäköintipaikat.

Katusuunnitelmapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Lähtökohtaisesti katusuunnitelmapäätös on täytäntöönpanokelpoinen valitusluvasta huolimatta, vaikka alkuperäisessä päätöksessä ei ole määrätty suunnitelman täytäntöönpanosta. Kun valituslupajärjestelmä on otettu katusuunnitelman osalta käyttöön (MRL 190 §) on hallituksen esityksessä (HE 81/2006) todettu, että hallinto-oikeuden päätös tulisi tällaisessa asiassa (jossa haettu valituslupaa) välittömäksi täytäntöönpanokelpoiseksi, ellei KHO erikseen kieltäisi täytäntöönpanoa. Hallituksen esityksessä on esitetty perusteluja sille, että tällainen järjestelmä ei vaaranna oikeusturvaa. Valituslupajärjestelmän käyttöönottoa on perusteltu mm. käsittelyn nopeuttamisella ja muutoksenhausta aiheutuvan viiveen vähentämisellä.

MRL 202 §:n muutos on tullut voimaan MRL 190 §:n muutoksen jälkeen. Sen tarkoituksena on ollut vain (HE 102/2008) lisätä katusuunnitelma niiden päätösten joukkoon, jotka voidaan hyväksymisen yhteydessä määrätä tulemaan voimaan ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman. Tällä on tarkoitettu hallinto-oikeusvaihetta, ei valituslupavaihetta KHO:lle. Lainmuutosta ennen katusuunnitelma on voitu laittaa täytäntöön valituslupavaiheessa, vaikka määräystä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta ei ole suunnitelman hyväksymispäätökseen voinut laittaa. Lainmuutoksen (202 §) tarkoituksena ei ole ollut vesityä tehtyä lain muutosta, jonka tavoitteena on ollut käsittelyn nopeuttaminen.

MRL 201 § mukaan kunnanhallitus voi valitusajan kuluttua määrätä asemakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman kaava-alueen siltä osalta, johon valitusten tai oikaisukehotusten ei voida katsoa kohdistuvan. Asemakaava voidaan siis laittaa täytäntöön valitusluvasta huolimatta, vaikka laki ei mahdollista määräämään alkupeleistä valtuuston lainvoimaa vailla olevaa päätöstä tulemaan kokonaan voimaan hallinto-oikeusvaiheessa niiltä osin mitä valitukset koskevat. Asemakaava on statukseltaan katusuunnitelman yläpuolella. Lain soveltamisen näkökulmasta olisi ristiriitaista, että katusuunnitelmaa ei voitaisi laittaa täytäntöön valituslupavaiheessa, mutta asemakaava kyllä.

Asukas- ja pysäköintivyöhykkeen F laajentamisen oikeudellisena edellytyksenä ei ole MRL:n mukainen toisen katualueen katusuunnitelma ja siihen liittyvät liikennesuunnitteluperiaatteet. Helsingin kaupungin pysäköintipolitiikan (kaupunginhallitus 17.2.2014) mukaan asukaspysäköintijärjestelmää laajennetaan uusille alueille. Laajentamista perustelevat mm. ko. alueelta saatu aloite, riittämätön pysäköintipaikkatarjonta sekä tarve siirtää auton pitkäaikaista säilytystä kadunvarresta tarkoituksenmukaisempiin paikkoihin. Päätös perustuu siten myös pysäköintipolitiikkaan ja asukkaiden aloitteisiin.

Maksullinen pysäköinti laajenee vähitellen koko kaupunkiin. F-alueen laajennuksella on haluttu parantaa alueen asukkaiden (myös laajennettun alueen, oikaisuvaatimuksen tekijät asuvat nykyisellä F-alueella) mahdollisuuksia löytää pysäköintipaikka. Helsingin kaupungin noudattaman pysäköintipolitiikan mukaisesti kadunvarsipaikat pyritään järjestämään ensisijaisesti asukkaiden, paikallisten yritysten ja kaupungissa asioivien käyttöön. Asukas- ja yrityspysäköintitarve on kaupungissa niin suuri, että lähes kaikki pysäköintipaikat on osoitettu näihin tarkoituksiin. Maksullisia pysäköintipaikkoja on lähinnä ydinkeskustassa ja paljon asiointitarvetta vaativissa kohteissa. F-alueen laajentamisesta on laadittu suunnitelma jo 18.7.2012. Järjestelyä ei tuolloin toteutettu, sillä Mechelininkadun suunnittelu oli alkamassa. Ajatuksena oli yhdistää nämä suunnitelmat.

Kadun rakentamisesta säädetään MRL 85 § ”Katu rakennetaan kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Katu on suunniteltava ja rakennettava siten, että se sopeutuu asemakaavan mukaiseen ympäristöön- sä ja täyttää toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset.” Liikennesuunnitelman mukaiset liikennejärjestelyperiaatteet, joista Helsingin kaupungin johtosäntöjen mukaan päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa, sisältyvät juridisesti MRL 85 §:n ja MRA 41 §:n mukaiseen yleisten töiden lautakunnassa päätettävään katusuunnitelmaan, minkä vuoksi liikennesuunnitelma on valmistelua koskeva päätös suhteessa katusuunnitelmaan. MRA 41 § mukaan ”katusuunnitelmasta tulee käydä ilmi kadun liikennejärjestelyperiaatteet kuivatus ja sadevesien johtaminen, kadun korkeusasema ja päällystemateriaali sekä tarvittaessa istutukset ja pysyväisluonteiset rakennelmat ja laitteet.” Liikennesuunnitelman periaatteet sisältyvät siis katusuunnitelmaan.

Katusuunnitelmapäätös, siihen sisältyvine liikennejärjestelyperiaatteineen, on täytäntöön pantavissa valitusluvan hakemisesta ja valituksesta huolimatta. Hallintolainkäyttölain 31 §:n 3 momentin perusteella valitus KHO:lle ei estä valituslupaa edellyttävässä asiassa päätöksen täytäntöönpanoa. Katusuunnitelman valitus-kelpoisuutta koskevan MRL 190 §:n 3 momentin hallituksen esityksessä (HE 81/2006) on todettu, että hallinto-oikeuden päätös, jossa on haettu valituslupaa, tulee välittömäksi täytäntöönpano-kelpoiseksi, ellei KHO erikseen kiellä täytäntöönpanoa. KHO ei ole asiassa kieltänyt päätöksen täytäntöönpanoa.

Liikennesuunnitelmapäätös on myös täytäntöön pantavissa kuntalain 98 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Näin ollen myös tämä F-alueen laajentamista koskeva päätös on täytäntöön pantavissa.

TLL 51 §:n mukaan liikenteen ohjauslaitteen asettaa kunta. Pysäköinti-tunnus antaa oikeuden poiketa liikennemerkillä määrätyistä ulkopuolisia koskevista pysäköintikielloista, - rajoituksesta tai maksusta tunnuksen osoittamalla vyöhykkeellä. Tällainen oikeus osoitetaan aina erikseen lisäkilvellä. Tunnus ei takaa pysäköinti-paikan saantia. Ko. kaupunginhallituksen päätöksellä ei ole päätetty alueen pysäköintipaikoista.

Asian selvittäminen

Hallintolain 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittäväs- tä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemisek- si tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Kaupunki on selvittänyt asiaa lain edellyttämällä tavalla hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tie- dot ja selvitykset.

Asian valmistelu pohjautuu Helsingin kaupunginhallituksen 17.12.2014 pysäköintipolitiikkaan ja asiaa on selvitetty yhteistyössä kaupunkisuun-

nitteluviraston liikennesuunnitteluosaston, rakennusviraston ja kaupunginkanslian elinkeinopalvelujen asiantuntijoiden toimesta. Asiassa on pyydetty lausunnot Helsingin yrittäjiltä ja yleisten töiden lautakunnalta.

Helsingin yrittäjien mukaan yrityspysäköintivyöhykkeen laajentaminen on myönteinen asia. Yleisten töiden lautakunnalla ei ole huomautettavaa asiaan.

Liikennemerkkimuutokset

Tieliikennelain 51 § mukaan kunta asettaa liikenteenohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille tai vastaavalle liikennealueelle. Asian toteuttaminen ei edellytä oikeudellisesti muita kuin liikennemerkkimuutoksia TLL 51 §:n nojalla. Liikennesuunnitelmasta ja liikennemerkkimuutoksista päättää liikennesuunnittelupäällikkö tai kaupunkisuunnittelulautakunta kaupunkisuunnittelutoimen johtosäännön 6.1 § 17 kohdan ja 11 §:n nojalla.

Pysäköintipaikkojen lisääminen

Pysäköintipaikat ovat voimassa olevan asemakaavan ja katusuunnitelman mukaiset. Päätöksellä ei ole lisätty eikä sillä ole voitu lisätä alueen pysäköintipaikkoja. Tunnus antaa oikeuden pysäköidä olemassa olevalle paikalle, ulkopuolisia koskevista rajoituksista ja maksuista huolimatta. Päätöksellä ei ole myöskään poistettu kadunvarsipysäköintipaikkoja Mechelininkadulta, joten siltä osin päätöksessä ei voi vedota ko. pysäköintipaikkojen poistamiseen.

Nykyisen F-vyöhykkeen asukas- ja yrityspysäköintipaikat säilyvät. F-vyöhykkeen laajennus tuo niitä lisää. Tämä ei lisää alueen pysäköintipaikkoja sinänsä, mutta helpottaa asukkaiden paikkojen saantia, koska pitkäaikainen pysäköinti muuttuu maksulliseksi muille kuin F-vyöhykkeen tunnuksen haltijoille. Myös työmatka-pysäköinti todennäköisesti vähenee, koska pysäköinti muuttuu maksulliseksi. Laajennuksella on siten haluttu parantaa myös alueen asukkaiden mahdollisuuksia löytää pysäköintipaikka.

Asianosaisten kuuleminen ja tiedoksiantaminen

Asukas- ja yrityspysäköintitunnuksen lunastusoikeus on niillä, jotka täyttävät tunnuksen saamiseksi määrätyt ehdot. Asiaa valmisteltaessa ei ole siten vielä tiedossa, mitkä tahot täyttävät ehdot. Tunnuksen haki- ja muodostuu asiassa asianosaiseksi hakiessaan tunnusta. Tunnus myönnetään henkilön tai yhteisön ajo-neuvoa varten. Valittaminen liikenne- ja katusuunnitelmasta ei muodosta valittajille asianosaisuutta asiassa. Päätöksellä ei ole myöskään laissa tarkoitettuja huomattavia oikeudellisia vaikutuksia oikaisuvaatimuksentekijöiden oloihin.

Kuulemistarpeen arvioinnissa otetaan huomioon mm. se, että ko. ta-
hoille ja muille alueella asuville ja työskenteleville ym. on jo varattu ai-
kaisemmin Mechelininkadun liikenne- ja katusuunnitelmien valmistelun
yhteydessä mahdollisuus lausua myös käsillä olevasta asiasta ja he
ovat lausuneet asiasta aikaisemmin. Ko. tahot ovat myös valittaneet ko.
päätöksistä. Heidän mielipiteensä on asiassa otettu huomioon.

Päätöksestä on selvästi ilmennyt, mistä asiassa on päätetty.

Päätöksen liitteitä koskevat lausumat

Helsingin kaupungin täydennysrakentamiskohteet suunnitellaan siten,
että ympäristö tukee kestävän liikkumisen valintoja. Kestävän liikkumi-
sen valintoja tuetaan priorisoimalla pysäköinti erikoispysäköintiin, lyhy-
taikaiseen vieras- ja asiointipysäköintiin ja pidempiaikaiseen pysäköin-
tiin (aktiivinen asukas- ja työpaikka-pysäköinti). Oikaisuvaatimusten tekijöiden kiinteistöt sijaitsevat F-vyöhykkeen sisällä. Laajennuksen osalta paikat ovat niin lähellä kiinteistöjä ja asuntoja kuin mahdollista, mutta paikat palvelevat myös esim. Hietaniemen siunauskappelin ja uimaranan asiointipysäköintiä.

Arkadiankadulla ja Hietaniemenkadulla on lyhyellä osuudella jo nyt asukas- ja yrityspysäköintipaikkoja, jotka eivät ole nykyisen F-vyöhykkeen rajojen sisällä. F-vyöhykkeen laajennuksen jälkeen nämä paikat ovat F-vyöhykkeen rajojen sisäpuolella.

Kadunvarsipysäköinnin turvallisuus vaihtelee käytännössä sijainnin mukaan. Kaupunkisuunnitteluvirasto ei ota kantaa pysäköinnin turvallisuuden muuten kuin liikenneturvallisuuden osalta. Tieliikennelain 51 §:n mukaan kunta tulee varaamaan poliisille tilaisuuden antaa lausunto liikennemerkkimuutoksista.

Asianosaiset ovat katsoneet, että päätös on ristiriidassa Helsingin kaupungin hyväksymän pysäköintipolitiikan kanssa, sillä uudet pysäköinti-
paikat sijoittuvat 0,5-1 kilometrin säteelle asuinalueesta. Toisin kuin asianosaiset väittävät, ristiriitaa kaupungin pysäköintipolitiikan kanssa ei ole, F-vyöhykkeen laajennus tuo lisää pysäköintipaikkoja.

Yhteenveto

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista seikkaa tai selvitystä, joka antaisi aiheita oikaista tehtyä päätöstä, joten oikaisuvaatimus ehdotetaan hylättäväksi.

Päätös ei ole miltään osin hallintolain, kuntalain tai muun lain vastainen. Esitetyillä väitteillä ei ole oikeudellista merkitystä asiassa.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

05.09.2016

Kaj/2

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Päivi Kuusjärvi, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36556
paivi.kuusjarvi(a)hel.fi

Liitteet

1 As.Oy Mechelininkatu 19 ym . oikaisuvaatimus 16.5.2016, Khs
25.4.2016 § 404

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote
Oikaisuvaatimuksen tekijät

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuk-
sen johdosta annettu päätös

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Oikeuspalvelut

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.04.2016 § 404

§ 766

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdystä valituksesta Länsisataman Bunkkeri ja naapurikortteleita koskevassa asemakaava-asiassa (nro 12173)

HEL 2016-008675 T 03 01 01

Hel

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuusto on 15.6.2016 päättänyt hyväksyä 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari) korttelin 20808 tontin 5, korttelin 20810 tontin 3, korttelin 20811 tonttien 2 ja 3, korttelin 20812, korttelin 20262 osan sekä katu-alueiden ja satama-alueen (muodostuvat uudet korttelit 20821 ja 20822) ase-makaavan muutoksen 4.12.2012 päivätyn ja 16.2.2016 sekä 17.5.2016 muutetun piirustuksen nro 12173 mukaisena. Rionkatu 7:n asukkaat ovat valittaneet valtuuston päätöksestä Helsingin hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginvaltuustolta lausuntoa valituksen johdosta.

Valituksessa esitetyt vaatimukset ja keskeiset perusteet

Valituksessa on vaadittu, että hallinto-oikeus kumoaa kaupunginvaltuuston päätöksen ja palauttaa asemakaavaan muutosehdotuksen uudelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Valituksen perusteina valittajat ovat muun muassa todenneet, että kaavan valmistelussa on laiminlyöty yksilön oikeus riittävästi osallistua ja vaikuttaa elinympäristönsä kehittämiseen. Lisäksi valittajat katsovat, että kaavan valmistelussa on laiminlyöty vuorovaikutusveloitteen noudattaminen niiden tahojen kanssa, joiden oloihin ja etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Valittajien mukaan kaavanlaatija on lisäksi laiminlyönyt huolehtia asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä eikä kaavan hyväksymistä koskevassa prosessissa ole noudatettu yhdenvertaisuusperiaatetta.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 188 §:n 1 momentin mukaan muutosta asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalain 92 §:n mukaan valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen

tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsenellä. Muutoksenhakijoiden kotipaikka on Helsinki. Muutoksenhakijoilla on siten asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. MRL 188 §:n 5 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 63 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville.

Kaupunginvaltuuston 15.6.2016 päivätty pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville 27.6.2016. Valitus on toimitettu hallinto-oikeudelle 25.7.2016. Valitus on tehty määräajassa.

Lausunto valituksen johdosta

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valituksen johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valituksen hylkääminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden sekä kaupunginvaltuuston päätöksestä 15.6.2016 § 182 ilmenevien perusteiden valituksen hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Päätöksenteossa ei ole loukattu yhdenvertaisuusperiaatetta. Kaava perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätös on muiltakin osin lain mukainen.

Taustaa

Jätkäsaarella sijaitseva Bunkkeri-niminen rakennus on vanha Helsingin sataman varastorakennus, joka on kooltaan lähes 40 000 m². Rakennus on tällä hetkellä Helsingin kaupungin omistuksessa ja se sijaitsee Helsingin kaupungin omistamalla maalla. Jätkäsaaresta kehitetään parhaillaan kantakaupunkiin liittyvää uutta, korkeatasoista ja vetovoimaista asuntoaluetta, jolla on monipuoliset palvelut, viihtyisät puistot ja toimivat julkisen ja kevyen liikenteen yhteydet. Bunkkerin jatkokäyttöä mietittäessä esille on noussut mahdollisuus rakentaa alueen koulujen käyttöön tarvittavat liikuntatilat ja uimahalli Bunkkerin alimpiin kerroksiin. Samalla on tutkittu, olisiko kaupungilla käyttötarvetta myös muille rakennuksen osille. Tällaista käyttötarvetta ei ole löydetty. On kuitenkin haluttu, että Bunkkeri ainakin säilyy alueen maamerkinä paikallaan ja täten edistetään olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä.

Valituksen käsitteleminen kiireellisenä

Helsingin kaupunki pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään valitusasian kiireellisenä. MRL 188 § 2 momentin mukaan asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Valitusta koskeva asemakaava-alue on asuntorakentamisen kannalta merkittävää aluetta. Bunkkeriin suunnitellut asunnot mahdollistavat Jätkäsaaren alueelle noin 500 asukasta enemmän kuin aiemmissa suunnitelmissa on arvioitu. Bunkkerin purkutyöt on tarkoitus käynnistää vuoden 2017 alussa siten, että purkutyöt olisi saatettu päätökseen elokuuhun 2017 mennessä. Jätkäsaaren peruskoulun rakentaminen käynnistyy vuoden 2017 lopussa ja se on tarkoitus ottaa käyttöön elokuussa 2019. Koulun rakentamisen ajoitus perustuu väestöennusteeseen ja se on välttämätön toteuttaa elokuuhun 2019 mennessä, sillä vuoteen 2019 mennessä Jätkäsaarella on arvion mukaan 8 500-9 000 asukasta, joista kouluikäisiä arvioidaan olevan noin 900. Koulurakennukseen ei tulla rakentamaan perusopetuksen vaatimia liikuntatiloja vaan sisäliikuntatilat on tarkoitus rakentaa koulun vaatimassa aikataulussa Bunkkeriin.

Lähialueelle korttelin 20810/4 luoteisnurkkaan valmistuu kehitysvammaisten omaporras-hankkeessa 10-15 asuntoa, kesäkuussa 2018. Lisäksi kortteliin 20810/4 valmistuu 70 asuntoa, jotka on suunnattu erityisesti lapsiperheille. Bunkkeria ja edellä mainittua korttelia erottaa toisistaan vain 8 metriä leveä Hampurinkuja. Turvallisuussyistä purkutyöt olisi saatettava loppuun ennen omaporras-hankkeen ja asuntojen valmistumista.

Perusteet valituksen hylkäämiselle

Kaavamuutoksen tavoite

Asemakaavamuutoksen selostuksen mukaan kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa tavarasatama-aikaisen talletusvarasto Bunkkerin muuttaminen julkisia palveluita ja asumista sisältäväksi hybridirakennukseksi sekä naapurikorttelien osalta päivittää rajaukset ja määräykset toteutuneen ja suunnitellun mukaisiksi.

Kuusikerroksinen, sataman vanha talletusvarasto Bunkkeri on valmistunut vuonna 1972. Bunkkeri on nykyisessä, voimassa olevassa asemakaavassa liikunta- ja kulttuurirakennus. Yhdessä liikuntapuiston kanssa Bunkkerin tavoite on palvella kaikkia eteläisiä kaupunginosia, tarjoten monipuolisia liikuntapalveluja. Liikuntatilojen tavoitteena on palvella alueen kouluja ja muun muassa vanhusten palvelutaloja. Asuntojen rakentaminen Bunkkeriin mahdollistaa Jätkäsaaren noin 500 asukasta enemmän kuin aiemmissa arvioinneissa. Tavoitteena on luoda ekologisesti kestävä kaupunginosa. Kaavamuutoksella vähennetään autoriip-

puvuutta suunnitteleamalla kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen perustuvaa kaupunkirakennetta.

Kaavamutoksen kaupunkikuvallisena tavoitteena on säilyttää Bunkkeri yhtenä kuudesta Jätkäsaaren vanhasta, tavarasatamatoiminnan aikaisesta rakennuksesta. Maamerkkimäisen suuren varastorakennuksen osittainenkin säilyttäminen luo arvokkaan historiallisen kerroksen kaupunkikuvaan. Lisäksi kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että alueen tunnistettavaa identiteettiä vahvistetaan, kaavoissa varataan riittävästi tilaa virkistysalueille ja liikuntaan sekä kaupunginosia kehitetään monipuolisina.

Tarjouskilpailu

Kaupunki järjesti vuonna 2015 toteutuskilpailun, jonka avulla etsittiin Bunkkeri-rakennukselle ostajaa, joka toteuttaisi rakennukseen alueen koululaisia, asukkaita sekä liikuntaseuroja palvelevat liikuntatilat ja uimahallin. Lisäksi Bunkkeriin oli mahdollista ehdottaa asuntoja tai muita tiloja. Toteutuskilpailun tavoitteena oli löytää Bunkkerille uusi omistaja, joka suunnittelisi ja toteuttaisi Bunkkeriin kaupungin tarvitsemat liikuntatilat ja uimahallin sekä suunnittelisi kokonaistaloudellisesti, toiminnallisesti ja aikataulullisesti toteuttamiskelpoisen ratkaisun Bunkkeri-rakennuksen muusta käytöstä ja sitoutuisi toteuttamaan tämän. Osana ratkaisua Bunkkeri voitaisiin osittain purkaa.

Kaupunki sitoutui myymään valitulle toteuttajalle kilpailualueelle muodostettavan tontin rakennuksineen sekä tekemään liikuntatiloista ja uimahallista vähintään 20 vuoden pituisen vuokrasopimuksen. Hankekuvauksessa todettiin lisäksi, että Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto laatisi kumppanuuskaavoituksella kilpailun voittajan kanssa voittaneen ehdotuksen perusteella asemakaavan muutoksen.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 11.5.2016 § 121, että Jätkäsaaren Bunkkeri-nimisen rakennuksen kehittämistä, suunnittelua ja rakentamista koskevan julkisen hankintakilpailun voittaja oli SRV Rakennus Oy, oikeutti kiinteistölautakunnan tekemään tarpeelliset sopimukset hankintakilpailun voittajan kanssa sekä hyväksyi Bunkkeriin rakennettavien liikunta- ja uimahallitilojen hankesuunnitelman. Samalla osana julkisen hankinnan toteuttamista kiinteistölautakunta oikeutettiin tekemään voittajan tai sen määräämän kanssa kiinteistökaupan esisopimuksen sekä sen mukaisen lopullisen kiinteistökaupan Helsingin kaupungin 20. kaupunginosan (Jätkäsaari) korttelin nro 20811 ohjeellisesta tontista nro 2 ja sillä olevasta Bunkkeri-rakennuksesta.

Valittajat ovat valituksessaan todenneet, että kaupunginvaltuuston 11.5.2016 § 121 päätöksen perusteella kaupunki oli käytännössä sitou-

tunut hyväksymään Bunkkerihankkeeseen liittyvän asemakaavamuutoksen.

Kaupunginhallitus toteaa että, valittajien käsitys on väärä. Hankekuvauksessa on todettu alueen kaavoitusta muutettavan tarjouskilpailussa voittaneen ehdotuksen perusteella. Asemakaavan muutostarve on tämän suuruusluokan kiinteistönkehityshankkeessa, jonka tavoitteena on ollut uuden suunnitteluratkaisun löytäminen, tavanomainen ehto.

Kaupunginvaltuuston 11.5.2016 § 121 päätöksen liitteenä olevaan esisopimukseen on kirjattu varauma, jonka mukaan kiinteistön kaupan ehtona on, että kaavamuutos saa lainvoiman, taikka muutoin kauppa raukeaa. Kaupunginvaltuusto ei ole ollut sidottu kaavamuutokseen, vaan kaupungin-valtuustolla on ollut vapaa harkinta kaavamuutoksen osalta.

Valittajat ovat lisäksi todenneet, että hankinta olisi joka tapauksessa tullut keskeyttää, sillä tarjouskilpailuun tuli vain yksi soveltuvuusvaatimukset täyttävä ehdotus, eikä hankintalain mukainen perusedellytys hankinnan taloudellisuuden arvioinnista näin ollen täyttynyt.

Hankintakilpailu on järjestetty rajoitettuna menettelyinä. Ilmoittautumisvaiheen jälkeen ainoaksi tarjoajaksi ilmoittautumispyynnön mukaisen osallistumishakemuksen tehneenä ja vähimmäisvaatimukset täyttävänä valittiin 28.4.2015 kiinteistölautakunnan päätöksellä SRV Rakennus Oy. SRV Rakennus Oy antoi tarjouspyynnön jälkeen tarjouksen 3.2.2016. Koska tarjous oli ehdollinen eikä vastannut tarjouspyyntöä siirryttiin hankintamenettelyssä rajoitetusta menettelystä neuvottelumenettelyyn kiinteistölautakunnan päätöksellä 25.2.2016. Neuvottelumenettelyssä SRV Rakennus Oy antoi uuden tarjouksen 1.4.2016. Kaupunginhallitus toteaa, että kiinteistön kauppaan ja hankintaan liittyvillä kysymyksillä ei ole merkitystä arvioitaessa asemakaavan laillisuutta. Edellä mainituilla valituksessa esitetyillä väitteillä ei siten ole merkitystä kaavapäätöksen laillisuutta arvioitaessa.

Varjostavuus

Valituksessa on todettu Bunkkerin kerrosmäärän korotuksen aiheuttavan varjostuksella pimeyshaittaa Rionkatu 7:n asukkaille suurimman osan vuodesta.

Kaava-alueella on tällä hetkellä kolme rakennusta: Bunkkeriksi kutsuttu entinen satamavarasto, TallinkSiljan pääkonttori sekä Verkko-kauppa.comin tavaratalo. Vanha Bunkkeri viidennestä kerroksesta ylöspäin on varattu asumiselle, jota on maksimissaan kymmenen kerrosta. Jätkäsaarella toimitila- ja asuntorakentamisen tyypillinen kerrokorkeus on 7-8 -kerrosta. Viereinen Verkkokauppa.comin rakennus on tällä hetkellä Bunkkeria korkeampi. Bunkkerin katolle suunniteltu asuinkortteli

nostaa Bunkkerin räystäskorkeuden maksimissaan noin 12 metriä Verkkokaupan rakennuksen räystäskorkeuden yläpuolelle.

Kaupunginhallitus toteaa, että alueen rakennusten varjostavuutta on tutkittu suhteessa olemassa olevaan rakennuskantaan. Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut Bunkkerin varjostavuudesta selvityksen eri vuodenaikoina. Jätkäsaaren yksi teema on kantakaupungin laajennus, joka käytännössä tarkoittaa tiiviitä varjostavia kortteleita. Jätkäsaarella naapuritalo varjostaa jossain päivänkierron vaiheessa naapuriaan, koska talot ovat niin lähellä toisiaan. Bunkkerin varjostavuus ajoittuu keskipäivälle, illalla varjo lankeaa Verkkokaupan päälle. Länsipuolelle varjostavuus osuu aamuvaihaisella. Lastentalon päivärytmi ja siihen liittyvä ulkoilu on otettu huomioon rakennuksen suunnittelussa. Lasten ei tarvitse ulkoilla pelkästään varjossa.

Varjostavuutta voidaan tiiviissä kaupunkirakenteessa pitää kohtuullisena. Auringon paisteella varjossa ei ole pimeää, niin kuin valituksessa annetaan ymmärtää. Auringonkierto aiheuttaa sen, että varjoisuus jää joidenkin tuntien mittaiseksi.

Varjostavuutta koskeva tutkielma on selostuksen liitteenä. Auringon kierron mukaan tehty varjoisuusselvitys on tehty koko vuoden ajalta. Talvikuukaudet on jätetty pois, koska kantakaupunkimaisessa ympäristössä varjon vaikutus on vaikea havaita. Alkupalvella päivä on lyhyt ja usein pilvinen. Joulukuussa Helsingissä auringon valokulma on keskimäärin 6,5°. Silloin kahdeksankerroksisenkin talon varjon pituus on noin 240 metriä. Kantakaupunkia ei ole perusteltu suunnitella talven valokulmilla.

Liikenne ja päästöt

Valittajien mukaan liikenteen määrän todellisesta kasvusta alueella ei ole esitetty luotettavaa selvitystä, mistä johtuen kaavamuutos ei välttämättä luo edellytyksiä terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle. Valittajien mukaan asemakaava-alueen ilmanlaatu-tutkimukset vuosilta 2002-2007 ovat vanhentuneita ja ne koskevat vain satamasta aiheutuvia päästöjä. Kaava-asiakirjoissa ei ole tutkittu tieliikenteen päästöjen vaikutuksia alueelle.

Kaavamuutos ei vaikuta merkittävästi alueen liikenteeseen, eikä siten liikenteen päästöihin. Asemakaava-alue rajautuu idässä Tyynenmerenkatuun, joka on Jätkäsaaren alueellinen kokoojakatu ja toimii Länsiterminaalin ensisijaisena ajoyhteytenä. Tyynenmerenkadulle on ennustettu vuodelle 2035 liikennettä noin 8 000 ajoneuvoa vuorokaudessa Bunkkerin kohdalla. Korttelin 20810 halkaisee uusi kapea katu Bunkkerinkuja, jonka kautta hoidetaan Bunkkerin asuntojen ja liikuntatilojen ajoyhteys, näin ollen Bunkkerinkujalle kohdistuu merkittävin muutos

ajoneuvoliikenteen osalta. Melun ja ilmanlaadun kannalta Bunkkerinkujan liikennemäärät ovat merkitykseltään vähäisiä. Lännessä kaava-alue rajautuu Hyväntoivonkatuun, jonka liikenne on vähäistä.

Koulukortteli rajautuu uuden kadun vuoksi omaksi korttelikseen, jonka vuoksi se on jouduttu lisäämään kaava-alueeseen. Rionkatua on korttelin 20808 eteläpuolisella osuudella levennetty 0,5 metrillä muun muassa pelastusajoneuvojen toimintaedellytysten parantamiseksi. Tonttikadut ovat Jätkäsaarella tyypillisesti 14,5 metriä leveitä. Kaava-muutoksessa katualueiden mitoitus on Jätkäsaaren katualueitoituksen mukaista.

Kadun välittömässä läheisyydessä ilman epäpuhtauksien pitoisuudet voivat ajoittain, epäedullisissa sääolosuhteissa ylittää ohjearvotason. Jotta liikenteen päästöistä ei aiheutuisi asuntojen sisäilmaan suuria epäpuhtauksien pitoisuuksia eikä hajuhaittaa, tulee ilmanotto järjestää keskitetysti ja selvästi laivojen päästötason alapuolelta sekä mahdollisimman etäältä laivapaikoista. Etäisyyden lisääntyminen laivapaikkoihin lisää etäisyyttä myös Tyynenmerenkadun katualueeseen. Lisäksi keskitettyä ilmanottoa on helpompi säätää, huoltaa ja hallita.

MRL 117 §:n mukaan rakennuslupamenettelyssä on huolehdittava, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olo-suhteitensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen mm. rakennuksen sisäilma huomioon ottaen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista sisäilman epäpuhtauksien vuoksi. Kaava mahdollistaa ilmanlaatukysymysten huomioon ottamisen tarkemmin rakennuslupavaiheessa.

Ulkotila

Valituksen mukaan asukkaiden leikkiin ja oleskeluun sekä muuhun käyttöön tarkoitettua Bunkkerin sisäpihaa ei ole merkitty asemakaava-piirrokseen rakennuslupavaiheeseen eikä asemakaavaavaan ole merkitty leikki- ja ulko-oleskelutiloja koskevia MRL 155 §:n edellyttämiä kaavamääräyksiä. Näiden tilojen sijoittaminen rakennuslupavaiheeseen on valittajien mukaan poikkeuksellista ja edellyttää pihan merkitsemistä kaavapiirrokseen tai määräystä tilan suojaisesta sijoituksesta. Sisäpihan koko ja sijoitus pitäisi ilmetä kaavasta.

MRL 155 §:n mukaan asuinrakennuksen yhteyteen tulee järjestää riittävästi ulkotilaa leikkipaikkoja ja oleskelualueita varten. Ne on turvallisesti erotettava liikenteelle varatusta alueesta. Tilojen riittävyttä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon myös lähiympäristön tarjoamat vastaavat tilat ja alueet sekä kiinteistöjen yhteiset järjestelyt.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen sekä oikeuskäytännön mukaan MRL 155 §:n 1 momentin vaatimus leikkipaikkojen ja oleskelualueiden järjestämisestä koskee asuinrakennusten rakentamisvaihetta ja otetaan huomioon rakennusluvan myöntämisestä koskevassa harkinnassa. Kaavoituksessa on selvitettävä mahdollisuus tilojen järjestämiseen ja kaavan tulee mahdollistaa tilojen järjestäminen. MRL ja MRA eivät tarkemmin määritä näiden alueiden tarvitsemaa tilaa tai järjestämistapaa.

Selostuksen mukaan Bunkkerista puretaan kaksi kerrosta koko alalta ja keskeltä kaikki kerrokset ensimmäistä kerrosta lukuun ottamatta. Kolme ensimmäistä kerrosta on varattu liikuntatiloille, neljäs osittain liikuntatiloille ja pää-osin apu- ja teknisiksi tiloiksi. Vanhan Bunkkerin viidennessä kerroksesta ylöspäin on varattu asumiselle. Asuminen sijoittuu liikuntatilojen yläpuolelle ja muodostaa tiiviin umpikorttelin, jonka keskelle jää suojainen piha.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaavassa on selvitty mahdollisuus ulkotilojen järjestämiseen. Ulkotilalle on kaavassa mahdollistettu tilaa Bunkkerin keskelle. MRL 55 § ei edellytä rakennusalojen määrittämistä asemakaavassa. Asemakaavassa ei siten ole välttämätöntä määrittää rakennusaloja, niin kuin valituksessa virheellisesti väitetään. Bunkkerin tapauksessa pihan alla on suuri osa rakennusta, jonka vuoksi rajausta ei ole tehty.

Tuulisuus

Valittajien mukaan kaavamuutosta koskeva tuulisuustutkielma on vanhentunut, eikä se vastaa kaavamuutoksen mukaisia olosuhteita.

Kaavamuutoksen selostuksen liitteenä on WSP Finland Oy:n lausunto tuulisuuden vaikutuksista. Lausunto on toukokuulta 2011. Lausunto on laadittu Jätkäsaaren liikuntapuiston pohjoisosan ja koulun alueelta. Lausunto koskee tuulisuuskysymystä alueen asemakaavan muutoksen ja sen viitesuunnitelman luonnoksiin liittyen. Lausunto perustuu pääosin Jätkäsaaren osayleiskaavavaiheen kaupunkirakennemallin ja viitesuunnitelman erojen analysointiin.

Kaavamuutosalue sijaitsee meren välittömässä läheisyydessä ja on siten luonnostaan tuulisempaa kuin kauempana rannasta sijaitsevat kohteet. Lausunnon mukaan kaavamuutosalueen pohjoispuolen olemassa olevat ja toteutuvat rakennukset antavat tuulen suojaa luoteis- ja pohjoistuulille. Lausunnon mukaan otettu huomioon kohdealueen viitesuunnitelmaluonnoksen poikkeavuus suhteessa vuoden 2007 tuulisuustutkielmaan.

Lausunnon mukaan ympäristöään selvästi korkeammat rakennukset lisäävät tuulisuutta osittain katutasoon. Tuulisuuden kannalta ympäristöään selvästi korkeampana rakennuksena pidetään rakennusta, jonka korkeus on vähintään kaksinkertainen ympäröivien rakennusten kattojen tasoon nähden. Bunkkerin kerrosluvun korotuksella ei ole oleellista merkitystä tuulisuuden kannalta suhteessa vuoden 2011 tutkimukseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että tuulisuuden vaikutukset on kaavamuu-
toksessa otettu huomioon riittävässä määrin. Selvitys ei ole vanhentunut. Korkea rakentaminen ohjaa korkealla esiintyviä tuulia osittain kohti maanpintaa, mikä saattaa lisätä tuulen puuskaisuutta katutasossa. Bunkkerin alaosa kiertävä lastauslaiturin katos parantaa kuitenkin viihtyvyyttä tuulisuuden suhteen Bunkkerin ympärillä. Lisäksi kaava mahdollistaa tuulisuuskysymysten huomioon ottamisen tarkemmin rakennuslupavaiheen jatkosuunnittelussa.

Melutaso

Valittajien mukaan kaavamääräyksen ohjearvojen tulisi melutason osalta määräytyä Valtioneuvoston päätöksen (VNp nro 993/1992) nojalla uuden alueen mukaisesti, sillä Jätkäsaari on asumisen kannalta uutta aluetta. Kaavoitusvaiheessa tulisi selvittää julkisivujen äänieristystarve ja se onko nykyisiä rakenteita mahdollista parantaa tarvittaessa riittävästi.

Merkittävimmät melulähteet kaava-alueella ovat satamasta operoivat laivat sekä siihen liittyvä maaliikenne ja muu alueelle suuntautuva liikenne. Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan kyseessä on kanta-
kaupunkiin sijoittuva täydennysrakentaminen ja näin ollen kyseessä on vanha alue. Alue voidaan tulkita melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaisesti melun kannalta uudeksi alueeksi vain silloin, kun alueen nykyinen äänitaso, eli lähtötilanne, on hyvin alhainen ja silloin kun alue on selvästi erillään nykyisestä kaupunkirakenteesta. Nyt kyseessä olevalla alueella Jätkäsaarella, ennestään toimineen satama- ja teollisuusalueen käyttötarkoituksen muuttaminen asuin ym. alueeksi ei ole uudisrakentamista. Alue on lähtökohtaisesti jo altistunut melulle, mukaan lukien alueella toimivasta satamasta ja liikenteestä aiheutuva melu. Lisäksi alue on tiiviissä yhteydessä nykyiseen jo olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen.

Helsingin kaupungin vakiintuneen kaavoituskäytännön mukaan kaikki Yleis-kaava 2002:n mukainen rakentaminen on täydennysrakentamista. Tulevaisuudessa rakennettavat asuinalueet on siten tulkittava jo olemassa olevien asuinalueiden täydennysrakentamiseksi ja siten oikeudellisesti vanhoiksi asuinalueiksi. Meluohjearvoista annetun VNp:n mu-

kaisilla uusilla alueilla on katsottava tarkoitettavan lähinnä kantakaupunkien ulkopuolelle suunniteltavia asuinalueita.

Laivojen melua on tutkittu Jätkäsaarella useaan otteeseen. Kaava-
muutoksen selostuksen liitteenä on TL-akustiikan selvitys 07/2011 julki-
suvun äänieristyksestä laivamelua vastaan. Lausunnon mukaan selvi-
tykset ovat osoittaneet, että lähimpien talojen julkisivuihin kohdistuu
huomattavaa melua, jonka torjumiseksi on tarpeen kiinnittää huomiota
talojen ulkoseinien äänieristykseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että alueella on tehty kattavasti meluselvityk-
siä ja ne on otettu asemakaavamääräyksissä huomioon. Asemakaa-
vaan sisältyvät vaatimukset riittävästä meluntorjunnan täyttymisestä
varmistetaan rakennuslupavaiheessa. YUA –kortteliä (urheilutoimintaa
palvelevien rakennusten sekä asuinrakennusten kortteli-alue) koskevis-
sa asemakaavamerkinnöissä ja –määräyksissä melu on otettu huo-
mioon seuraavan määräyksiin:

- oleskeluparvekkeet tulee lasittaa ympäristömelun torjumiseksi
- rakennuksen ulkovaipan kokonaisäänieristävyys tulee mitoittaa laiva-
liikenteen vastaan kiinnittäen huomiota laivaliikenteen melun erityispiir-
teisiin
- ennen rakennusluvan myöntämistä tulee meluselvityksellä osoittaa
melutason ohjearvoihin (vanha-alue) nähden riittävä meluntorjunta
asuinrakennusten piha-alueilla, oleskeluparvekkeilla sekä asuinhuo-
neistoissa ja opetustiloissa.

Lisäksi rakennuslupavaiheessa on huolehdittava MRL 117 f §:n mukai-
sesti, että rakennus ja sen oleskelu- ja piha-alueet suunnitellaan ja ra-
kennetaan siten, että rakennuksen sekä rakennuspaikan piha- ja oles-
kelualueiden meluallistus ja ääniolosuhteet eivät vaaranna terveyttä, le-
poa ja unta. Rakennuksen ääniolosuhteet on määritettävä äänitason ja
kaiuntaisuuden avulla sekä piha- ja oleskelualueilla äänitasojen avulla.
Melukysymykset on selvitetty kaavoituksen yhteydessä riittävästi ja
kaava mahdollistaa, sen määräykset huomioon ottaen, melukysymys-
ten tarkemman selvittämisen ja ottamisen huomioon rakennuslupavai-
heessa.

Selostuksen mukaan YO-kortteliin sijoittuvan koulun piha-alueella me-
lun ohjearvo saattaa hieman ylittyä Tyynenmerenkadun auto- ja raitio-
vaunuliikenteen vaikutuksesta. Jatkosuunnittelussa voidaan tarkenne-
tulla meluselvityksellä kuitenkin varmistaa, että ohjearvo täyttyy osalla
pihaa. Kaava mahdollistaa Tyynenmerenkadun auto- ja raitiovaunuli-
ikenteen meluvaikutuksen huomioon ottamisen jatkosuunnittelussa.

Yhdenvertaisuus ja hyvän hallinnon periaate

Yhdenvertaisuus perustuslaissa suojattuna oikeusperiaatteena edellyttää, että samanlaisia asioita ei tule kohdella eri tavalla. Lisäksi hallintolaki edellyttää, että viranomaisten on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti. Valittajien yhdenvertaisuutta ei ole loukattu asian käsittelyssä. Valittajia ei ole asian käsittelyssä kohdeltu toisin kuin muita, vastaavassa asemassa olevia asianosaisia.

Valittajien valituksessa viittaama kaupunginvaltuuston päätös 15.5.2013 § 142 koski asemakaavan muutosta, joka olisi toteutuessaan mahdollistanut 33-kerroksisen kongressihotellin rakentamisen Jätkäsaareen. Asemakaavamuutoksen tavoitteena oli, että hotellista tulisi yksi Jätkäsaaren maamerkeistä. Rakennus olisi valmistuessaan ollut kantakaupungin korkein rakennus ja siten myös suunnitteilla olevaa Bunkkerinrakennusta merkittävästi korkeampi. Valittajien viittaama kaavamuutos koski kongressihotellin rakentamista, kun nyt käsillä olevassa kaavamuutoksessa on kyse alueen asukkaita, koululaisia ja päiväkotilapsia palvelevasta liikunta- ja uimahallitilasta sekä alueelle tulevista uusista asuinnoista.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan valittajien ja Jätkäsaaren tornihotellista muistutuksen tehneiden kohdalla ei voida katsoa, että kyseessä olisi yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmasta katsottuna samoista asioista. Kaupunginvaltuustolla on ollut vapaa harkinta molempien kaavamuutosten osalta, eikä kaupunginvaltuusto ole sidottu aiemmin tekemäänsä päätökseen ja sen perusteluihin.

Vuorovaikutus

Valittajat ovat valituksessaan vedonneet siihen, että kaavan valmistelussa ja käsittelyssä ei ole ollut tavoitteena saada aikaan toimivaa, alueelle hyödyllistä, asukkaita sekä ympäristöä tyydyttävää asemakaavaa ja että asemakaavaa laadittaessa ei ole noudatettu vaadittua vuorovaikutusta.

Kaupunginhallitus toteaa, että asemakaavan yhtenä tavoitteena on ollut mahdollistaa tavarasatama-aikaisen talletusvarasto Bunkkerin muuttaminen julkisia palveluita ja asumista sisältäväksi hybridirakennukseksi. Yhdessä liikuntapuiston kanssa Bunkkerin tavoite on palvella kaikkia eteläisiä kaupunginosia tarjoten monipuolisia liikuntapalveluja. Tavoitteena on pääasiassa palvella alueen asukkaita, kouluja, päiväkoteja sekä muun muassa vanhusten palvelutaloja.

MRL:n 8 luvussa säännellään kaavoitusmenettelystä ja vuorovaikutuksesta. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että laki antaa välineitä ja luo puitteita osallistumiselle. Kunnan tehtäväksi jää kuitenkin kaavan tar-

koituksen ja merkityksen mukaan sopivan, usein hankekohtaisen vuorovaikutuksen luominen. Vuorovaikutusmenettely on sovittava kunkin kaavoitustilanteen tarpeiden ja vaatimusten mukaisesti. Pykälässä esitetyt muodot eivät osoita yhtä, kaikkiin tilanteisiin sovellettavaa vähimmäistasoa, vaan pikemminkin eri tilanteissa käytettävissä olevia vaihtoehtoja, jolla lain asettama velvoite riittävästä vuorovaikutuksesta ja tiedottamisesta voidaan täyttää. Vuorovaikutuksen tavat suunnitellaan MRL 63 §:n mukaisessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (Jääskeläinen ja Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, Rakennustieto Oy, Helsinki 2014, s. 474-475).

Kaupunginhallitus toteaa, että vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana on ollut avointa ja tiivistä osallisten kanssa. Vuorovaikutuksen osalta riittää, että osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä. Asemakaavamuutoksen vireille tulosta on ilmoitettu 11.3.2011. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos ovat olleet nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa 28.3.-15.4.2011 välisen ajan sekä viraston internetsivuilla. Suunnitelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin 6.4.2011. Kaupunkisuunnitteluviraston vuorovaikutusraportti on päivätty 4.12.2012 ja sitä on täydennetty 16.2.2016 ja 17.5.2016. Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedona kaavan valmisteluaikana saadut lausunnot, kannanotot, kirjeet, muistutukset ja vastineet niihin, sekä yleisötilaisuuden keskeinen sisältö.

Muistutukset on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja niihin on annettu MRL 65 §:n mukaisesti perusteltu kannanotto. Muistutuksia ei ole otettu huomioon, koska ne eivät ole olleet maankäytön suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisia ja kaava täyttää lain sisältövaatimukset. Kunta ei ole päätöksenteossaan sidottu kaavoituksesta annettuihin mielipiteisiin.

Tehdyt selvitykset

Kaavamuutoksen yhteydessä on tehty muun muassa seuraavat selvitykset:

- Varjoisuustarkastelu
- Maaperäselvitys
- Jätkäsaari, Ympäristömeluselvitys, Akukon Oy, 10/2015
- Julkisivun äänieristys laivamelua vastaan, Mitoitusmenettely, TL akustiikka, 1.7.2011

- Helsingin Länsisataman matkustajalaivojen haju-päästöjen leviämismallilaskelmat,
- Ilmatieteen laitos, 3.5.2007
- Helsingin Länsisataman matkustajalaivojen päästövaikutusten arviointi leviämismallilaskelmin, Ilmatieteen laitos, 1.10.2002
- Jätkäsaaren liikuntapuiston pohjoisosa ja koulun piha-alue, Lausunto- tuulisuuden vaikutuksista, WSP Finland Oy, toukokuu 2011

Kaavamuutos perustuu mittaviin ja yksityiskohtaisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Bunkkerin toteutuskonseptia on selvitetty yli vuosikymmenen ajan. Rakennuksen koon vuoksi perinteiset ratkaisumallit eivät ole taloudellisten syiden vuoksi olleet mahdollisia, jolloin on etsitty uusia keinoja toteuttaa alueelle uimahalli ja liikuntatilat.

Tutkimusten ja selvitysten riittävyys

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että kaikkien kaavojen tulee perustua riittäviin, merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Erilaisissa kaavoitustilanteissa ja eri kaavamuotojen kohdalla näiden selvitysten ja tutkimusten laajuus vaihtelee kuitenkin melkoisesti ja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Säännös on varmistamassa sitä, että kaavoittajan tietoon tulevat laatimisen kannalta perustavanlaatuiset seikat. Riittävyyden suhteen ei siten ole olemassa mitään yleistä säännöstä, vaan tutkimusten ja selvitysten riittävyyttä tulee arvioida tapauskohtaisesti (Ekroos ja Majamaa: Maankäyttö- ja rakennuslaki, kolmas uudistettu painos 2015, Edita, s. 51).

Uuden tarkistetun MRL 9 §:n (6.3.2015/204) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tarpeellisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Riittävää on, että selostuksessa on esitetty kaavan merkittäviä vaikutuksia koskeva vaikutusten arviointi. Kaavan laadinnan yhteydessä on edellä todetulla tavalla tehty MRL 9 § ja MRA 1 §:n edellyttämät tutkimukset ja selvitykset. Vaikutukset on selvitetty vaaditulla tavalla tarpeellisessa määrin.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksissa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 § asettamat edellytykset terveelliselle, turvallisuudelle ja viihtyisälle elinympäristölle. Kaavamuutos perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavapäätös ei ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla virheellisessä järjestyksessä, viranomai-

05.09.2016

nen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lain vastainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 28.7.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut, ote lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt 9.9.2016 mennessä kaupunginhallitusta hankkimaan valituksen johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa lausunnon kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Kaupunginkanslian oikeuspalvelut on laatinut lausunnon yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Esittelijän ehdotus on saadun lausunnon mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kaj/3

hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 28.7.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut, ote lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitusteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 767

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksen esteettömyydestä

HEL 2016-006911 T 03 00 00

YM004:00/2016

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa ympäristöministeriölle rakennuksen esteettömyyttä koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että lausuttavana oleva valtioneuvoston asetusluonnos toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen (958/2012) periaatetta, jonka mukaan valtakunnalliset rakentamismääräykset uudistetaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Tavoitteena on samalla säätää aina selkeästi, mitkä määräykset koskevat erityyppisiä viranomaislupaa edellyttäviä hankkeita, jolloin epäselvyydet esimerkiksi korjausrakentamisessa sovellettavien määräysten soveltamisalasta vähenevät. Asetusluonnos toteuttaa Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitetta selkiinnyttää esteettömyyden toteuttamisen velvoittavien nykyisten säännösten ja ei-velvoittavien ohjeiden tulkintaa. Näin toteutuessaan asetusluonnos myös yhdenmukaistaisi käytäntöjä eri kunnissa.

Ehdotetun lainsäädännön tuomat täsmennykset varmistavat nykyistä paremmin, että uusissa hallinto-, palvelu-, toimisto- ja liikerakennuksissa esteettömyys on hyvällä tasolla ja kaikilla ihmisillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin ja työntekoon. Näin ollen se osaltaan edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikille. Asumisen osalta ehdotukset kuitenkin heikentävät olemassa olevaa tilannetta.

Asetusluonnoksen soveltamisala

Asetuksen soveltamisala kohdentaa esteettömyysvaatimukset käyttötarkoituksen mukaisesti jaoteltuina. Käyttötarkoitus esitetään katsottavaksi tilakohtaisen käyttötarkoituksen eikä rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaisesti. Asetus koskee hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- ja asuinrakennusta sekä muussa rakennuksessa olevaa vastaavaa tilaa. Työtiloja sisältävää muuta rakennusta asetus koskee työn luonne huomioon ottaen.

Asetukseen on sisäkirjoitettu käyttötarkoituksia koskeva kahtiajako koskien asuntojen kohdentamista erilaisille käyttäjille. Yleisesti käytettäviksi tarkoitettujen tilojen tulee mitoittaa ja toteuttaa noudattaen liikkumis- ja toimimisesteisille kohdennettujen tilojen vaatimuksia. Sen lisäksi

asunnot on jaettu liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuihin ja niin sanottuihin tavallisiin asuntoihin. Asetusluonnoksen perustelutekstissä täsmennetään, että liikkumis- ja toimimisesteisille henkilölle tarkoitettuna asuntona pidettäisiin muun muassa vanhuksille tai vammaisille henkilöille erityisesti tarkoitettuja asuntoja. Perustelutekstin mukaan tällaiset asunnot tulee paitsi mitoitukseltaan myös varustetasoltaan vastata liikkumisesteisyyden tarpeita. Liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattujen asuntojen määrään ei asetustalonnos ota lainkaan kantaa silloin, kun kyse on tavanomaisesta asuntorakentamisesta. Liikkumis- ja toimimisesteettömien asuntojen tarvittavan määrän ohjaus siirretään siten kuntien omaan harkintaan.

Käyttötarkoitukseen liittyvää huojennusta esitetään valtionohjauksella kevennettäväksi opiskelija- ja nuorisoasuntojen osalta kuitenkin siten, että liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuja ja tiukempien vaatimusten mukaan toteutettavia wc- ja pesutiloja tulee olla vain 5 %:ssa asuntoja, kuitenkin aina vähintään yhdessä asunnossa. Tätä voidaan pitää liian vähäisenä määränä, koska rakennusten käyttötarkoitukset voivat vuosien aikana muuttua. Lisäksi tiloissa tulee olla vierailijoille sopivia esteettömiä wc-tiloja.

Käyttötarkoituksen mukaisen jaottelun lisäksi soveltamisalaan esitetään rakennustyyppikohtaisia poikkeuksia siten, että laajimpia esteettömyysvaatimuksia sovelletaan julkisiin rakennuksiin sekä asuinkerrostaloihin. Rivitaloja ja muita kytkettyjä pientaloja koskevat vain asetuksen rakennukseen johtavia kulkuväyliä ja niiden mitoitus, rakennuksen sisäänkäyntiä ja ovia koskevat vaatimukset poislukien kuitenkin kulkuteihin sisältyvä liikkumisesteisille suunnatun autopaikan vaatimus. Omakoti- ja paritalot jäävät kokonaan vaatimusten ulkopuolelle.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta esteettömyyttä vaaditaan parannettavan vain rakennusluvan varaisiin toimenpiteisiin ja vain siltä osin kuin se on rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Asuinkerrostalojen osalta asetuksen säännöksiin soveltaminen muuhun kuin uuden rakennuksen rakentamiseen on rajattu ainoastaan rakennusten yleisiin tiloihin ja silloinkin vain niihin tiloihin, joihin kohdistuu toimenpiteitä.

Kaupunginhallitus toteaa, että asuntorakentamisen osalta soveltamisalueiden rajausta voidaan pääosin pitää perusteltuna. Laajimmat vaatimukset kohdistuvat yleispätevään tuotantoon, jolla on suurin kohderyhmä. Sen sijaan pien- ja rivitalojen osalta asetustalonnos keventää vaatimuksia. Vaatimusten keventäminen kohdistuu vahvimmin asuntokantaan, joka on tyypillisimmin asukkaana itsensä tilaamaa. Nykyisin edellytetään pien- ja rivitaloihin lähinnä esteetöntä sisäänkäyntiä, mitä voi pitää tarpeellisenä jatkossakin esimerkiksi vierailtavuuden takia. Merkittä-

vissä korjauksissa, kuten kerrostalojen putkiremonteissa esteettömyyden kehittäminen tulisi ottaa huomioon wc- ja pesutilojen osalta. Tältä osin raja- ja yhteistiloihin on ongelmallinen.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta tehty merkittävä raja- ja vaikutus sekin perustellulta. Muun muassa asuinkerrostalojen korjaus- ja vastaavissa hankkeissa määräykset koskevat vain rakennuksen yleisiä tiloja. Tarkoituksenmukaisuusperiaate mahdollistaa järkevän korjaamisen eikä johda välttämättömien korjausten lykkäämiseen sen johdosta, että korjausten pelättäisiin laukaisevan rakennushankkeeseen ryhtyvän tarpeisiin nähden ylimitoitettuja vaatimuksia.

Asetusluonnoksen arviointia

Asetus täsmentää monia tähän asti ohjeellisena annettuja mittoja, kuten liikkumisesteisen henkilön käyttöön tarkoitettun autopaikan osalta, rakennuksen ulko-oven avautumispuolen etäisyyden mittaa seinän sisäänurkkaan, muun kuin asuinrakennuksen sisäisen kulkuväylän osalta sekä hissiä edellyttävän asunnon eteisen ja keittiön kääntymistilan mitan osalta. Samoin nykyisin ohjetasolla mainittu pyörähdysympyrän koko hissiä edellyttävien asuntojen wc- ja pesutiloissa siirretään velvoittavaksi määräykseksi ja samalla sen kooksi esitetään 1300 millimetriä. Kuitenkin asunnoissa, jotka on erityisesti tarkoitettu liikkumis- ja toimimisesteiselle henkilölle, esitetään velvoittavaksi rakennuksen kerrosluvusta riippumatta yksi wc- ja pesutila, jossa kiinteiden kalusteiden välille jää halkaisijaltaan vähintään 1500 mm vapaata tilaa. Lisäksi wc-istuimen toisella puolella tulee olla vapaata tilaa vähintään 900 mm.

Pientalojen esteettömyydestä on vallinnut tulkintakirjavuutta mm. sen suhteen, mitä tiloja on tulkittu asumista palveleviksi välttämättömiksi tiloiksi. Esitys poistaa nykyisiin määräyksiin sisältyvää tulkinnanvaraisuutta myös tältä osin. Esityksen perustelujen mukaan asumista palvelevia välttämättömiä tiloja olisivat asunnon yksi wc- ja pesutila ja yksi asuntokohtainen ulkotila kuten parveke tai terassi. Mikäli asunnossa olisi useampi wc- ja pesutila tai terassi, ei ovien vähimmäisleveys koskisi kuin yhtä niistä. Asuntosuuna ei perustelujen mukaan olisi asumista palveleva välttämätön tila. Sen sijaan asuinkerrostaloissa rakennuksen käyttöä palvelevina tiloina pidettäisiin irtaimiston, lastenvaunujen, apuvälineiden ja ulkoiluvälineiden säilytystilaa, jätehuonetta, talopesulaa ja talosaunaa sekä muuta kiinteistöllä asukkaalle käyttöön tarkoitettua tilaa kuten autohallia.

Luvanvaraisissa korjaus- ja muutostöissä asetusluonnos antaa viranomaiselle harkintavaltaa ja käyttötarkoitusta muutettaessa harkitaan esteettömyysvaatimusta siitä lähtökohdasta, ovatko esteettömyyden parantaminen rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja

laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Jos esimerkiksi kysymyksessä on rakennuksen käyttötarkoituksen muutos kokonaan tai suurimmalta osiltaan, voi esityksen perustelujen mukaan esteettömyyden parantaminen olla tarkoituksenmukaista vain osassa rakennusta. Harkintavalta on tervetullutta ja mahdollistaa olemassa olevan rakennuskannan uudelleenkäyttöä ja kehittämistä ilman, että esteettömyysvaatimuksesta kuitenkaan perusteettomasti tingitään.

Enintään kaksi asuntoa käsittävien pientalojen osalta esteettömyyden toteuttaminen jää hankkeeseen ryhtyvän omaan harkintaan. Esityksen perustelujen mukaan (s. 9) muulla kytketyllä pientalolla tarkoitetaan esimerkiksi viereiseen asuntoon kytkettyä kaupunkipientaloa (ns. townhouse), joka sijaitsee omalla tontilla. Rakennukseen johtavaa kulkuväylää koskeva 2 §:n 1 momentin säännös ulottuisi tällöin myös näihin townhouse-rivitaloihin. Kaupunginhallitus ei pidä tätä tarpeellisena. Tilanne jopa tiukentuisi verrattuna nykyiseen sääntelyyn. Koska townhouse puhtaimmillaan sijoittuu juuri omalle tontille ja rinnastuu siltä osin omakotitaloon, ei siltä pidä vaatia esteetöntä kulkuväylää tontin tai rakennuspaikan rajalta. Sama periaate koskee rivitaloja. Myöskään niiden osalta ei ole syytä tiukentaa esteettömyyttä nykysääntelyyn verrattuna.

Erialaista tulkintakäytäntöä voi aiheuttaa asuntorakentamista koskeva kahtiajako, jossa ”tavalliset asunnot” selviävät lievemällä esteettömyysmitoituksella verrattuna erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin asuntoihin. Esitys ei ota kantaa siihen, kuinka suuri osa asunnoista kuuluisi tähän erityiskategoriaan. Väestön ikääntyminen ja yhteiskunnan tavoite vähentää vanhusten laitospaikoista asumista lisäävät vääjäämättä tarvetta erityisvaatimukset täyttävän asuntokannan osalta. Esityksen perusteluissa mainitaan, että erityiskategoriaan kuuluvia asuntoja ovat muun muassa vanhuksille tai vammaisille henkilöille erityisesti tarkoitettut asunnot. Käytännössä esitys johtaisi todennäköisesti siihen, että normaalit kerrostalot toteutettaisiin kauttaaltaan tavallisia asuntoja koskevilla esteettömyysmitoituksilla.

Kaupunginhallitus katsoo, että myös nämä niin sanotut tavalliset asunnot hissiä edellyttävissä rakennuksissa tulisivat kuitenkin jatkossa täyttämään kohtuulliset esteettömyyden perusvaatimukset. Kerrostaloasuntojen kahtiajako tavallisiin ja erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin tullee aikaa myöten vaikuttamaan kuntien kaavoituskäytäntöihin.

Esteettömyysvaatimusten poistaminen tai lieventäminen, mikä asetusluonnoksessa kohdistuu erityisesti asukkaan itsensä tilaamaan pientalokantaan, heikentää näiden rakennusten sopeutumiskykyä asukkaiden muuttuviin tarpeisiin elämän eri tilanteissa. Tällöin kustan-

nukset mahdollisista muutostöistä myöhemmän käytön aikana tulevat rakennuksen omistajan maksettavaksi. Huomattavaa onkin, että näin ollen ehdotetulla lainsäädäntömuutoksella on pidemmällä aikavälillä erityisesti omakoti- ja paritalon ja myös rivitalon käyttäjä-omistajalle huomattavia lisäkustannuksia aiheuttava vaikutus.

Eräitä tarkistusehdotuksia esteettömyysmääräyksiin

Rakennukseen johtavaa kulkuväylää koskevaa 2 §:n 1 momentin säännöstä ehdotetaan selvennettäväksi siltä osin, ettei synny epäselvyyttä, voiko ulkotilassa olevan luiskan kaltevuus olla yli viisi prosenttia, jos luiska voidaan pitää sisätilassa olevaan luiskaan verrattavassa kunnossa (7 §). Ylipäättänsä luiskatun kulkuväylän kaltevuuden rajaaminen enintään viiteen prosenttiin vaikeuttaisi pihasuunnittelua erityisesti pienillä tonteilla ja vaikeissa maasto-olosuhteissa. Säännöstä tulee lieventää vähintäänkin ottamalla siihen mukaan suhteutus maaston muotoon. Vaihtelevat maastonmuodot voivat aiheuttaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia päästä enintään viiden prosentin kaltevuuteen.

Vaatus hissiyhteyden ulottumisesta jokaiseen tasoon, josta on käynti asuntoon (10 §:n 2 mom.) saattaa vaikeuttaa kaksikerroksisten asuntojen suunnittelua tilanteessa, jossa samaan asuntoon kuuluvat tilat eivät korkeusmielessä sijoitu sopivasti päällekkäin. Säännöksen lieventämisestä on syytä tältä osin harkita.

Hygieniatilojen mitoitusta muussa kuin asuinrakennuksessa koskevasta 11 §:stä on jätetty pois nykyiseen määräykseen F1 3.2.2. sisältyvä vaatimus, jonka mukaan wc-istuimen ja seinän väliin tulee taakse jättää 300 mm tila silloin kun wc-tila on tarkoitettu käytettäväksi siirtymiseen pyörätuolista wc-istuimelle. Vaatimuksen poistaminen herättää kysymyksen siitä, onko ratkaisuun päädytty perustellusta syytä.

Yleisten töiden lautakunnan sekä vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot

Lausunnonantajista yleisten töiden lautakunta sekä kaupungin vammaisneuvosto katsovat mm., että esteettömyysvaatimusten lievennykset heikentävät oleellisesti liikkumis- ja toimimisesteisten ihmisten mahdollisuuksia valita asuinpaikkansa ja asuntonsa sekä estää heitä toimimasta tai vierailemasta ystäviensä ja tuttaviansa luona heidän kodeissaan. Lisäksi vaatimusten poistaminen tai lieventäminen heikentää rakennusten sopeutumiskykyä asukkaiden muuttuviin tarpeisiin elämän eri tilanteissa. Todennäköistä on, että rakentamisvaiheessa saavutetut kustannussäästöt johtavat asuntojen muutostöihin ja asuinrakennusten korjaamiseen myönnettävien taloudellisten tukien kysynnän rajuun kasvuun.

Helsingin vanhusneuvosto pitää lausunnossaan tärkeänä, että yhteiskunta tukee ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotonaan ja käyttää erilaisia palveluja, mikä edellyttää rakennusten esteettömyyttä. Mittakaavaltaan suurimpana asumisen esteongelmana Helsingissä vanhusneuvosto pitää kerrostalojen hissittömyyttä. Hissittömyysongelman ratkaisuun tähtäävät toimet ovat tärkeitä ja ne tulee toteuttaa mahdollisimman pian. Vanhusneuvosto katsoo niin ikään, että mm. hallitusohjelman esteettömyyssäätelyn purkutavoitteen myötä vaarana on, että asuntorakentamisessa etsitään lyhytnäköisesti säästöjä tulevaisuuden kustannuksella.

Kaupunginhallitus katsoo, että lausuttavana oleva ehdotus ei estä suunnittelemaista vähimmäismääräyksiä ylittäviä ja esteettömyyttä entisestään parantavia ratkaisuja. Esimerkkinä todettakoon, että vaikka pientalojen osalta ei esteettömyysvaatimuksia jatkossa olisikaan, voidaan haluttaessa jatkaa käytäntöä, jonka mukaan esteettömyyttä parantavia ratkaisuja voi lupaviranomainen pitää erityisenä syynä harkittaessa suostumista rakennusoikeuden ylitykseen.

Lopuksi

Kokonaisuutena kaupunginhallitus pitää asetusluonnosta oikeansuuntaisena ja hyvin perusteltuna. Asetusluonnos perusteluteksteineen luo varsin selkeän kokonaisuuden, josta on aiempaa helpommin löydettävissä velvoittavat määräykset ja ei-velvoittavat ohjeet. Se jättää tilaa ja tilauksen hyvälle suunnittelulle. Valtaosa esitetyistä muutoksista keventäisivät esteettömyysmääräyksiä. Erityisen merkittävänä voidaan pitää tavallisten asuntojen hygieniatilojen mitoitusta koskevia lievennyksiä. Myös hartiapankkirakentajien voidaan ennakoida tervehtivän ilolla tilaajan omien tarpeiden asettamista yleisten esteettömyyssäädösten edelle.

Kaupunginhallitus toteaa, että lausunnossa esitetyt tarkistusehdotukset asetusluonnoksen esteettömyysmääräyksiin olisivat omiaan mm. edistämään tiivistä kaupunkirakentamista ja monipuolista rakennuskantaa. Osaltaan ne myös helpottaisivat ainakin asuntosuunnittelussa vastaan tulevia mitoituksen ja väljyysvaatimusten haasteita.

Valtioneuvosto on vuonna 2013 tehnyt edelleen voimassa olevan periaatepäätöksen Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmasta (Ikä-Aske) vuosille 2013–2017. Ohjelman mukaan maassamme tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa vuoteen 2030 mennessä, jos tavoite on, että kotona asuu vähintään 92 prosenttia yli 75-vuotiaista ja lähes kaikki sitä nuoremmat henkilöt. Tällä hetkellä esteettömien asuntojen tavoitteesta on olemassa noin kolmasosa. Viime vuosien keskimääräisellä rakentamisvauhdilla ja nykymääräysten mukaan rakentaen

voitaisiin saada aikaan toinen kolmasosa. Viimeinen kolmasosa edellyttäisi olemassa olevien rakennusten laajamittaisia esteettömyyskorjauksia, mukaan lukien hissien jälkiasennukset.

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikka asetuseräluonnos noudattaa selkeästi hallitusohjelman linjausta ja keventää valtion normiohjausta, on samassa yhteydessä kuitenkin huomautettava, että sääntelyn keventäminen tarkoittaa suurempia vaatimuksia kunnalliselle itseohjaukselle erityisesti iäkkäille sopivien asuntojen riittävyden suhteen. Iäkkäiden henkilöiden kotona selviytymisen mahdollistaminen edellyttää riittävää esteetöntä asuntokantaa. Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelman tarvetarkastelujen mukaan esteettömän asuntokannan riittävyden varmistamiseen tarvittaisiin uudistuotannon lisäksi myös saman verran esteettömäksi korjattavia asuntoja.

Kaupunginhallitus toteaa myös sen, että Suomi on ratifioinut vammaisten ihmisoikeussopimuksen 10.6.2016 ja esteettömyys on sen mukaisesti ihmisoikeus.

Kaupunginhallitus päätti tarkistaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Hannu Tuominen: Esitän seuraavia muutoksia esitykseen:

1. Kappaleen 3 loppuun lisäys "Asumisen osalta ehdotukset kuitenkin heikentävät olemassa olevaa tilannetta"

2. Kappaleen 6 loppuun "Tätä voidaan pitää liian vähäisenä määränä, koska rakennusten käyttötarkoitukset voivat vuosien aikana muuttua. Lisäksi tiloissa tulee olla vierailijoille sopivia esteettömiä wc-tiloja"

3. Kappale 9 muutetaan kuulumaan

Kaupunginhallitus toteaa, että asuntorakentamisen osalta soveltamisalueiden rajausta voidaan *pääosin* pitää perusteltuna. Laajimmat vaatimukset kohdistuvat yleispätevään tuotantoon, jolla on suurin kohderyhmä. Sen sijaan pien- ja rivitalojen osalta asetuseräluonnos keventää vaatimuksia. Vaatimusten keventäminen n kohdistuu vahvimmin asuntokantaan, joka on tyypillisimmin asukkaana itsensä tilaamaa. Nykyisin edellytetään pien- ja rivitaloihin lähinnä esteetöntä sisäänkäyntiä, mitä voi pitää tarpeellisenä jatkossakin esimerkiksi vierailtavuuden takia. *Merkittävissä korjauksissa, kuten kerrostalojen putkiremonteissa esteettömyyden kehittäminen tulisi ottaa huomioon wc- ja pesutilojen osalta. Tältä osin rajausta yhteistiloihin on ongelmallinen*

4. Poistetaan kappale 18

5. Poistetaan kappaleen 19 viimeinen lause

6. Poistetaan kappaleet 20-21

7. Lisätään kappaleen 30 jälkeen uusi kappale: ”Kaupunginhallitus toteaa myös sen, että Suomi on ratifioinut vammaisten ihmisoikeussopimuksen 10.6.2016 ja esteettömyys on sen mukaisesti ihmisoikeus.”

Kannattaja: Pilvi Torsti

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hannu Tuomisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Juha Hakola, Arja Karhuvaara, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 8

Veronika Honkasalo, Tuuli Kousa, Silvia Modig, Osku Pajamäki, Pilvi Torsti, Hannu Tuominen, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Terhi Peltokorpi

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Hannu Tuomisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6 - 8 (1 poissa).

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 8.6.2016 (internetiin)
- 2 Asetusluonnos rakennuksen esteettömyydestä
- 3 Asetusluonnoksen perustelumuistio
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto 9.8.2016
- 5 Vanhusneuvoston lausunto 16.8.2016
- 6 Vammaisneuvoston kannanotto 17.8.2016 (internetiin)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ympäristöministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää lähettää ympäristöministeriölle rakennuksen esteettömyyttä koskevasta valtioneuvoston asetusaluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että lausuttavana oleva valtioneuvoston asetusaluos toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen (958/2012) periaatetta, jonka mukaan valtakunnalliset rakentamismääräykset uudistetaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Tavoitteena on samalla säätää aina selkeästi, mitkä määräykset koskevat erityyppisiä viranomaislupaa edellyttäviä hankkeita, jolloin epäselvyydet esimerkiksi korjausrakentamisessa sovellettavien määräysten soveltamisalasta vähenevät. Asetusaluos toteuttaa Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitetta selkiinnyttää esteettömyyden toteuttamisen velvoittavien nykyisten säännösten ja ei-velvoittavien ohjeiden tulkintaa. Näin toteutuessaan asetusaluos myös yhdenmukaistaisi käytäntöjä eri kunnissa.

Ehdotetun lainsäädännön tuomat täsmennykset varmistavat nykyistä paremmin, että uusissa hallinto-, palvelu-, toimisto- ja liikerakennuksissa esteettömyys on hyvällä tasolla ja kaikilla ihmisillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin ja työntekoon. Näin ollen se osaltaan edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikille.

Asetusaluonnoksen soveltamisala

Asetuksen soveltamisala kohdentaa esteettömyysvaatimukset käyttötarkoituksen mukaisesti jaoteltuina. Käyttötarkoitus esitetään katsottavaksi tilakohtaisen käyttötarkoituksen eikä rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaisesti. Asetus koskee hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- ja asuinrakennusta sekä muussa rakennuksessa olevaa vastaavaa tilaa. Työtiloja sisältävää muuta rakennusta asetusta koskee työn luonne huomioon ottaen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Asetukseen on sisäänkirjoitettu käyttötarkoituksia koskeva kahtiajako koskien asuntojen kohdentamista erilaisille käyttäjille. Yleisesti käytettäviksi tarkoitettut tilat tulee mitoittaa ja toteuttaa noudattaen liikkumis- ja toimimisesteisille kohdennettujen tilojen vaatimuksia. Sen lisäksi asuintilat on jaettu liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuihin ja niin sanottuihin tavallisiin asuntoihin. Asetusluonnoksen perustelutekstissä täsmennetään, että liikkumis- ja toimimisesteisille henkilölle tarkoitettuna asuintilana pidettäisiin muun muassa vanhuksille tai vammaisille henkilöille erityisesti tarkoitettuja asuntoja. Perustelutekstin mukaan tällaiset asunnot tulee paitsi mitoitukseltaan myös varustetasoltaan vastata liikkumisesteisyyden tarpeita. Liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattujen asuntojen määrään ei asetustuonnos ota lainkaan kantaa silloin, kun kyse on tavanomaisesta asuntorakentamisesta. Liikkumis- ja toimimisesteettömien asuntojen tarvittavan määrän ohjaus siirretään siten kuntien omaan harkintaan.

Käyttötarkoitukseen liittyvää huojennusta esitetään valtioneuhjauksella kevennettäväksi opiskelija- ja nuorisoasuntojen osalta kuitenkin siten, että liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuja ja tiukempien vaatimusten mukaan toteutettavia wc- ja pesutiloja tulee olla vain 5 %:ssa asuntoja, kuitenkin aina vähintään yhdessä asunnossa.

Käyttötarkoituksen mukaisen jaottelun lisäksi soveltamisalaan esitetään rakennustyyppikohtaisia poikkeuksia siten, että laajimpia esteettömyysvaatimuksia sovelletaan julkisiin rakennuksiin sekä asuinkerrostaloihin. Rivitaloja ja muita kytkettyjä pientaloja koskevat vain asetuksen rakennukseen johtavia kulkuväyliä ja niiden mitoitusta, rakennuksen sisäänkäyntiä ja ovia koskevat vaatimukset pois lukien kuitenkin kulkuteihin sisältyvä liikkumisesteisille suunnatun autopaikan vaatimus. Omakoti- ja paritalot jäävät kokonaan vaatimusten ulkopuolelle.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta esteettömyyttä vaaditaan parannettavan vain rakennusluvan varaisiin toimenpiteisiin ja vain siltä osin kuin se on rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Asuinkerrostalojen osalta asetuksen säännöksiin soveltaminen muuhun kuin uuden rakennuksen rakentamiseen on rajattu ainoastaan rakennusten yleisiin tiloihin ja silloinkin vain niihin tiloihin, joihin kohdistuu toimenpiteitä.

Kaupunginhallitus toteaa, että asuntorakentamisen osalta soveltamisalueiden rajausta voidaan pitää perusteltuna. Laajimmat vaatimukset kohdistuvat yleispätevään tuotantoon, jolla on suurin kohderyhmä. Sen sijaan pien- ja rivitalojen osalta asetustuonnos keventää vaatimuksia. Vaatimusten keventäminen kohdistuu vahvimmin asuntokantaan, joka on tyypillisimmin asukkaan itsensä tilaamaa.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta tehty merkittävä rajaus vaikuttaa sekin perustellulta. Muun muassa asuinkerrostalojen korjaus- ja vastaavissa hankkeissa määräykset koskevat vain rakennuksen yleisiä tiloja. Tarkoituksenmukaisuusperiaate mahdollistaa järkevän korjaamisen eikä johda välttämättömien korjausten lykkäämiseen sen johdosta, että korjausten pelättäisiin laukaisevan rakennushankkeeseen ryhtyvän tarpeisiin nähden ylimitoitettuja vaatimuksia.

Asetusluonnoksen arviointia

Asetus täsmentää monia tähän asti ohjeellisena annettuja mittoja, kuten liikkumisesteisen henkilön käyttöön tarkoitettun autopaikan osalta, rakennuksen ulko-oven avautumispuolen etäisyyden mittaa seinän sisäänurkkaan, muun kuin asuinrakennuksen sisäisen kulkuväylän osalta sekä hissiä edellyttävän asunnon eteisen ja keittiön kääntymistilan mitan osalta. Samoin nykyisin ohjetasolla mainittu pyörähdysympyrän koko hissiä edellyttävien asuntojen wc- ja pesutiloissa siirretään velvoittavaksi määräykseksi ja samalla sen kooksi esitetään 1300 millimetriä. Kuitenkin asunnoissa, jotka on erityisesti tarkoitettu liikkumis- ja toimimisesteiselle henkilölle, esitetään velvoittavaksi rakennuksen kerrosluvusta riippumatta yksi wc- ja pesutila, jossa kiinteiden kalusteiden välille jää halkaisijaltaan vähintään 1500 mm vapaata tilaa. Lisäksi wc-istuimen toisella puolella tulee olla vapaata tilaa vähintään 900 mm.

Pientalojen esteettömyydestä on vallinnut tulkintakirjavuutta mm. sen suhteen, mitä tiloja on tulkittu asumista palveleviksi välttämättömiksi tiloiksi. Esitys poistaa nykyisiin määräyksiin sisältyvää tulkinnanvaraisuutta myös tältä osin. Esityksen perustelujen mukaan asumista palvelevia välttämättömiä tiloja olisivat asunnon yksi wc- ja pesutila ja yksi asuntokohtainen ulkotila kuten parveke tai terassi. Mikäli asunnossa olisi useampi wc- ja pesutila tai terassi, ei ovien vähimmäisleveys koskisi kuin yhtä niistä. Asuntos sauna ei perustelujen mukaan olisi asumista palveleva välttämätön tila. Sen sijaan asuinkerrostaloissa rakennuksen käyttöä palvelevina tiloina pidettäisiin irtaimiston, lastenvaunujen, apuvälineiden ja ulkoiluvälineiden säilytystilaa, jätehuonetta, talopesulaa ja talosaunaa sekä muuta kiinteistöllä asukkaan käyttöön tarkoitettua tilaa kuten autohallia.

Luvanvaraisissa korjaus- ja muutostöissä asetuseräluonnos antaa viranomaiselle harkintavaltaa ja käyttötarkoitusta muutettaessa harkitaan esteettömyysvaatimusta siitä lähtökohdasta, ovatko esteettömyyden parantaminen rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Jos esimerkiksi kysymyksessä on rakennuksen käyttötarkoituksen muutos kokonaan tai suurimmalta osiltaan, voi esityksen perustelujen mukaan esteettömyyden parantaminen olla tarkoituksenmukaista vain osassa rakennusta.

Harkintavalta on tervetullutta ja mahdollistaa olemassa olevan rakennuskannan uudelleenkäyttöä ja kehittämistä ilman, että esteettömyysvaatimuksesta kuitenkaan perusteettomasti tingitään.

Enintään kaksi asuntoa käsittävien pientalojen osalta esteettömyyden toteuttaminen jää hankkeeseen ryhtyvän omaan harkintaan. Esityksen perustelujen mukaan (s. 9) muulla kytketyllä pientalolla tarkoitetaan esimerkiksi viereiseen asuntoon kytkettyä kaupunkipientaloa (ns. townhouse), joka sijaitsee omalla tontilla. Rakennukseen johtavaa kulkuväylää koskeva 2 §:n 1 momentin säännös ulottuisi tällöin myös näihin townhouse-rivitaloihin. Kaupunginhallitus ei pidä tätä tarpeellisena. Tilanne jopa tiukentuisi verrattuna nykyiseen sääntelyyn. Koska townhouse puhtaimmillaan sijoittuu juuri omalle tontille ja rinnastuu siltä osin omakotitaloon, ei siltä pidä vaatia esteetöntä kulkuväylää tontin tai rakennuspaikan rajalta. Sama periaate koskee rivitaloja. Myöskään niiden osalta ei ole syytä tiukentaa esteettömyyttä nykysääntelyyn verrattuna.

Erialaista tulkintakäytäntöä voi aiheuttaa asuntorakentamista koskeva kahtiajako, jossa ”tavalliset asunnot” selviävät lievemällä esteettömyysmitoituksella verrattuna erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin asuntoihin. Esitys ei ota kantaa siihen, kuinka suuri osa asunnoista kuuluisi tähän erityiskategoriaan. Väestön ikääntyminen ja yhteiskunnan tavoite vähentää vanhusten laitospaikoista asumista lisäävät vääjäämättä tarvetta erityisvaatimukset täyttävän asuntokannan osalta. Esityksen perusteluissa mainitaan, että erityiskategoriaan kuuluvia asuntoja ovat muun muassa vanhuksille tai vammaisille henkilöille erityisesti tarkoitettut asunnot. Käytännössä esitys johtaisi todennäköisesti siihen, että normaalit kerrostalot toteutettaisiin kauttaaltaan tavallisia asuntoja koskevilla esteettömyysmitoituksilla.

Kaupunginhallitus katsoo, että myös nämä niin sanotut tavalliset asunnot hissiä edellyttävissä rakennuksissa tulisivat kuitenkin jatkossa täyttämään kohtuulliset esteettömyyden perusvaatimukset. Kerrostaloasuntojen kahtiajako tavallisiin ja erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin tulee aikaa myöten vaikuttamaan kuntien kaavoituskäytäntöihin.

Esteettömyysvaatimusten poistaminen tai lieventäminen, mikä asetusluonnoksessa kohdistuu erityisesti asukkaan itsensä tilaamaan pientalokantaan, heikentää näiden rakennusten sopeutumiskykyä asukkaiden muuttuviin tarpeisiin elämän eri tilanteissa. Tällöin kustannukset mahdollisista muutostöistä myöhemmän käytön aikana tulevat rakennuksen omistajan maksettavaksi. Huomattavaa onkin, että näin ollen ehdotetulla lainsäädäntömuutoksella on pidemmällä aikavälillä

erityisesti omakoti- ja paritalon ja myös rivitalon käyttäjä-omistajalle huomattavia lisäkustannuksia aiheuttava vaikutus.

Eräitä tarkistusehdotuksia esteettömyysmääräyksiin

Soveltamisalaa koskevaa 1 §:n 2 momentin säännöstä esitetään muutettavaksi niin, että momentin toisesta virkkeestä poistetaan maininta ”muu kytketty pientalo”. Lisäksi esitetään, että rivitalojen osalta soveltamisala koskee niitä rivitaloasuntoja, joihin maaston muodon ja korkeuserot huomioon ottaen on mahdollista toteuttaa liikkumis- ja toimimises-teiselle henkilölle soveltuva kulkuväylä.

Rakennukseen johtavaa kulkuväylää koskevaa 2 §:n 1 momentin säännöstä ehdotetaan selvennettäväksi siltä osin, ettei synny epäselvyyttä, voiko ulkotilassa olevan luiskan kaltevuus olla yli viisi prosenttia, jos luiska voidaan pitää sisätilassa olevaan luiskaan verrattavassa kunnossa (7 §). Ylipäättänsä luiskatun kulkuväylän kaltevuuden rajaaminen enintään viiteen prosenttiin vaikeuttaisi pihasuunnittelua erityisesti pienillä tonteilla ja vaikeissa maasto-olosuhteissa. Säännöstä tulee lieventää vähintäänkin ottamalla siihen mukaan suhteutus maaston muotoon. Vaihtelevat maastonmuodot voivat aiheuttaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia päästä enintään viiden prosentin kaltevuuteen. Lisäksi luiskaa koskeva 7 § on ehdottomuudessaan tiukka (ks. edellä myös 2 §).

Asetusluonnoksen 4 §:n vaatimus esteettömästä pääsystä asuntoterassille rajoittaa asuntosuunnittelun mahdollisuuksia esimerkiksi terassitalojen osalta. Viherkattojen yleistyminen tulee myös ottaa huomioon siten, jotta liian tiukalla esteettömyysvaatimuksella ei käytännössä estetäisi viherkattojen toteuttamista. Asuntoterassi ei ole määräysten edellyttämä, ja jos niiden toteuttaminen koetaan liian vaativana, voi lopputuloksena olla niiden jääminen kokonaan pois. On kuitenkin syytä huomata, että asuntoterassi saattaa sijaita asuntokohtaisen ulkotilan, kuten parvekkeen tai terassin lisäksi rakennuksen yhteistilojen yhteydessä, jolloin näissä tilanteissa toimimis- ja liikuntaesteisten henkilöiden pääsy ulkotiloihin on mahdollista.

Rakennuksen muita tiloja koskeva 6 §:n säännös (koskee hallinto-, palvelu-, toimisto- ja liikerakennuksen tiloja sekä asuinrakennuksen yleisiä tiloja) on ehdoton vaatiessaan yleisesti ko. tilojen kiinteän kalustuksen ja varustuksen soveltumista liikkumis- ja toimimises-teiselle henkilölle. Esimerkiksi hallinto- ja toimistorakennuksissa voi olla varustelua, jonka ei kaikilta osin ole välttämätöntä soveltuva liikkumisesteiselle. Säännöstä voisi suhteuttaa niin että se koskee rakennuksen käytön kannalta olennaista kiinteää kalustusta ja varustusta.

Vaatimus hissiyhteyden ulottumisesta jokaiseen tasoon, josta on käynti asuntoon (10 §:n 2 mom.) saattaa vaikeuttaa kaksikerroksisten asunto-

jen suunnittelua tilanteessa, jossa samaan asuntoon kuuluvat tilat eivät korkeusmielessä sijoitu sopivasti päällekkäin. Säännöksen lieventämistä on syytä tältä osin harkita.

Hygieniatilojen mitoitusta muussa kuin asuinrakennuksessa koskevasta 11 §:stä on jätetty pois nykyiseen määräykseen F1 3.2.2. sisältyvä vaatimus, jonka mukaan wc-istuimen ja seinän väliin tulee taakse jättää 300 mm tila silloin kun wc-tila on tarkoitettu käytettäväksi siirtymiseen pyörätuolista wc-istuimelle. Vaatimuksen poistaminen herättää kysymyksen siitä, onko ratkaisuun päädytty perustellusta syystä.

Yleisten töiden lautakunnan sekä vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot

Lausunnonantajista yleisten töiden lautakunta sekä kaupungin vammaisneuvosto katsovat mm., että esteettömyysvaatimusten lievennykset heikentävät oleellisesti liikkumis- ja toimimisesteisten ihmisten mahdollisuuksia valita asuinpaikkansa ja asuntonsa sekä estää heitä toimimasta tai vierailemasta ystäviensä ja tuttaviansa luona heidän kodeissaan. Lisäksi vaatimusten poistaminen tai lieventäminen heikentää rakennusten sopeutumiskykyä asukkaiden muuttuviin tarpeisiin elämän eri tilanteissa. Todennäköistä on, että rakentamisvaiheessa saavutetut kustannussäästöt johtavat asuntojen muutostöihin ja asuinrakennusten korjaamiseen myönnettävien taloudellisten tukien kysynnän rajuun kasvuun.

Helsingin vanhusneuvosto pitää lausunnossaan tärkeänä, että yhteiskunta tukee ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotonaan ja käyttää erilaisia palveluja, mikä edellyttää rakennusten esteettömyyttä. Mittakaavaltaan suurimpana asumisen esteongelmana Helsingissä vanhusneuvosto pitää kerrostalojen hissittömyyttä. Hissittömyysongelman ratkaisuun tähtäävät toimet ovat tärkeitä ja ne tulee toteuttaa mahdollisimman pian. Vanhusneuvosto katsoo niin ikään, että mm. hallitusohjelman esteettömyyssäätelyn purkutavoitteen myötä vaarana on, että asuntorakentamisessa etsitään lyhytnäköisesti säästöjä tulevaisuuden kustannuksella.

Kaupunginhallitus katsoo, että lausuttavana oleva ehdotus ei estä suunnittelemaista vähimmäismääräyksiä ylittäviä ja esteettömyyttä entisestään parantavia ratkaisuja. Esimerkkinä todettakoon, että vaikka pientalojen osalta ei esteettömyysvaatimuksia jatkossa olisikaan, voidaan haluttaessa jatkaa käytäntöä, jonka mukaan esteettömyyttä parantavia ratkaisuja voi lupaviranomainen pitää erityisenä syynä harkittaessa suostumista rakennusoikeuden ylitykseen.

Lopuksi

Kokonaisuutena kaupunginhallitus pitää asetusluonnosta oikeansuuntaisena ja hyvin perusteltuna. Asetusluonnos perusteluteksteineen luo varsin selkeän kokonaisuuden, josta on aiempaa helpommin löydettävissä velvoittavat määräykset ja ei-velvoittavat ohjeet. Se jättää tilaa ja tilauksen hyvälle suunnittelulle. Valtaosa esitetyistä muutoksista keventäisivät esteettömyysmääräyksiä. Erityisen merkittävänä voidaan pitää tavallisten asuntojen hygieniatilojen mitoitusta koskevia lievennyksiä. Myös hartiapankkirakentajien voidaan ennakoida tervehtivän ilolla tilaajan omien tarpeiden asettamista yleisten esteettömyyssäädösten edelle.

Kaupunginhallitus toteaa, että lausunnossa esitetyt tarkistusehdotukset asetusluonnoksen esteettömyysmääräyksiin olisivat omiaan mm. edistämään tiivistä kaupunkirakentamista ja monipuolista rakennuskantaa. Osaltaan ne myös helpottaisivat ainakin asuntosuunnittelussa vastaan tulevia mitoituksen ja väljyysvaatimusten haasteita.

Valtioneuvosto on vuonna 2013 tehnyt edelleen voimassa olevan periaatepäätöksen Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmasta (Ikä-Aske) vuosille 2013–2017. Ohjelman mukaan maassamme tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa vuoteen 2030 mennessä, jos tavoite on, että kotona asuu vähintään 92 prosenttia yli 75-vuotiaista ja lähes kaikki sitä nuoremmat henkilöt. Tällä hetkellä esteettömien asuntojen tavoitteesta on olemassa noin kolmasosa. Viime vuosien keskimääräisellä rakentamisvauhdilla ja nykymääräysten mukaan rakentaen voitaisiin saada aikaan toinen kolmasosa. Viimeinen kolmasosa edellyttäisi olemassa olevien rakennusten laajamittaisia esteettömyyskorjauksia, mukaan lukien hissien jälkiasennukset.

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikka asetusluonnos noudattaa selkeästi hallitusohjelman linjausta ja keventää valtion normiohjausta, on samassa yhteydessä kuitenkin huomautettava, että sääntelyn keventäminen tarkoittaa suurempia vaatimuksia kunnalliselle itseohjaukselle erityisesti iäkkäille sopivien asuntojen riittävyyden suhteen. Iäkkäiden henkilöiden kotona selviytymisen mahdollistaminen edellyttää riittävää esteetöntä asuntokantaa. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tarvetarkastelujen mukaan esteettömän asuntokannan riittävyyden varmistamiseen tarvittaisiin uudistuotannon lisäksi myös saman verran esteettömäksi korjattavia asuntoja.

Kaupunginhallitus päättää tarkistaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijän perustelut

Ympäristöministeriö pyytää 8.6.2016 Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksen esteettömydestä. Lausunnon on saatu lisääaikaa 29.8.2016 asti.

Asetuksella kumottaisiin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 53 §. Erillisellä ympäristöministeriön asetuksella kumottaisiin asetus esteettömästä rakennuksesta (F1, 2004) sekä asuntosuunnittelusta annettuun ympäristöministeriön asetukseen sisältyvät asunnon esteettömyyttä koskevat määräykset (G1, 2004) ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta annettuun ympäristöministeriön asetukseen (F2, 2001) sisältyvät esteettömyyttä koskevat määräykset.

Asetusluonnoksesta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan, rakennuslautakunnan, yleisten töiden lautakunnan, asuntotuotantotoimikunnan sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen lausunnot.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 8.6.2016 (internettiin)
- 2 Asetusluonnos rakennuksen esteettömyydestä
- 3 Asetusluonnoksen perustelumuuisto
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto 9.8.2016
- 5 Vanhusneuvoston lausunto 16.8.2016
- 6 Vammaisneuvoston kannanotto 17.8.2016 (internettiin)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ympäristöministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kaj/4

Rakennuslautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Asuntotuotantotoimikunta
Helsingin kaupungin vanhusneuvosto
Helsingin kaupungin vammaisneuvosto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.08.2016 § 740

HEL 2016-006911 T 03 00 00

YM004:00/2016

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

29.08.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sanna Vesikansan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.08.2016 § 252

HEL 2016-006911 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi kaupunginhallitukselle asetusluonnoksesta seuraavan lausunnon.

Ympäristöministeriö pyytää (8.6.2016) mm. Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta asetukseksi rakennuksen esteettömyydestä. Kaupunginhallitus on pyytänyt luonnoksen johdosta lausuntoa kaupunkisuunnittelulautakunnalta. Lausunto on valmisteltu pääosin yhteistyössä rakennusvalvontaviraston kanssa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Valtioneuvoston asetusluonnos toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen 958/2012 periaatetta, jonka mukaan valtakunnalliset rakentamismääräykset uudistetaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Samalla säädetään selkeästi, mitkä määräykset koskevat erityyppisiä viranomaislupaa edellyttäviä hankkeita, jolloin epäselvyydet esimerkiksi korjausrakentamisessa sovellettavien määräysten soveltamisalasta vähenvät.

Asetusluonnos noudattaa Juha Sipilän hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita.

Asetuksella kumottaisiin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 53 §. Erillisellä ympäristöministeriön asetuksella kumottaisiin asetus esteettömästä rakennuksesta (F1, 2004) sekä asuntosuunnittelusta annettuun ympäristöministeriön asetukseen sisältyvät asunnon esteettömyyttä koskevat määräykset (G1, 2004) ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta annettuun ympäristöministeriön asetukseen (F2, 2001) sisältyvät esteettömyyttä koskevat määräykset.

Korjaus-, muutos- ja laajennushankkeissa asetuksen soveltamisalaa on merkittävästi rajattu ja asuinkerrostalojen korjaus- ja vastaavissa hankkeissa määräykset koskevat vain rakennuksen yleisiä tiloja. Asetusluonnos ei koske pientaloja, joissa on enintään kaksi asuntoa. Rivitalojen ja muiden kytkettyjen pientalojen osalta ehdotuksen soveltamisala on rajattu rakennukseen tontilla johtaviin kulkuväyliin, rakennuksen sisäänkäyntiin ja oviin.

Asetusluonnos ei koske esimerkiksi yleisten alueiden esteettömyyttä. Helsingissä sovelletaan kaupungin katu- ja muilla yleisille alueille laadittuja ohjeita (SuRaKu-esteettömyyskriteerit).

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää asetusluonnosta ja esitettyjä muutoksia pääosin hyvinä ja perusteltuina. Esitys poistaa määräyksiin sisältyviä monia tulkinnanvaraisuuksia ja yhdenmukaistaa käytäntöjä eri kunnissa.

Luvanvaraisissa korjaus- ja muutostöissä asetusluonnos antaa viranomaiselle harkintavaltaa ja käyttötarkoitusta muutettaessa harkitaan esteettömyysvaatimusta siitä lähtökohdasta, ovatko esteettömyyden parantaminen rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Jos esimerkiksi kysymyksessä on rakennuksen käyttötarkoituksen muutos kokonaan tai suurimmalta osiltaan, voi ehdotuksen perustelujen mukaan esteettömyyden parantaminen olla tarkoituksenmukaista vain osassa rakennusta. Harkintavalta on tervetullutta ja mahdollistaa olemassa olevan rakennuskannan uudelleenkäyttöä ja kehittämistä ilman että esteettömyysvaatimuksesta kuitenkaan perusteettomasti tingitään.

Enintään kaksi asuntoa käsittävien pientalojen osalta esteettömyyden toteuttaminen jää hankkeeseen ryhtyvän omaan harkintaan. Määräysten poistuminen pientalojen kulkuyhteyksien osalta mahdollistaa nykyistä helpommin omalle tontille sijoittuvien townhouse -tyyppisten rakennusten rakentamisen, mikäli ne rinnastetaan asetuksessa omakotitaloon. Rivitalojen ja muiden kytkettyjen pientalojen osalta ehdotuksen soveltamisala on rajattu rakennukseen johtaviin kulkuväyliin, rakennuksen sisäänkäyntiin ja oviin.

Helsingin asuntotuotannon yleisenä tavoitteena on edistää kaupungissa monipuolista rakennuskantaa. Asetusluonnoksessa on eräitä tiivistä kaupunkirakentamista hankaloittavia kohtia.

Asetusluonnoksessa rakennukseen tontilla tai rakennuspaikan rajalta johtavaa kulkuväylää koskevat pykälät 2-4 vaikeuttaisivat Helsingin kaupunkimaista pientalorakentamista. Ehdotuksen perustelujen mukaan (s. 9) kytketyllä pientalolla tarkoitetaan esimerkiksi viereiseen asuntoon kytkettyä kaupunkipientaloa (ns. townhouse), joka sijaitsee omalla tontilla. Lautakunta toteaa, että Townhouse-rakentaminen, joka lähtökohtaisesti on 2-3 -kerroksista, eikä siten sovellu muutenkaan helposti liikuntaesteiselle, hankaloituu kohtuuttomasti, mikäli pykälät 2-4 koskevat sitäkin. Townhouserakennus tulisi asetustasolla rinnastaa omakotitaloon Helsingissä vakiintuneen tulkinnan mukaisesti etenkin silloin, kun toteutus on omatonttisenä.

Vaatussihteyden ulottumisesta jokaiseen tasoon, josta on käynti asuntoon (10 §:n 2 mom.) vaikeuttaisi kaksikerroksisten asuntojen suunnittelua. Säännöksen lieventämistä on syytä tältäkin osin harkita.

Asetusluonnoksessa ei edellytetä autopaikkoja liikkumisesteisille rakennuksilta, joilla ei ole autopaikkoja, eikä rivi- tai muulta kytketyltä pientalolta, joilla on autopaikkoja.

Rakennukseen tontin rajalta johtavaa kulkuväylää koskevaa 2 §:n 1 momentin säännöstä ehdotetaan selvennettäväksi siltä osin, ettei synny epäselvyyttä, voiko ulkotilassa olevan luiskan kaltevuus olla yli viisi prosenttia, jos luiska voidaan pitää sisätilassa olevaan luiskaan verrattavassa kunnossa (7 §). Luiskatun kulkuväylän kaltevuuden rajaaminen enintään viiteen prosenttiin on tarpeettoman kategorinen vaatimus. Säännöstä pitää lieventää ottamalla siihen mukaan suhteutus maaston muotoon. Vaihtelevat maastonmuodot voivat aiheuttaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia päästä enintään viiden prosentin kaltevuuteen. Luiskaa koskeva 7 § on ehdottomuudessaan tiukka. Se johtaa erityisesti pienten tonttien suunnittelussa piha-alan käyttämiseen luiskiin.

Asetusluonnoksen 4 § vaatimus esteettömästä pääsystä asuntoterassille rajoittaa asuntosuunnittelun mahdollisuuksia esimerkiksi terassita-

lojen osalta. Viherkattojen yleistymisen pitää myös ottaa huomioon niin, ettei liian tiukalla esteettömyysvaatimuksella käytännössä estetä viherkattojen toteuttamista. Asuntoterassi ei ole määräysten edellyttämä, ja jos niiden toteuttaminen koetaan liian vaativana, lopputuloksena voi olla niiden jääminen kokonaan pois.

Erialaista tulkintakäytäntöä voi aiheuttaa asuntorakentamista koskeva kahtiajako, jossa "tavalliset asunnot" selviävät lievemällä esteettömyysmitoituksella verrattuna erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin asuntoihin. Esitys ei ota kantaa, kuinka suuri osa asunnoista kuuluisi tähän erityiskategoriaan. Väestön ikääntyminen ja yhteiskunnan tavoite vähentää vanhusten laitospaikoista asumista lisäävät vääjäämättä tarvetta erityisvaatimukset täyttävän asuntokannan osalta. Kerrostaloasuntojen kahtiajako tavallisiin ja erityisesti liikkumis- ja toimimisesteisille tarkoitettuihin tulee aikaa myöten vaikuttamaan kaavoituskäytäntöihin.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Martin Bunders, arkkitehti, puhelin: 310 37203
martin.bunders(a)hel.fi
Crista Toivola, arkkitehti, puhelin: 310 37334
crista.toivola(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.08.2016 § 306

HEL 2016-006911 T 03 00 00

YM004:00/2016

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Asetusluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä. Asetuksen säännökset koskisivat hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- ja asuinrakennusta sekä muussa rakennuksessa olevaa vastaavaa tilaa. Työtiloja sisältävää muuta rakennusta asetus koskisi työn luonne huomioon ottaen. Säännökset eivät koskisi omakoti- ja paritaloja. Rivitaloa ja muuta kytkettyä pientaloa koskisi vain osa säännöksistä.

Rakennusviraston johdolla on Helsingissä edistetty esteettömyyttä jo pitkään. Yleisestä esteettömyydestä ei ole kenellekään haittaa, mutta

siitä on hyötyä monille. Sen ansiosta ihmiset voivat asua nykyisessä asunnossaan myös silloin, jos toimintakyky heikkenee väliaikaisesti tai pysyvästi. Asuntokanta uudistuu hyvin hitaasti. Perusesteettömyyden toteuttaminen aina rakentamisvaiheessa tulee huomattavasti halvemmaksi kuin vanhojen asuntojen korjaaminen sellaiseksi.

Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma

Valtioneuvosto on vuonna 2013 tehnyt edelleen voimassa olevan periaatepäätöksen Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmasta (Ikä-Aske) vuosille 2013–2017. Ohjelman mukaan maassamme tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa vuoteen 2030 mennessä, jos tavoite on, että kotona asuu vähintään 92 prosenttia yli 75-vuotiaista ja lähes kaikki sitä nuoremmat henkilöt.

Tällä hetkellä esteettömien asuntojen tavoitteesta on olemassa noin kolmasosa. Viime vuosien keskimääräisellä rakentamisvauhdilla ja nyky määräysten mukaan rakentaen voitaisiin saada aikaan toinen kolmasosa. Viimeinen kolmasosa edellyttäisi olemassa olevien rakennusten laajamittaisia esteettömyyskorjauksia, mukaan lukien hissien jälkiasennukset.

Asetusluonnoksen sisältö

Ehdotetussa lainsäädännössä osin lievennetään esteettömyysvaatimuksia ja osin täsmennetään nykyistä sääntelyä. Ehdotetun lainsäädännön tuomien täsmennysten tulisi varmistaa, että uusissa hallinto-, palvelu-, toimisto- ja liikerakennuksissa esteettömyys on hyvällä tasolla ja kaikilla ihmisillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin ja työntekoon. Näin ollen se osaltaan edistää yhdenvertaisuuden toteutumista kaikille. Esteettömyysvaatimusten lievennykset sen sijaan heikentävät liikkumis- tai toimimisesteisten ihmisten mahdollisuuksia valita asuinpaikkansa ja asuntonsa sekä estää heitä vierailemasta ystäviensä ja tuttaviansa luona heidän kodeissaan.

Vaatimusten poistaminen ja lieventäminen heikentävät samalla rakennusten sopeutumiskykyä asukkaiden muuttuviin tarpeisiin elämän eri tilanteissa, mikä voi lisätä huomattavasti kustannuksia rakennuksen omistajille käytön aikana. Näin ollen ehdotetulla lainsäädäntömuutoksella voi pidemmällä aikavälillä olla erityisesti omakoti- ja paritalon käyttäjä-omistajalle iso lisäkustannuksia aiheuttava vaikutus.

lökkäiden tai vammaisten henkilöiden kotona asumisen edistämiseksi välttämättömiä muutostöitä tuetaan myös julkisista varoista. Näin ollen on todennäköistä, että rakentamisvaiheessa saavutetut kustannussäästöt johtavat asuntojen muutostöihin ja asuinrakennusten korjaamiseen myönnettävien taloudellisten tukien kysynnän oleelliseen kasvuun

ja toisaalta heikentävät mahdollisuuksia toteuttaa asuinrakennuksen esteettömyys kokonaisuuteen sulautuvasti ja kustannustehokkaasti.

Asetus koskee sekä hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- ja asuinrakennusta. Käyttäjän kannalta on selkeämpää, että asuinrakennuksia koskevat määräykset ovat omana kokonaisuutenaan.

Asetuksessa ei mainita lainkaan yleisten alueiden esteettömyyttä. Niitä ei ole olemassa mitään sitovia vaatimuksia. Myös näkövammaan edellyttämät ympäristön välttämättömät esteettömyysvaatimukset puuttuvat kokonaan. Samoin opastukseen ja opasteisiin liittyvä normisto.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus tuli Suomessa voimaan 10.6.2016. Yleissopimuksen 19:sta artikla koskee elämistä itsenäisesti ja osallisuutta yhteisössä. Sen mukaan yleissopimuksen sopimuspuolet tunnustavat kaikkien vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen oikeuden elää yhteisössä, jossa heillä on muiden kanssa yhdenvertaiset valinnanmahdollisuudet.

1 luku, 1 §

Asetus ei koskisi pientaloa, jossa on enintään kaksi asuntoa. Rivitaloa ja muuta kytkettyä pientaloa koskisi vain asetuksen 2–4 § eli määräykset rakennukseen johtavasta kulkuväylästä, rakennuksen sisäänkäynnistä ja ovista. Perustelumistiosta ei käy ilmi, miksi asetus ei koske omakotitaloja tai kytkettyjä pientaloja.

Asetuksen soveltaminen muissa kuin uuden rakennuksen rakentamisen tilanteissa rajoittuu rakennusluvan kohteena olevan toimenpiteen piirissä oleviin rakennuksen osiin. Esimerkiksi jos rakennusluvan varainen korjaustoimenpide kohdistuu hallintorakennuksen eteis- ja aulatiloihin ja sen yhteydessä esteettömyyden parantamisen arvioidaan olevan tarkoituksenmukaista, asetusta sovelletaan eteis- ja aulatilojen korjauksiin. Asetuksen soveltaminen ei kuitenkaan tällöin ulotu eteis- ja aulatilojen ulkopuolelle tiloihin, joissa ei tehdä kyseisen luvan piirissä olevia toimenpiteitä. Asuinkerrostalojen osalta on huomattava, että asetuksen soveltaminen muuhun kuin uuden rakennuksen rakentamiseen, on rajattu rakennuksen yleisiin tiloihin eikä näin ollen koske esimerkiksi yksittäisen asunnon hygieniatilojen muutostöitä. Muutostöitä ei pitäisi rajata vain asuinrakennusten yhteistiloihin vaan esteettömyys tulisi ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon myös esimerkiksi putkiremonteissa.

2 luku, 2 §

Rakennukseen johtavan kulkuväylän leveydeksi ehdotetaan 1 200 mm. Tämä mitta ei riitä pyörätuolin kääntämiseen tai vastaantulijan kohtaa-

miseen. Jotta ohitus onnistuu, kulkuväylän tulee olla vähintään 1 800 mm leveä, SuRaKu-projektissa talvikunnossapidetyn reitin suositeltavaksi leveydeksi määriteltiin 2 300 mm. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia (1:20). Asetusluonnoksessa ei ole esitetty, miten toimitaan, jos maastonmuodot eivät mahdollista tähän kaltevuuteen pääsemistä.

Pykälän 2 momentissa ei velvoiteta järjestämään rakennukselle autopaikkaa edes liikkumisesteiselle, mikäli rakennuksella ei muutoin ole autopaikkoja. Tämä vaikeuttaa ja jopa estää sekä liikkumisesteisen asukkaan, että vammaisen vierailijan liikkumista. Liikkumisesteisen autopaikkojen määrä ja niiden etäisyys sisäänkäynnistä tulee säätää tässä asetuksessa.

Pykälän 3 momentti: mikäli rivitalolla tai muulla kytketyllä pientalolla on autopaikkoja, ei niistä yhdenkään tarvitse olla tarkoitettu liikkumisesteisten käyttöön eikä siten täyttää pykälän 2 momentissa säädettyjä mitoitusvaatimuksia. Tämä vaikeuttaa tai estää liikkumisesteisen asukkaan tai vierailijan itsenäistä suoriutumista. Säädöksenä tämä on syrjivä.

Saattoliikenteen pysähtymispaikasta, sijainnista ja merkitsemisestä tulee laatia yksiselitteinen normi.

2 luku, 3 §

400 mm:n vähimmäisetäisyyden säätäminen oven avautumispuolen ja seinän sisänurkan tai muun kiinteän esteen välille on erittäin hyvä lisäys nykyisiin vaatimuksiin. Samoin vaatimus ulko-oven edessä olevan tasanteen vähimmäisleveydestä 1 500 mm lisää sisäänkäynnin turvallisuutta.

2 luku, 4 §

Asumista palvelevat välttämättömät tilat tulee lisätä asetukseen, nyt ne on lueteltu vain perustelumuihistiossa. Myös asuntosauna tulee jatkossakin katsoa asumiselle välttämättömäksi tilaksi. Saunan rakentamisvelvoitetta asuntoon ei ole, mutta jos sellainen tehdään, sen ovileveyden tulisi olla velvoittava.

Vaatimus yhdestä esteettömästä asuntokohtaisesta ulkotilasta on erittäin hyvä lisäys, koska se voi olla pyörätuolin tai rollaattorin käyttäjälle ainoa mahdollisuus päästä ulos.

Esitetään, että vaatimus riittävän leveästä ulko-ovesta koskisi myös omakotitaloja tai kytkettyjä pientaloja. Itsenäinen kulkeminen ovista on

ikäntyneelle tai vammaiselle henkilölle välttämätön edellytys itsenäiseen suoriutumiseen arkielämässä.

2 luku, 5 §

Helppo havaittavuus tummuuskontrastien avulla mainitaan vain perustelumuistiossa, se tulee lisätä asetukseen.

2 luku, 6 §

1 300 mm:n kääntöympyrä on ahdas apuvälineiden käyttäjälle, esitetään 1 500 mm:n kääntöympyrää. Tämän vähimmäismitan tulee koskea myös omakoti- ja paritaloa, sekä rivitaloa. Nyt vaatimus koskee ainoastaan sellaisia rakennuksia, johon on asennettava hissi.

3 luku, 7 §

Luiskan vaatimuksista puuttuvat käsihohteet sekä näkövammaisille tärkeä varoittava alue ennen ja jälkeen luiskan.

Luiskan lisäksi tarvitaan tietyt vaatimukset täyttävät portaat. Nämä vaatimukset on myös kerrottava tässä pykälässä.

4 luku, 11 §

Asetusluonnoksessa ei ole määritelty wc-tilojen tarpeellista määrää. Esitetään, että tarpeellinen määrä wc-tiloja täsmennetään seuraavasti: joka kerroksessa ja jokaisen toiminnallisen kokonaisuuden yhteydessä on ainakin yksi esteetön wc-tila.

Asetusluonnoksessa ei ole määritelty wc-tilojen varusteita. Esitetään että tekstiä täsmennetään seuraavasti: käsituet kiinnitetään seinään, oven sulkemiseen tarvitaan vaakasuora vedin saranapuolelle, käsisuihkua on kyettävä käyttämään wc-istuimelta ja seiniin tarvitaan tukikätteet. Myös hälytysjärjestelmästä tarvitaan ohjeet.

4 luku, 12 §

Asetusluonnoksesta puuttuu sukupuolineutraalit pukeutumis- ja pesutilat. Esteettömien ryhmätilojen lisäksi tarvitaan sukupuolineutraali pukeutumis- ja pesutila, sillä usein liikkumis- ja toimimisesteinen henkilö ja avustaja ovat eri sukupuolta.

Suosittelavaa on, että liikkumisesteisen tunnus asennetaan seinään oven avautumispuolelle, ei oven.

luku 4, 13 §

1 300 mm:n kääntöympyrä on ahdas apuvälineiden käyttäjälle, esitettään 1 500 mm:n kääntöympyrää. Tämän vähimmäismitan tulee koskea myös omakoti- ja paritaloa, sekä rivitaloa. Nyt vaatimus koskee ainoastaan sellaisia rakennuksia, johon on asennettava hissi.

5 luku, 14 §

Kokoontumistilojen tilamäärittelyt ovat asetusluonnoksessa kohtuulliset, mutta esimerkiksi metro- / bussi- ja rautatieasemien odotustilat voisi lisätä. Asetukseen olisi myös hyvä lisätä vanhuspalveluyksiköiden kokoontumistilat, kerhotilat yms. joissa ei valitettavasti ole useinkaan kiinteää äänentoistoa ja joissa ikääntyneet sekä liikkumis- ja toimimisesteiset kokoontuvat.

Palvelutila on epätäsmällinen käsite. Palvelupisteissä on hyvin harvoin äänentoistojärjestelmää. Tätä tulee täsmentää samaan tapaan kuin UK säädöksessä BS8300.

Käsite äänentoistojärjestelmä on tulkinnanvarainen. Ainakin perustelu- muistiossa olisi hyvä täsmentää, että tämä kattaa kaikki ääntä toistavat järjestelmät mukaan lukien televisio, radio, etäkokousvarustus ja muut ääntä toistavat AV-järjestelmät.

Induktiosilmukka tai muu vastaava äänensiirtojärjestelmä: tässä tulee täsmentää sitä, että järjestelmän toteutuksen tulee täyttää teknisten ominaisuuksien, toimintavarmuuden ja merkintöjen osalta kyseiselle järjestelmälle määritellyt laatuvaatimukset.

Standardin mukaisen lopputarkastuksen tulee olla vaatimus, esimerkiksi induktiosilmukka; SFS-EN 60118-4.

Pyörätuolipaikkojen osalta on tärkeää, että ne sijaitsevat äänensiirtojärjestelmän kattamalla alueella. Lisäksi pyörätuolin käyttäjä voi olla myös näkövammainen.

Esitetään, että akustiikan merkitys lisätään tekstiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Pirjo Tujula, projektinjohtaja, puhelin: 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 29.06.2016 § 118

HEL 2016-006911 T 03 00 00

Lausunto

Toimikunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle ympäristöministeriön luonnoksesta asetukseksi rakennuksen esteettömyydestä.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että esteettömyyttä koskevien säännösten tarkistusluonnos on selkeä kokonaisuus ja sen perustelut hyvin esitetyt ja havainnolliset. Luonnos on varsin onnistunut kokonaisuus. Uudistus toteuttaa Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteita normitalkoista ja selkiinnyttää esteettömyyden toteuttamisen velvoittavien säännösten ja ei-velvoittavien ohjeiden tulkintaa.

Soveltamisala

Asetuksen soveltamisala kohdentaa esteettömyysvaatimukset käyttötarkoituksen mukaisesti jaoteltuina. Käyttötarkoitus esitetään katsottavaksi tilakohtaisen käyttötarkoituksen eikä rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaisesti. Asetus koskee hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- ja asuinrakennusta sekä muussa rakennuksessa olevaa vastaavaa tilaa. Työtiloja sisältävää muuta rakennusta asetusta koskee työn luonne huomioon ottaen.

Asetukseen on sisäankirjoitettu käyttötarkoituksia koskeva kahtiajako koskien asuntojen kohdentamista erilaisille käyttäjille. Yleisesti käytettäviksi tarkoitetut tilat tulee mitoittaa ja toteuttaa noudattaen liikkumis- ja toimimisesteisille kohdennettujen tilojen vaatimuksia. Sen lisäksi asuintilat on jaettu liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuihin ja niin sanottuihin tavallisiin asuntoihin. Asetusluonnoksen perustelutekstissä täsmennetään, että liikkumis- ja toimimisesteisille henkilölle tarkoitettuna asuntoina pidettäisiin muun muassa vanhuksille tai vammaisille henkilöille erityisesti tarkoitettuja asuntoja. Perustelutekstin mukaan tällaiset asunnot tulee paitsi mitoitukseltaan myös varustetasoltaan vastata liikkumisesteisyyden tarpeita. Liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattujen asuntojen määrään ei asetustuonnos ota lainkaan kantaa silloin, kun kyse on tavanomaisesta asuntorakentamisesta. Liikkumis- ja toimimisesteettömien asuntojen tarvittavan määrän ohjaus siirretään siten kuntien omaan harkintaan.

Käyttötarkoitukseen liittyvää huojennusta esitetään valtionohjauksella kevennettäväksi opiskelija- ja nuorisoasuntojen osalta kuitenkin siten, että liikkumis- ja toimimisesteisille suunnattuja ja tiukempien vaatimusten mukaan toteutettavia wc- ja pesutiloja tulee olla vain 5 %:ssa asuntoja, kuitenkin aina vähintään yhdessä asunnossa.

Käyttötarkoituksen mukaisen jaottelun lisäksi soveltamisalaan esitetään rakennustyyppikohtaisia poikkeuksia siten, että laajimpia esteettömyys-

vaatimuksia sovelletaan julkisiin rakennuksiin sekä asuinkerrostaloihin. Rivitaloja koskevat vain asetuksen rakennukseen johtavia kulkuväyliä ja niiden mitoistusta, rakennuksen sisäänkäyntiä ja ovia koskevat vaatimukset poislukien kuitenkin kulkuteihin sisältyvä liikkumisesteisille suunnatun autopaikan vaatimus. Omakoti- ja paritalot jäävät kokonaan vaatimusten ulkopuolelle.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta esteettömyyttä vaaditaan parannettavan vain rakennusluvan varaisiin toimenpiteisiin ja vain siltä osin kuin se on rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Asuinkerrostalojen osalta asetuksen säännöksiä soveltaminen muuhun kuin uuden rakennuksen rakentamiseen on rajattu ainoastaan rakennusten yleisiin tiloihin ja silloinkin vain niihin tiloihin, joihin kohdistuu toimenpiteitä.

Asuntorakentamisen osalta soveltamisalueiden rajausta voidaan pitää perusteltuna. Laajimmat vaatimukset kohdistuvat yleispätevään tuotantoon, jolla on suurin kohderyhmä. Sen sijaan pien- ja rivitalojen osalta asetusluonnos keventää vaatimuksia. Vaatimusten keventäminen kohdistuu vahvimmin asuntokantaan, joka on tyypillisimmin asukkaan itsensä tilaamaa.

Korjaus-, muutos- ja lisärakentamisen osalta tehty rajausta vaikuttaa myös perustellulta. Tarkoituksenmukaisuusperiaate mahdollistaa järkevän korjaamisen eikä johda välttämättömien korjausten lykkäämiseen sen johdosta, että korjausten pelättäisiin laukaisevan rakennushankkeeseen ryhtyvän tarpeisiin nähden ylimitoitettuja vaatimuksia.

Vaatimusten kevennykset

Valtaosa muutoksista keventää esteettömyysmääräyksiä.

Soveltamisalan kaventamisen lisäksi selkeä kevennys on tavallisen asuinkerrostalon hygieniatiloihin kohdistuva väljyysvaatimus. Jatkossa wc-istuimen viereen ei edellytetä tavallisessa asuntotuotannossa varattavan 800 mm leveää kalustamatonta tilaa. Tämä on selkeä huojennus ja helpottaa paitsi kylpyhuoneiden mitoistusta myös lattiakaatojen toteutusta. Näin siksi, että useimmiten tyhjä tila on osoitettu suihkun vaatimasta tilasta, johon kohdistuu suurin tarve lattian kallistuksesta samalla kun wc-istuin tulee kuitenkin pystyä asentamaan suoraan. Vaatimuksen lieventäminen tuntuu perustellulta etenkin, kun jo vuonna 2002 julkais-
tun Pirjo Sipiläisen ja Maarit Suokonauktion Terveyskeskussairaaloiden hygieniatilojen suunnitteluohjeita – käyttäjien tarpeet hygieniatiloissa tehdyn selvityksen yhteydessä todettiin, että vain murto-osa pyörätuolia käyttävistä liikkumis- ja toimimisesteellisistä tarvitsee lisätilaa wc-istuimen viereen ja valtaosalle riittää viistosti istuimen edessä sijaitseva vapaa tila.

Edellisen lisäksi tavallisia asuntoja koskien asetusluonnoksessa on kevennys eteisten ja keittiöiden väljyysvaatimukseen liittyen. Asetusluonnoksen mukaan tavallisissa asunnoissa noudatettava väljyysvaatimus täyttyy halkaisijaltaan 1300 mm kääntymistilalla, kun taas liikkumis- ja toimimisesteisille suunnatuissa asunnoissa vastaavan kääntymistilan tulee olla halkaisijaltaan 1500 mm. Vuoden 2005 Rakennusmääräyskoelman F1 Esteetön rakennus ohjeisti myös asuntojen wc- ja pesutiloihin halkaisijaltaan 1500 mm kääntymistilan. Sen sijaan Helsingin rakennusvalvontaviraston Esteetön rakennus (F1) Asuntosuunnittelu (G1) -tulkintaohjeeseen vastaava lievempi 1300 mm mitoitus on sisältynyt jo ainakin vuodesta 2015. Tämäkin lievennys tuntuu perustellulta, sillä sisäkäyttöön tarkoitettut pyörätuolit ovat pienempiä ja kuin ulkokäyttöön ja siis julkisissa tiloissa käytössä olevat pyörätuolit.

Ovia koskevat leveys- ja kynnysvaatimukset ovat teknisesti ennallaan, mutta niitä ei enää uloteta koskemaan asuntosaunaa. Asetusluonnoksen mukaan ovien leveysvaatimusta (800 mm) tulee soveltaa rakennuksen huonetiloihin sekä asuinrakennuksessa asuinhuoneisiin, asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin ja rakennuksen käyttöä palveleviin tiloihin johtavan oven ja kulkuaukon osalta. Asetuksen perustelutekstistä löytyy tätä vaatimusta koskeva määritelmä, jonka mukaan määräyksen piiriin asuinrakennuksen asuinhuoneiksi kuuluviksi luettaisiin muun muassa keittiö, makuuhuone ja olohuone. Asumista palveleviksi asunnon välttämättömiksi tiloiksi samaisessa perustelutekstissä määritellään yksi wc- ja pesutila, yksi asuntokohtainen ulkotila kuten parveke tai terassi. Asuinrakennuksen käyttöä palvelevina tiloina pidettäisiin irtaimiston, lastenvaunujen, apuvälineiden ja ulkoiluvälineiden säilytystilaa, jätehuonetta, talopesulaa ja talosaunaa sekä muuta kiinteistöllä asukkaan käyttöön tarkoitettua tilaa kuten autohallia. Asuntosaunan jättäminen asumista palvelevien välttämättömien tilojen ulkopuolelle on erittäin tervetullut lievennys. Ovien leveät kääntymisasteet pienissä tiloissa vaikeuttavat tilojen käyttöä ja lisäävät väljyysvaatimuksia viemällä myös kalustettavaa lattia-alaa kääntösäteensä verran. Näin leveät ovilehdet ovat omiaan suurentamaan tiloja huomattavastikin. Erityisen hyvä on, että asuntosaunan oven leveysvaatimuksen poisjättäminen mahdollistaa asunnon kalleimpien neliöiden vähenemisen.

Vaatimusten tiukennukset

Asetusluonnokseen sisältyy myös täsmennyksiä joiden voidaan katsoa kiristävän esteettömyysvaatimuksia entisestä. Tällainen on mm. rakennusten ovia koskevan määräyksen ulottaminen koskemaan jatkossa myös asunnon ulkotilaa, parveketta tai terassia. Helsingin rakennusvalvontaviraston tulkintaohjeeseen vastaava vaatimus on kuitenkin sisälty-

nyt jo ainakin vuodesta 2015, joten nyt esitetty muutos vain legitimoit Helsingissä jo noudatetun käytännön.

Toinen selkeä vaatimusten kiristys koskee liikkumis- ja toimimisesteisille kohdennettujen hygieniatilojen ja ovien mitoitus. Hygieniatiloissa edellytetään 1500 mm kääntymistilan lisäksi wc-istuimen toiselle puolelle 900 mm vapaata tilaa aikaisemman 800 mm sijaan. Lisäksi oven vapaan leveyden tulisi olla vähintään 850 mm, kun tavallisilla asunnoilla vapaaksi leveydeksi riittää 800 mm ja aikaisemmin 850 mm leveysvaatimus on koskenut vain muita kuin asuinrakennuksia.

Kolmas selkeä asetusluonnokseen sisältyvä tiukennus koskee luiskien kaltevuusvaatimuksia. Vuoden 2005 Rakennusmääräyskokoelman F1 Esteetön rakennus – Määräykset ja ohjeet mukaan luiskien kaltevuus sai olla 8 %, joskin kuuden metrin jälkeen luiskaan tuli toteuttaa vähintään 2000 mm pituinen välitasanne. Maininta 8 % kaltevuuden soveltuvuudesta vain silloin, kun kyse oli korkeintaan metrin tasoerosta, sisältyi vuoden 2005 vain ohjeena. Nyt kyseiselle ohjeistukselle esitetään annettavaksi määräysvaikutus. Lisäksi ulkotilassa oleva luiskattu väylä saa kaltevuudeltaan olla maksimissaan 5 % tai luiska täytyy voida pitää sisätilassa olevaan luiskaan verrattavassa kunnossa. Aiemmin 5 % kaltevuusvaatimus koski ilman välitasanteita toteutettavia kulkuyhteyksiä. Loivien luiskien vaatimus on omiaan vaikeuttamaan pihasuunnittelua erityisesti pienillä tonteilla ja vaikeissa maasto-olosuhteissa.

Vaatimusten puutteet

Asetusluonnoksen rakennuksen sisäänkäyntiä koskeviin määräyksiin esitetään sisällytettävän oven avaamispuolelle vähintään 400 mm vapaa tila. Tämä tila tarvitaan, jotta liikkumis- ja toimimisesteellinen ulottuu avaamaan oven. Vastaava vaatimus tulisi ulottaa koskemaan myös asuinkerrostalojen porrashuoneen huoneisto-ovia, jotta liikkumis- ja toimimisesteellisten olisi mahdollista kulkea asuntoon ja asunnosta pois itsenäisesti. Vastaavaa määräystä ei ole nykyisessä esteettömyysasetuksessa, mutta asia on sisällytetty Rakennusmääräyskokoelman RT 09-10884 Esteetön liikkumis- ja toimimisympäristö -ohjeeseen ainakin vuodesta 2006.

Lopuksi

Kokonaisuutena esitettyä esteettömyysasetusta voidaan pitää hyvin perusteltuna ja jättävän tilaa sekä tilauksen hyvälle suunnittelulle. Asetusluonnos perusteluteksteineen luo varsin selkeän kokonaisuuden, josta on aiempaa helpommin löydettävissä velvoittavat määräykset ja ei-velvoittavat ohjeet. Erityisen merkittävänä voidaan pitää tavallisten asuntojen hygieniatilojen mitoitus koskevia lievennyksiä. Myös hartia-

pankkirakentajien voidaan ennakoida tervehtivän ilolla tilaajan omien tarpeiden asettamista yleisten esteettömyyssäädösten edelle.

Asetusluonnoksen perustelutekstissä viitataan pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmaan ja kansallisen lainsäädännön uudistustarpeisiin mutta myös ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmaan, iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden osuuteen väestöstä sekä YK:n yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista. Asetusluonnos noudattaa selkeästi hallitusohjelman linjausta ja keventää valtion normiohjausta. Samassa yhteydessä on kuitenkin huomautettava, että normiohjauksen keventäminen tarkoittaa suurempia vaatimuksia kunnalliselle itseohjaukselle erityisesti iäkkäille sopivien asuntojen riittävyden suhteen. Iäkkäiden henkilöiden kotona selviytymisen mahdollistaminen edellyttää riittävää esteetöntä asuntokantaa. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tarvetarkastelujen mukaan esteettömien asuntokannan riittävyden varmistamiseen tarvittaisiin uudistuotannon lisäksi myös saman verran esteettömäksi korjattavia asuntoja.

Säädöksen uudistuksen taustalla olevaan liittyen on syytä kuitenkin huomauttaa, että nyt lausunnolla olevilla esteettömyysvaatimuksilla säädetään ainoastaan yleisesti käytössä olevien tilojen ja osittain asuinrakennusten ja niiden tonttien esteettömyyttä koskevista vaatimuksista. Sen sijaan tällä asetusluonnoksella ei vaikuteta erityisesti kaupunkialueilla olennaisiin katuihin ja niiden kaltevuuksiin. Tämä yhdessä vain rakennustyyppiin ja käyttötarkoituksiin sidottujen määräysten kanssa voi vaikeisiin maasto-olosuhteisiin rakennettaessa tuottaa tontinkokoisia esteettömiä saarekkeita, joille ja josta johtavat tontin ulkopuoliset kulkuväylät eivät sovellu liikkumis- ja toimimisesteellisille. Erityisesti katuun kiinni rakennettaessa näidenkään määräysten mukaan rakennettaessa ei voida taata kokonaisia liikkumisesteettömiä ympäristöjä. Voisikin perustellusti esittää kysymyksen, voisiko rakennuskohtaisia määräyksiä suhteuttaa alueen ominaisuuksiin ja säätää tiukempia velvoitteita maastoltaan helpompiin ympäristöihin ja jättää kallioiset, runsaasti korkeuseroja sisältävät alueet määräysten ulkopuolelle?

Taustaa

Asetusluonnoksen taustalla on Suomen maaliskuussa 2007 allekirjoittama ja toukokuussa 2016 ratifioima vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva YK:n yleissopimus ja sen 9 artikla, joka koskee esteettömyyttä. Sen 1 kohdan mukaan vammaisille henkilöille tulee varmistaa muiden kanssa yhdenvertainen pääsy muun muassa fyysiseen ympäristöön sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- että maaseudulla. Näitä toimia, joihin sisältyy saavutettavuuden esteiden tunnistaminen ja poistaminen, sovelletaan

muun muassa rakennuksiin, teihin, kuljetukseen sekä muihin sisä- ja ulkotiloihin, koulut, asunnot, terveydenhuoltoyksiköt ja työpaikat mukaan lukien.

Toisen asetusluonnoksen taustalla oleva asiakirja on Juha Sipilän hallitusohjelma ja siihen liittyvät viisi kirjausta esteettömyysmääräysten tarkistamiseksi: 1) täysin esteettömiksi edellytettäisiin vain osa uudiskohteen asunnoista, 2) asunto-osakeyhtiöiden päätöksentekoa sujuvoitettaisiin peruskorjaus-, esteettömyys- ja täydennysrakentamisessa, 3) käyttötarkoituksen muuttamista edistettäisiin siten, että korjaaminen ei laukaisisi esteettömyysvaatimusten toteuttamista, 4) suojelulla ei saisi estää asuinrakennusten esteettömyyden parantamista ja lopuksi 5) nuoriso- ja opiskelija-asuntoja koskevia esteettömyysvaatimuksia lievennettäisiin.

Kolmas tekijä määräysten muutoksen taustalla koskee kansallisen lainsäädännön yleistä uudistustyötä, jonka yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) Suomen rakentamismääräyskokoelmaa koskevat määräykset tulee uudistaa siten, että ne jaetaan velvoittaviin määräyksiin ja ei-velvoittaviin ohjeisiin. Lausunnolla oleva asetusluonnos korvaa Suomen rakentamismääräyskokoelman osia F1 Esteetön rakennus – määräykset ja ohjeet 2005, G1 Asuntosuunnittelu – Määräykset ja ohjeet 2005 ja F2 Rakennuksen käyttöturvallisuus – Määräykset ja ohjeet 2001.

Neljäntenä ja viidentenä muutosvoimana asetusluonnoksen uudistamisen taustalla on ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma ja ennustettavissa oleva ikääntyneiden määrän kasvu. Ikääntyneet ja muut liikumis- ja toimimisesteiset henkilöt hyötyvät esteettömien asuntojen markkinoiden kasvusta. Tällä arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia myös yhteiskunnan kustannuksiin kyseisen väestöryhmän tarpeisiin vastaamisen osalta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Ifa Kytösaho, kehittämisspällikkö, puhelin: 310 32293
ifa.kytosaho(a)hel.fi

05.09.2016

Kaj/5

§ 768

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 34 ja 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

asuntolautakunta	1.9.2016
asuntotuotantotoimikunta	24.8.2016
kaupunkisuunnittelulautakunta	30.8.2016
kiinteistölautakunta	25.8.2016
asuntotuotantotoimisto	
- toimitusjohtaja	30.8., 31.8. ja 2.9.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

Stj/1

§ 769

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 35 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta	30.8.2016
- kolmas jaosto	1.9.2016

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

05.09.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 746, 747, 748, 749, 750, 751, 753, 754, 755, 756, 757, 759, 761, 762, 763, 766, 767, 768 ja 769 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 752, 758, 760 ja 764 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusaajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 765 §.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

05.09.2016

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomais

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

05.09.2016

Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 250 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

05.09.2016

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistys- ja henkilöstötoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

05.09.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Osku Pajamäki

Marcus Rantala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 13.09.2016.